

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

**Η ΠΡΟΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ, Η
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ,
ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ
ΣΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ**

Μαρία Σωτηροπούλου

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική

Αιγάλεω, 2021

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Η ΠΡΟΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ, Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

ΣΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Μαρία Σωτηροπούλου , Α.Μ.:10119

Επιβλέπουσα: Δεδούλη Αικατερίνη ,Επίκουρη καθηγήτρια στο Δίκαιο, Τμήμα Λογιστικής &
Χρηματοοικονομικής ,Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Αιγάλεω, 2021

University of West Attica
School of Administration, Economic, and Social Sciences
Department of Accounting & Finance
M.Sc. in Public Economics and Policy

**THE PRE-BANKRUPTCY CONSOLIDATION PROCEDURE ,THE
IMPLEMENTATION OF THE INSTITUTION IN GREECE,
A TEMPORARY EVALUATION
CASE STUDY: CONSOLIDATION IN
THE INSURANCE FUNDS**

Maria Sotiropoulou, R.N.:10119

Supervisor: Delouli Aikaterini, Assistant Professor of Law, Department of Accounting &
Finance, University of West Attica

Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the University of West Attica
in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public Economics and Policy

Aigaleo, Greece, 2021

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

Η ΠΡΟΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ, Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΣΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 15-7-2021

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1.	Δεδούλη Αικατερίνη	Επίκουρος καθηγήτρια , Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
2.	Πανάγου Βασίλειος	Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
3.	Αλεξόπουλος Ανδρέας	Επίκουρος καθηγητής Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	

ΔΙΑΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κίτρωθι υπογεγραμμένη Μαρία Σατηροπούλου του Ιωάννη με αριθμό μητρώου 19119, φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσια Οικονομική και Πολιτική» του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Λυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δημόσια

Στην οικογένειά μου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω πρωτίστως την επιβλέπουσα καθηγήτρια της διπλωματικής μου κα Δεδούλη Αικατερίνη για την άψογη συνεργασία και καθοδήγηση σε όλη τη διάρκεια της συγγραφής της .

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω και τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής αλλά και όλους τους διδάσκοντες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, καθώς και τον πρόεδρο του μεταπτυχιακού κο Θεόδωρο Παπαηλία για τις πολύτιμες γνώσεις που μας μετέδωσαν καθ' όλη τη διάρκειά του αλλά και για τη στήριξή τους.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και ειδικά τους γονείς μου, για όλη τη συμπαράσταση και στήριξη που μου παρείχαν, ηθική και πνευματική, καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

**Η ΠΡΟΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ, Η
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ,
ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ
ΣΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στη σημερινή δυσμενή οικονομική συγκυρία, με την παρατεταμένη οικονομική κρίση τόσο στη χώρα μας όσο και παγκόσμια, είναι επίκαιρο το πτωχευτικό δίκαιο και οι διαδικασίες πρόληψης και αντιμετώπισης της αφερεγγυότητας που περιλαμβάνονται σε αυτό. Ο ρόλος του πτωχευτικού δικαίου είναι καθοριστικός για τη λειτουργία της οικονομίας. Ρυθμίζει την έξοδο των επιχειρήσεων από την αγορά αλλά και την οικονομική αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων που ατύχησαν. Η διαδικασία εξυγίανσης, που αποτελεί προπτωχευτική διαδικασία, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4446/16, ενισχύει την εξυγιαντική λειτουργία του πτωχευτικού δικαίου και στοχεύει στην πρόληψη και αποτροπή της πτώχευσης των επιχειρήσεων και της επανένταξης των βιώσιμων στην αγορά, έτσι ώστε να αποτελεί ένα σύγχρονο εργαλείο πρόληψης της αφερεγγυότητας, της διάσωσης παραγωγικών πόρων και παράλληλα συλλογικής ικανοποίησης, με όρους ισότητας, των πιστωτών.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει και να αναλύσει την προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης, μετά και τις τροποποιήσεις που έχουν επέλθει σε αυτή και με την εισαγωγή του νέου Πτωχευτικού Κώδικα (Ν.4738/2020) και να επιχειρήσει μια προσωρινή έως σήμερα αποτίμηση της εφαρμογής του θεσμού στην Ελλάδα.

Για το σκοπό αυτό θα χρησιμοποιηθεί βιβλιογραφική επισκόπηση και χρήση δευτερογενών πηγών, προκειμένου να εξαχθούν τα αντίστοιχα συμπεράσματα. Επιπλέον θα διενεργηθεί πρωτογενής έρευνα για την εφαρμογή της διαδικασίας στην είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Ασφαλιστικών Ταμείων από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ) του e-ΕΦΚΑ.

Λέξεις –κλειδιά : Εξυγίανση, βιωσιμότητα, επιχειρήσεις, προπτωχευτική διαδικασία

THE PRE-BANKRUPTCY CONSOLIDATION PROCEDURE, THE IMPLEMENTATION OF THE INSTITUTION IN GREECE, A TEMPORARY EVALUATION

CASE STUDY : CONSOLIDATION IN THE INSURANCE FUNDS

ABSTRACT

In the current unfavorable economic situation, with the prolonged economic crisis both in our country and in the world, the bankruptcy law and the procedures for the prevention and treatment of insolvency included in it are relevant. The role of bankruptcy law is crucial to the functioning of the economy. It regulates the exit of companies from the market but also the financial restructuring of companies that were unlucky. The consolidation process, which is a pre-bankruptcy procedure, as mentioned in the explanatory memorandum of Law 4446/16, strengthens the consolidation function of the bankruptcy law and aims at preventing and averting the bankruptcy of companies and allowing the reintegration of the viable ones into the market, so that it can be a modern tool for preventing insolvency, saving productive resources and at the same time ensuring the collective satisfaction, on equal terms, of creditors.

The aim of this work is to present and analyze the pre-bankruptcy resolution process, after the amendments that have been made to it and with the introduction of the new Bankruptcy Code (L.4738 / 2020) and to attempt a temporary evaluation of its implementation Institution in Greece.

For this purpose, a literature review and the use of secondary sources will be used in order to draw the corresponding conclusions. In addition, a primary investigation will be carried out for the application of the procedure in the collection of overdue debts of the Insurance Funds by the Insurance Debt Collection Center (KEAO) of e-EFKA.

Keywords: Consolidation ,sustainability, businesses, pre-bankruptcy procedure

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	xv
ABSTRACT.....	xvii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	xxiii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	xxv
Εισαγωγή.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	3
ΟΡΙΣΜΟΣ-ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ.....	3
1.1 Ορισμός και σκοπός της εξυγίανσης.....	3
1.2 Βασικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	7
Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΤΑ ΞΕΝΑ ΔΙΚΑΙΑ.....	7
2.1 Γαλλία	7
2.2 Ιταλία.....	8
2.3 Ηνωμένο Βασίλειο	9
2.4 Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.....	10
2.5 Ανακεφαλαίωση.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	13
ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ	13
3.1 Εισαγωγή: Η διαδικασία πριν από τη θέσπιση του Πτωχευτικού Κώδικα	13
3.2 Ο πτωχευτικός συμβιβασμός.....	13
3.3 Ο προληπτικός συμβιβασμός	13
3.4 Το ν.δ. 3562/1956 - Η διαχείριση και διοίκηση των επιχειρήσεων από τους πιστωτές 14	
3.5 Ο νόμος Ν.1386/83 - Μια διοικητική διαδικασία	14
3.6 Τα άρθρα 44 και 45 του Ν.1892/90.....	15
3.7 Ανακεφαλαίωση.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	17
Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ	17
4.1 Εισαγωγή.....	17
4.2 Η διαδικασία συνδιαλλαγής του ΠτΚ (άρθ. 99 και επ.).....	17
4.3 Η διαδικασία εξυγίανσης με το ν. 4013/2011 και οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις. 20	
4.4 Η διαδικασία εξυγίανσης με το Ν.4446/2016	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	27

Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΣΤΟ ΝΕΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΟΥ	27
Ν.4738/2020 « ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ»	27
5.1 Εισαγωγή.....	27
5.2 Βασικές κατευθυντήριες γραμμές της Οδηγίας (ΕΕ) 1023/2019.....	28
5.3 Οι σημαντικότερες καινοτομίες του Νέου Κώδικα.....	31
5.4 Η διαδικασία εξυγίανσης στο νέο Πτωχευτικό Κώδικα - Ορισμός και σκοπός της ...	33
5.5 Προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης.....	34
5.5.1 Πτωχευτική ικανότητα οφειλέτη.....	34
5.5.2 Άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	35
5.5.3 Το κέντρο των κύριων συμφερόντων στην Ελλάδα.....	35
5.5.4 Παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης ή απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας.....	36
5.5.5 Βιωσιμότητα επιχείρησης.....	38
5.6 Διαδικασία κατάρτισης της συμφωνίας εξυγίανσης	39
5.6.1 Συμφωνία με πρωτοβουλία του οφειλέτη	39
5.6.2 Συμφωνία εξυγίανσης από τους πιστωτές.....	43
5.6.3 Σύμπραξη τρίτων.....	43
5.6.4 Συμμετοχή, τεκμήριο συναίνεσης σε συμφωνία εξυγίανσης του Δημοσίου και των Δημόσιων Φορέων	44
5.6.5 Προληπτικά μέτρα.....	45
5.7 Περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης	48
5.8 Επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης	55
5.8.1 Αίτηση επικύρωσης συμφωνίας.....	55
5.8.2 Στοιχεία της αίτησης επικύρωσης	56
5.8.3 Συνοδευτικά της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης έγγραφα με τη συμμετοχή του οφειλέτη	58
5.8.4 Συνοδευτικά της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης έγγραφα χωρίς τη συμμετοχή του οφειλέτη	59
5.8.5 Περιεχόμενο έκθεσης εμπειρογνώμονα	60
5.8.6 Δικάσιμος και κλητεύσεις	63
5.8.7 Επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης.....	63
5.8.8 Δημοσίευση απόφασης επικύρωσης- ένδικα μέσα.....	66
5.8.9 Τροποποίηση συμφωνίας εξυγίανσης που έχει επικυρωθεί	67
5.8.10 Αποτελέσματα της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης.....	68
5.8.11 Μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στο πλαίσιο συμφωνίας εξυγίανσης.....	69

5.8.12	Ακύρωση συμφωνίας εξυγίανσης	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....		73
ΕΡΕΥΝΑ – ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		73
6.1	Στατιστικά στοιχεία συνδιαλλαγής από το Πρωτοδικείο Αθηνών.....	74
6.2	Στοιχεία από τα Πρωτοδικεία για τις αιτήσεις εξυγίανσης.....	75
6.3	Στατιστικά στοιχεία από Υπουργείο Δικαιοσύνης για διαδικασίες εταιρικής αφερεγγυότητας.....	80
6.3.1	Συμπεράσματα.....	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....		87
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ : Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ		87
7.1	Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ)	87
7.2	Σημαντικές υποθέσεις συμφωνιών εξυγίανσης ελληνικών επιχειρήσεων	92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.....		95
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ		95
8.1	Προτάσεις.....	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....		105
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		109

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1 Μια ενδεικτική αποτίμηση σε αριθμούς	20
Πίνακας 4.2 Αιτήσεις για επικύρωση συνδιαλλαγής	20
Πίνακας 6.1 Στοιχεία από τα Πρωτοδικεία για τις αιτήσεις υπαγωγής εταιριών στο άρθρο 99 του ΠτΚ –Διαδικασία εξυγίανσης (2016)	75
Πίνακας 6.2 Σύνολο αιτήσεων εξυγίανσης και ποσοστά	78
Πίνακας 6.3 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις, πτωχεύσεις) στα Πρωτοδικεία	80
Πίνακας 6.4 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις-πτωχεύσεις) σε Πρωτοδικεία από 1-1-2017 έως 31-12-2017	82
Πίνακας 6.5 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις- πτωχεύσεις)	83
Πίνακας 6.6 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις-πτωχεύσεις) το 2019	84
Πίνακας 6.7 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας(εξυγιάνσεις-πτωχεύσεις)	85
Πίνακας 7.1 Αιτήσεις και αποφάσεις εξυγιάνσεων σε Περ/κά ΚΕΑΟ	89

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 6.1 Αιτήσεις εξυγίανσης στα Πρωτοδικεία 2012-2015.....	79
Γράφημα 6.2 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε εταιρική αφερεγγυότητα το 2016	81
Γράφημα 6.3 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2017	82
Γράφημα 6.4 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2018	83
Γράφημα 6.5 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2019	84
Γράφημα 6.6 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2020	85
Γράφημα 7.1 Επικυρωμένες αποφάσεις εξυγίανσης ανά Περιφερειακό ΚΕΑΟ	90
Γράφημα 7.2 Ύψος ρυθμισμένων ποσών σε εξυγίανση.....	91
Γράφημα 7.3 Ποσοστά ρυθμίσεων με πλήθος δόσεων	91

Εισαγωγή

Το Πτωχευτικό Δίκαιο, ως κλάδος του εμπορικού δικαίου, ρυθμίζει θέματα που αφορούν την αδυναμία του οφειλέτη να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς τους πιστωτές του (δανειστές του) κατά τρόπο γενικό και μόνιμο και την υπαγωγή του, λόγω αυτής της αδυναμίας, σε καθεστώς πτώχευσης.

Κατά τον Ευάγγελο Περάκη «το πτωχευτικό δίκαιο ή δίκαιο της αφερεγγυότητας αποτελεί ένα «θεραπευτικό» κλάδο δικαίου που ενεργοποιείται όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε τόσο κρίσιμη οικονομική κατάσταση, ώστε να μην είναι σε θέση πια να εξοφλήσει τα χρέη του». Η δύσκολη οικονομική κατάσταση, η οποία επιτείνεται σε περιόδους οικονομικής κρίσης έχει επιπτώσεις οικονομικές, ψυχολογικές, ατομικές και κοινωνικές. Το πτωχευτικό δίκαιο παρεμβαίνει ουσιαστικά για να μεταβληθεί ένα διμερές οικονομικό πρόβλημα (οφειλέτης –πιστωτής) σε συλλογικό (οφειλέτης- όλοι οι πιστωτές).¹

Προκειμένου να αποφευχθεί η πτώχευση, κάθε σύγχρονο πτωχευτικό δίκαιο, οφείλει να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις των καιρών και επιβάλλεται να προνοεί για διαδικασίες που αποτρέπουν την εφαρμογή του, την υπαγωγή δηλαδή οφειλετών με διαφαινόμενη αφερεγγυότητα στις πτωχευτικές διαδικασίες, οι οποίες αποσκοπούν κατά κύριο λόγο στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών τους με τη ρευστοποίηση της πτωχευτικής περιουσίας και να αποσυμφορείται με τη διαχείριση οφειλετών με παρούσα ή επαπειλούμενη αφερεγγυότητα.² Η παγκόσμια οικονομική κρίση ανέδειξε σε σημαντικό βαθμό και έκανε πιο επίκαιρο σε μεγαλύτερο βαθμό τη σημαντικότητα του δικαίου της εξυγίανσης των επιχειρήσεων. Η έμφαση που δίδεται, οφείλεται στον αυξανόμενο αριθμό των πτωχευμένων επιχειρήσεων και τη σημαντική μείωση της κερδοφορίας τους. Στόχος του δικαίου της εξυγίανσης είναι οι διοικούντες μιας επιχείρησης να αντιληφθούν έγκαιρα τους παράγοντες και τα αίτια που προκαλούν οικονομικά προβλήματα στην επιχείρηση και έγκαιρα λάβουν μέτρα που θα αποτρέψουν την απαξίωσή της και θα οδηγήσουν με αυτό τον τρόπο στην ανόρθωσή της.³

¹ Ευ. Περάκης (2017), Πτωχευτικό Δίκαιο, 3^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 2

² Γ. Μιχαλόπουλος (2013), Οι προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του ΠτΚ, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη σελ. 2

³ Αλ. Ρόκας (2014) Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ.17

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση-ανάλυση του θεσμού της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης όπως αυτή έχει εξελιχθεί και ισχύει, η εφαρμογή της στη Ελλάδα και μια προσωρινή αποτίμησή του.

Δομική διάρθρωση

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο πτωχευτικό δίκαιο και δίνονται ο ορισμός και τα βασικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας εξυγίανσης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται επισκόπηση του θεσμού της εξυγίανσης στα ξένα δίκαια.

Στο τρίτο κεφάλαιο επιχειρείται μία διαχρονική επισκόπηση του δικαίου της εξυγίανσης στο ελληνικό δίκαιο πριν από τη θέσπιση του πτωχευτικού κώδικα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η διαδικασία εξυγίανσης μετά τη θέσπιση του πτωχευτικού κώδικα (το 2007) και μέχρι το Ν.4446/16.

Στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύεται η διαδικασία εξυγίανσης όπως ισχύει με τη θέσπιση του νέου πτωχευτικού κώδικα με το Ν.4738/2020 .

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία για την προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης από την θέσπισή της το 2011 έως και σήμερα.

Στο έβδομο κεφάλαιο παρατίθεται στοιχεία από την εφαρμογή της διαδικασίας εξυγίανσης στα ασφαλιστικά ταμεία.

Στο όγδοο και τελευταίο κεφάλαιο εκτίθενται συμπεράσματα από την έρευνα σε πρωτογενή και δευτερογενή δεδομένα, για τα αποτελέσματα της εφαρμογής της διαδικασίας στην Ελλάδα ως μια προσωρινή αποτίμηση και παρατίθενται προτάσεις για τη βελτίωση του θεσμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΡΙΣΜΟΣ-ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

1.1 Ορισμός και σκοπός της εξυγίανσης

Σύμφωνα με τον πρόσφατα ψηφισθέντα νέο κώδικα διευθέτησης οφειλών Ν. 4738/2020 « Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» με αρχική ισχύ από 1/1/2021 και μετά από παράταση με ισχύ για τη διαδικασία εξυγίανσης την 1-3-2021 ορίζεται στο άρ. 31 ότι η διαδικασία εξυγίανσης είναι μια συλλογική, προπτωχευτική διαδικασία που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης με την επικύρωση της συμφωνίας, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούται η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών.

Είναι δηλαδή μία διαδικασία που προηγείται της πτώχευσης, ως μία τελευταία προσπάθεια του οφειλέτη να διασώσει την επιχείρησή του και να αποφύγει τη ρευστοποίηση της περιουσίας του και την ικανοποίηση των πιστωτών του μέσω αυτής.

Ο οφειλέτης συνάπτει συμφωνία με πιστωτές του που εκπροσωπούν αφενός το 50% επί των απαιτήσεων που έχουν ειδικό προνόμιο (π.χ. υποθήκες, προσημειώσεις υποθηκών) και αφετέρου με πιστωτές με περισσότερο από το 50% των λοιπών απαιτήσεων, σε κάθε περίπτωση όσων θίγονται από τη συμφωνία εξυγίανσης και υποβάλει αίτημα προς άμεση επικύρωση της συμφωνίας στο αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο (Πολυμελές Πρωτοδικείο) της έδρας των κύριων συμφερόντων του. Με την επικύρωσή της, η συμφωνία δεσμεύει με τους όρους της το σύνολο των πιστωτών, συμβεβλημένων και μη και αποτελεί εκτελεστό τίτλο, υποχρεούνται δηλαδή οι πιστωτές να την εφαρμόσουν.

Η συμφωνία εξυγίανσης δύναται να ρυθμίζει μείωση - διαγραφή απαιτήσεων, επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής των χρεών (συνήθως ευρεία), μεταβίβαση της επιχείρησης σε άλλο φορέα, με τιτλοποίηση απαιτήσεων (με αυτόν τον τρόπο οι πιστωτές γίνονται μέτοχοι), μεταβολή του χρόνου αποπληρωμής με περίοδο χάριτος.

1.2 Βασικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας

Τα Βασικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας περιγράφονται παρακάτω.:

α) Ο προπτωχευτικός χαρακτήρας, ο οποίος ορίζεται ρητά στο άρ. 31 του Ν. 4738/2020 και είναι και ο σκοπός του νομοθέτη, να δώσει στις επιχειρήσεις με οικονομικά προβλήματα μία δεύτερη ευκαιρία, για όσες έχουν τη δυνατότητα, να αποφύγουν την πτώχευση. Η διαδικασία απευθύνεται σε επιχειρήσεις, (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα, αντιμετωπίζουν οικονομικές

δυσχέρειες, αλλά είναι βιώσιμες. Σημαντικό στοιχείο είναι η χρονική αφετηρία της διαδικασίας. Όσο πιο κοντά στην πτώχευση είναι τόσο λιγότερες είναι οι πιθανότητες να εξυγιανθεί.⁴ Προηγείται χρονικά της πτώχευσης, παράλληλα έχει σκοπό να οδηγήσει στην αποτροπή της.⁵

Άλλωστε ο νομοθέτης με το ν. 4336/15 προσάρμοσε τη χρονική αφετηρία της διαδικασίας με τη Σύσταση της ΕΕ και πρόσθεσε τη δυνατότητα να εκκινεί η εξυγίανση, όχι μόνο όταν η επιχείρηση βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης αλλά και όταν συντρέχει απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας.⁶

β) Ο συλλογικός χαρακτήρας της διαδικασίας ορίζεται επίσης ρητά στο άρ. 31, ως μια οργανωμένη από το Νόμο διαδικασία για τον έχοντα χρέη και διαθέτοντα πτωχευτική ικανότητα επιχειρηματία, η οποία αποσκοπεί στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Εφόσον ο σκοπός αυτός επιτευχθεί μέσω της διαδικασίας εξυγίανσης, με τη διατήρηση της επιχείρησης και τη διάσωση των θέσεων εργασίας, επιτυγχάνεται και το ζητούμενο για το νομοθέτη.

γ) Ο καθολικός χαρακτήρας της διαδικασίας. Η συμφωνία εξυγίανσης με την επικύρωσή της δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών της, συμβαλλόμενων και μη, οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτή. Από το αποτέλεσμα που επιφέρει η συμφωνία εξυγίανσης συνάγεται και ο καθολικός της χαρακτήρας, ενώ η δεσμευτικότητά της αποτελεί εφαρμογή της αρχής της καθολικότητας. Άλλωστε η αρχή της δέσμευσης των πιστωτών αποτελούσε και επιθυμητό αποτέλεσμα του νομοθέτη του ν. 4013/2011, με τον οποίο εισήχθη η διαδικασία της εξυγίανσης, προκειμένου να διευκολυνθεί και ο ίδιος ο σκοπός, ήτοι η διάσωση της επιχείρησης πριν την απαξίωσή της και η ανόρθωσή της.⁷

Εξάλλου αυτό ήταν και το χαρακτηριστικό που τη διαφοροποιούσε και από την προηγούμενη διαδικασία συνδιαλλαγής. Με τη δεσμευτικότητα όλων των πιστωτών από τη συμφωνία εξυγίανσης, ως αποτέλεσμα της επικύρωσης, επιλύεται το πρόβλημα της συλλογικής δράσης (collective action problem). Αν και κάθε πιστωτής γνωρίζει ότι η διάσωση του οφειλέτη μέσω μιας συμφωνίας εξυγίανσης είναι συμφέρουσα για

⁴ Χρ. Χριστοπούλου –Καραφλού, Η σημερινή φυσιολογία της διαδικασίας εξυγίανσης- Η κυριαρχία του “pre-pack”, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου, 27^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Καρπενήσι, 20,21,22 Δεκεμβρίου 2017 σελ. 216

⁵ Ευ. Περάκης, Πτωχευτικό Δίκαιο, 3^η έκδοση, 2017, σελ. 55

⁶ Βλ. Χρ. Χριστοπούλου- Καραφλού, ο.π. σελ. 217

⁷ Βλ. Χρ. Χριστοπούλου- Καραφλού, ο.π. σελ. 220

όλους τους πιστωτές, ωστόσο ευελπιστεί ότι το κόστος της εξυγίανσης θα το επωμιστούν όλοι οι υπόλοιποι και θα εξυγιάνουν την επιχείρηση, εκτός από τον ίδιο.⁸

δ) Ο δυνητικός της χαρακτήρας. Η προπρωχευτική διαδικασία της εξυγίανσης αν και φαίνεται να προτιμάται από το νομοθέτη αντί της πτώχευσης, ωστόσο δεν έχει καταστεί υποχρεωτικό στάδιο προ αυτής. Συνεχίζει να είναι δικαίωμα και επιλογή και όχι υποχρέωση του οφειλέτη η ένταξή του στη διαδικασία. Με την ισχύ του νόμου 4446/2016 παρέχεται το δικαίωμα και στους πιστωτές του οφειλέτη, υπό προϋποθέσεις, να υποβάλλουν αίτηση για υπαγωγή του οφειλέτη σε διαδικασία εξυγίανσης, με τον απαραίτητο όρο να βρίσκεται η επιχείρηση σε παύση πληρωμών, δυνατότητα που προϋπήρχε αλλά παρεχόταν μόνο στον οφειλέτη και όχι στους πιστωτές του, που έχουν έννομο συμφέρον να ενεργοποιήσουν τη διαδικασία.⁹

⁸ Αιτιολογική Έκθεση Ν.4013/2011, Μέρος Δεύτερο, σελ.9

⁹ Χριστοπούλου - Καραφλού, ο.π. σελ. 224

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΤΑ ΞΕΝΑ ΔΙΚΑΙΑ

Η διαδικασία παρουσιάζει διαφορετικά χαρακτηριστικά σε κάθε χώρα αλλά η γενικότερη τάση που επικρατεί έχει ως απώτερο σκοπό την επιτάχυνση της διαδικασίας για εξυγίανση των επιχειρήσεων και τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητά της.

2.1 Γαλλία

Στη Γαλλία μετά τη δεκαετία του 80 το πτωχευτικό δίκαιο διαφοροποιείται και δεν ονομάζεται πτωχευτικό δίκαιο αλλά «δίκαιο των επιχειρήσεων που βρίσκονται σε οικονομική δυσκολία». Περιλαμβάνει τρεις προπτωχευτικές διαδικασίες και μία προειδοποιητική .

Η πρώτη προπτωχευτική διαδικασία, (conciliation), η οποία αποτέλεσε και το πρότυπο για την ελληνική διαδικασία συνδιαλλαγής, είναι προαιρετική. Τη διαδικασία δύνανται να εκκινήσουν επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα αλλά και αυτές που βρίσκονται σε παύση πληρωμών. Ορίζεται μεσολαβητής από το δικαστήριο, ο οποίος ως ειδικός απολαμβάνει μεγαλύτερου κύρους και αναλαμβάνει τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών του, οι οποίες θα οδηγήσουν στην επίτευξη συμφωνίας. Οι διαπραγματεύσεις είναι εμπιστευτικές και η συναφθείσα συμφωνία δεν δεσμεύει τους μη συμβαλλομένους πιστωτές.

Η δεύτερη προπτωχευτική διαδικασία (sauvegarde), με ισχύ από το 2005, αφορά επιχειρήσεις στις οποίες δεν έχει επέλθει παύση πληρωμών. Η επιχείρηση με απόφαση του δικαστηρίου τίθεται σε καθεστώς εποπτείας και ειδικός εντολοδόχος αναλαμβάνει τη σύνταξη σχεδίου διάσωσης, το οποίο πρέπει να εγκριθεί από πιστωτές που εκπροσωπούν τα 2/3 επί των συνολικών απαιτήσεων και να επικυρωθεί με απόφαση του δικαστηρίου. Η συνολική διάρκεια του σχεδίου δύναται να είναι μέχρι και 10 χρόνια. Σε περίπτωση αποτυχίας του σχεδίου, εκκινείται η πτωχευτική διαδικασία.

Η τρίτη προπτωχευτική διαδικασία, με ισχύ από το 2010, στοχεύει στην ταχεία οικονομική εξυγίανση (sauvegarde finance ereacceleree)επιχειρήσεων που απασχολούν πάνω από 150 άτομα προσωπικό και επιτυγχάνεται με την πλειοψηφία των πιστωτών (κυρίως χρηματοπιστωτικά ιδρύματα). Τα δύο μέρη καλούνται να προχωρήσουν από κοινού σε αστραπιαία μέτρα για τη διάσωση των επιχειρήσεων αυτών. Έχει προηγηθεί το άνοιγμα της διαδικασίας με δικαστική απόφαση αλλά και η επίτευξη συμφωνίας με ανεπίσημες διαπραγματεύσεις ,με την πλειοψηφία των 2/3 επί του συνόλου των

απαιτήσεων. Η συμφωνία είναι δεσμευτική για όλους τους πιστωτές, συμβεβλημένους και μη, και επιτυγχάνεται σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα (έως 2 μήνες).

Όσον αφορά την προειδοποιητική διαδικασία (procedured' alerte), εντάσσεται στο εταιρικό δίκαιο και όχι στο πτωχευτικό δίκαιο ή προπτωχευτικό. Δύνανται να υπαχθούν σε αυτή επιχειρήσεις συγκεκριμένου μεγέθους, οι οποίες υποχρεούνται ετησίως να δημοσιεύουν οικονομικές καταστάσεις και έναν ετήσιο οικονομικό σχεδιασμό. Οι δύο καταστάσεις ελέγχονται από ελεγκτή συμπτωμάτων κρίσης, ο οποίος έχει οριστεί και ενημερώνει τη διοίκηση της επιχείρησης εάν έχει εντοπίσει επικίνδυνα σημάδια κρίσης και δύναται να απαιτήσει, εάν η διοίκηση δεν προχωρήσει στη λήψη μέτρων για να αποσοβήσει την κρίση τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης.

2.2 Ιταλία

Στο ιταλικό δίκαιο υφίστανται αρκετές διαδικασίες προπτωχευτικές, με πρώτη εφαρμοσθείσα τον προληπτικό συμβιβασμό (concordato preventivo). Δυνατότητα ένταξης έχουν επιχειρήσεις με σοβαρά οικονομικά προβλήματα αλλά και όσες βρίσκονται σε παύση πληρωμών. Εκδίδεται δικαστική απόφαση με την οποία άρχεται η διαδικασία και παράλληλα ορίζει προστασία του οφειλέτη από ατομικές διώξεις πιστωτών προκειμένου να διευκολυνθούν οι διαπραγματεύσεις. Ο συμβιβασμός επιτυγχάνεται με απλή πλειοψηφία των πιστωτών και είναι δεσμευτικός για όλους τους πιστωτές.¹⁰ Λόγω της δέσμευσης όλων των πιστωτών με το συμβιβασμό απαιτείται η επικύρωσή του με δικαστική απόφαση.¹¹

Αντίθετα οι συμφωνίες αναδιάρθρωσης απαιτούν πλειοψηφία του 60% των πιστωτών. Δεν προηγείται στάδιο ανοίγματος της διαδικασίας και οι διαπραγματεύσεις γίνονται εμπιστευτικά και μόλις επιτευχθεί η συμφωνία, αυτή κατατίθεται προς επικύρωση από το αρμόδιο δικαστήριο. Η συμφωνία δεν δεσμεύει τους μη συμβεβλημένους πιστωτές, πρέπει όμως να διασφαλίζει την ίση μεταχείρισή τους. Προς επίτευξη του σκοπού αυτού κατατίθεται έκθεση εμπειρογνώμονα, η οποία το πιστοποιεί.

Τέλος προβλέπεται και ειδική διαδικασία για μεγάλες επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 200 εργαζομένους, που έχουν προοπτική για εξυγίανση. Το άνοιγμα της διαδικασίας γίνεται με απόφαση του Υπουργού, διορίζεται ειδικός διαχειριστής ο οποίος αναλαμβάνει να εκπονήσει επιχειρηματικό σχέδιο, με δύο επιλογές. Την πώληση

¹⁰ Αλ. Ρόκας, (2011), Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα σελ.41

¹¹ Μιχαλόπουλος, ο.π σελ.7

περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας προκειμένου να επιτευχθεί η βιωσιμότητά της ή εναλλακτικά τη σύνταξη ενός προγράμματος αναδιάρθρωσης του οποίου η εφαρμογή εκτείνεται μέχρι και δύο χρόνια.¹²

2.3 Ηνωμένο Βασίλειο

Στο αγγλικό δίκαιο, ήδη από το 1870 είχε εισαχθεί ως διαδικασία αφερεγγυότητας τα Schemes of Arrangements (συστήματα συμφωνιών), ενώ το 1986 με το νέο Νόμο περί Αφερεγγυότητας εισήχθησαν τα Company Voluntary Arrangements (CVAs) και η Administration.¹³ Ο νόμος είχε ως σκοπό να εκσυγχρονίσει το δίκαιο της αφερεγγυότητας , και τροποποιήθηκε αργότερα το 2002 με την Enterprise Act.¹⁴

Τα Company Voluntary Arrangements (CVAs)-εκούσιες εταιρικές συμφωνίες, αποτελούν συμφωνίες της εταιρίας με τους πιστωτές τους που μέσω αυτών επιτυγχάνεται η δυνατότητα για εξυγίανση. Στο πλαίσιο αυτών των συμφωνιών μπορεί να προβλέπεται απομείωση των απαιτήσεων, μεγαλύτερη χρονική διάρκεια αποπληρωμής, κεφαλαιοποίηση χρεών, διορισμός νέας διοίκησης, μεταβίβαση της επιχείρησης ως σύνολου, ή πώληση τμηματικά περιουσιακών στοιχείων της και ικανοποίηση μερίδας πιστωτών.

Εφόσον η μεταβίβαση της επιχείρησης ως συνόλου, επιτυγχάνεται με εκ των προτέρων συμφωνία με βασικούς πιστωτές , ονομάζεται pre-packaged sale.

Ο νόμος δίνει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί η διαδικασία από εταιρίες, οι οποίες δεν είναι αναγκαίο να βρίσκονται σε οικονομική κρίση ή σε παύση πληρωμών ή υπερχρέωσης ,οποτεδήποτε. Δεν παρέχεται αναστολή διώξεων με την έναρξη της διαδικασίας, παρά μόνο σε μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 50 εργαζόμενους).

Εφόσον μεγαλύτερες επιχειρήσεις επιθυμούν την αναστολή διώξεων τότε θα πρέπει να κάνουν συνδυαστικά τη CVA με τη διαδικασία της administration και απαραίτητη προϋπόθεση είναι να βρίσκονται σε κατάσταση επαπειλούμενης πτώχευσης. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον η επιχείρηση υπαχθεί στη διαδικασία, τη διοίκηση της επιχείρησης αναλαμβάνει ο administrator.

Σε περίπτωση που δεν καταφύγουν στην administration, τότε παραμένει η υπάρχουσα διοίκηση , η οποία με τη βοήθεια εξειδικευμένου εντολοδόχου , (nominee) καταθέτει πρόταση συμφωνίας με τους πιστωτές της. Η συμφωνία για να εγκριθεί θα

¹² Ρόκας (2011), ο.π σελ .24

¹³ Ρόκας (2011), ο.π , σελ.25

¹⁴ Ευ. Περάκης, (2017) Πτωχευτικό Δίκαιο, 3^η έκδοση ,Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.38

πρέπει να συγκεντρώσει πλειοψηφία 75 % επί του συνόλου των απαιτήσεων και με την έγκρισή της δεσμεύει όλους τους πιστωτές που είχαν δικαίωμα ψήφου.

Βασικά πλεονεκτήματα της διαδικασίας που την έχουν καταστήσει επιτυχή, είναι: η σχετικά σύντομη διάρκειά της (περίπου 3 μήνες), η κατάρτιση του εντολοδόχου ο οποίος εποπτεύει τη διαδικασία ή και την εφαρμογή της συμφωνίας , η μη επέμβαση στη διαδικασία του δικαστηρίου, το οποίο περιορίζεται μόνο στην επικύρωση των εκθέσεων του εντολοδόχου και της συμφωνίας και τέλος στη διατήρηση της υπεραξίας της επιχείρησης, στην περίπτωση που μεταβιβάζεται εξ ολοκλήρου στους πιστωτές της ή σε τρίτους και επιτυγχάνεται η κατ' ουσίαν εξυγίανση.

Ωστόσο, βασικά μειονεκτήματα της διαδικασίας είναι η μη παροχή αναστολής διώξεων κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και η δέσμευση μέσω της συμφωνίας μόνο των μη εξασφαλισμένων πιστωτών.

Η διαδικασία των CVAσείχε σχετική επιτυχία , αφού , αν και χρησιμοποιήθηκε από μικρό ποσοστό επιχειρήσεων, αυτές απασχολούσαν μεγάλο αριθμό εργαζομένων και η διάσωσή τους ήταν κοινωνικά σημαντική.¹⁵

2.4 Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Βασικός προσανατολισμός του αμερικάνικου δικαίου, ήδη από τον 19^ο αι. όταν και αντιμετώπισε την επαπειλούμενη χρεοκοπία των εταιριών σιδηροδρόμων, είναι η αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων με οικονομικές δυσκολίες και όχι η εκκαθάρισή τους.

Η συνεισφορά του στο παγκόσμιο πτωχευτικό δίκαιο είναι σημαντική, κυρίως με τη μεθοδολογία της αναδιοργάνωσης αλλά και την ταχεία διευθέτηση των διαδικασιών.

Σημαντικότερα κεφάλαια του αμερικάνικου πτωχευτικού κώδικα (Bankruptcy Codetou 1978) είναι το κεφάλαιο 7 και το διάσημο κεφάλαιο 11 (Chapter 11), που αφορούν την αναδιοργάνωση φυσικών ή νομικών προσώπων, αλλά και το 13 που αφορά την πτώχευση φυσικών προσώπων (καταναλωτών). Παλιό χαρακτηριστικό του είναι η απαλλαγή των οφειλετών από τα χρέη τους, η οποία συντελείται με δικαστική απόφαση¹⁶. Η διαδικασία δεν θεωρείται προπτωχευτική αλλά μορφή πτωχευτικής , με βασική διαφορά ότι δεν αποσκοπεί στη ρευστοποίηση αλλά στη διάσωση της επιχείρησης. Δεν προβλέπεται από το νόμο να έχει επέλθει παύση πληρωμών στην επιχείρηση, προκειμένου να υπαχθεί στη διαδικασία. Εντάσσονται δηλαδή σε αυτή και

¹⁵ Αλ. Ρόκας (2011) ,ο.π, σελ.25και επ.

¹⁶ Ευ. Περάκης, (2017) Πτωχευτικό Δίκαιο, 3^η έκδοση Νομική Βιβλιοθήκη , σελ. 39.

επιχειρήσεις στις οποίες δεν έχει επέλθει ουσιαστικά η πτώχευση.¹⁷ Το φυσικό πρόσωπο, έμπορος ή μη, έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τη διαδικασία του κεφαλαίου ή του κεφ.13. Εφόσον υπαχθεί στο κεφ. 7, ρευστοποιείται όλη η περιουσία του αλλά ο οφειλέτης μπορεί να κάνει μια νέα αρχή και να ασχοληθεί με νέα δραστηριότητα, απαλλαγμένος από τις υποχρεώσεις του, διατηρώντας τα περιουσιακά στοιχεία που απέκτησε μετά την πτώχευσή του.

2.5 Ανακεφαλαίωση

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι σε πολλές χώρες η κουλτούρα αναδιοργάνωσης αποτελεί μια επίπονη διαδικασία που δεν είναι αυτονόητη για πολλές έννομες τάξεις. Ο θεσμός της εξυγίανσης που ως αφετηρία είχε το κεφάλαιο 11 του Αμερικανικού δίκαιου δεν επεκτάθηκε και δεν εφαρμόστηκε σε όλες τις χώρες, αλλά μόνο σε συγκεκριμένες έννομες τάξεις.¹⁸

¹⁷Αλ. Ρόκας, ο.π., σελ. 16

¹⁸Αλ. Ρόκας (2014), Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, εκδόσεις Σάκκουλα, σελ.75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

3.1 Εισαγωγή: Η διαδικασία πριν από τη θέσπιση του Πτωχευτικού Κώδικα

Το δίκαιο της εξυγίανσης, δηλαδή η προσπάθεια αντιμετώπισης των οικονομικών προβλημάτων των επιχειρήσεων, προκειμένου να αρθεί η αφερεγγυότητά τους και να επανενταχθούν στην οικονομική ζωή, δεν είναι πρόσφατο δημιούργημα της οικονομικής κρίσης. Έχει μία μακρά ιστορία στο ελληνικό δίκαιο, εμφανιζόμενη είτε ως διοικητική είτε ως δικαστική διαδικασία.¹⁹ Πριν από τη θέσπιση του Πτωχευτικού Κώδικα το 2007 (ν.3588/07, έναρξη ισχύος 16-9-2007) είχαν προηγηθεί και άλλοι νόμοι, οι οποίοι επιχειρήσαν κατά καιρούς να δώσουν λύσεις. Τα κύρια χαρακτηριστικά τους ήταν ο συγκυριακός τους χαρακτήρας και ο διαχωρισμός τους από την πτώχευση. Εκτίθενται παρακάτω τα βασικότερα νομοθετήματα που στόχο είχαν την αναδιοργάνωση των επιχειρήσεων.

3.2 Ο πτωχευτικός συμβιβασμός

Ο πτωχευτικός συμβιβασμός ως διαδικασία προβλεπόταν στα άρθρα 600-624 του Εμπορικού Νόμου, ο οποίος είχε εισαχθεί από τη Γαλλία και ίσχυε μέχρι και τη θέσπιση του Πτωχευτικού Κώδικα. Αν και απαραίτητη προϋπόθεση για να ισχύσει ήταν να έχει επέλθει η επιχείρηση σε καθεστώς πτώχευσης, στόχο είχε τη διάσωσή της.

3.3 Ο προληπτικός συμβιβασμός

Εισήχθη με το Ν.ΒΡΜΑ/6-2-1893 στο ελληνικό δίκαιο και το κύριο χαρακτηριστικό του ήταν η ενεργοποίησή του πριν από την κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση. Αίτηση είχε δικαίωμα να υποβάλει μόνο ο έμπορος ήταν καλόπιστος, και δεν είχε προκαλέσει σκοπίμως και δόλια την οικονομική του δυσπραγία .

Η αίτηση υποβαλλόταν στο δικαστήριο, το οποίο όριζε εισηγητή δικαστή και ταυτόχρονα αναστέλλονταν προσωρινά οι διώξεις των ενέγγυων πιστωτών κατά του οφειλέτη. Ο εισηγητής δύναται να ζητήσει τη συνδρομή ενός ή περισσότερων εμπειρογνομόνων ο οποίος θα εκτιμήσει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Υπήρχαν δύο δυνατότητες: η επίτευξη συμφωνίας , η οποία μπορεί να προέβλεπε μείωση των απαιτήσεων, ή παροχή προθεσμίας για εκπλήρωση των υποχρεώσεων και

¹⁹ Χρ. Χριστοπούλου, (2017) Η διαδικασία εξυγίανσης ως διαχρονικός θεσμός του ελληνικού δικαίου, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ 16-17.

θα έπρεπε να υπερψηφιστεί από την πλειοψηφία των πιστωτών και να επικυρωθεί δικαστικά προκειμένου να είναι δεσμευτική για όλους τους πιστωτές ή η ολική ή μερική εκποίηση της πτωχευτικής περιουσίας και η διανομή του προϊόντος αυτής προς ικανοποίηση των πιστωτών.²⁰ Παρά το σύντομο χρονικό διάστημα της εφαρμογής του, (δύο χρόνια) το οποίο δεν ήταν επαρκές για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του, παρατηρήθηκαν τάσεις καταχρηστικότητας της διαδικασίας, καθώς οι οφειλέτες πρότειναν όρους ιδιαίτερα επαχθείς για τους πιστωτές με υπέρμετρη μείωση των απαιτήσεών τους και προέβαλαν το εκβιαστικό ενδεχόμενο της πτώχευσής τους. Βασικές γραμμές του νομοθετήματος, αν και με διαφορές, ανιχνεύονται και σε μεταγενέστερους νόμους.

3.4 Το ν.δ. 3562/1956 - Η διαχείριση και διοίκηση των επιχειρήσεων από τους πιστωτές

Με το Νομοθετικό Διάταγμα 3562/56, επιχειρήθηκε με ρηξικέλευθο τρόπο να αντιμετωπιστεί η οικονομική δυσπραγία των επιχειρήσεων, οι οποίες είχαν βαρύνουσα κοινωνική σημασία και αδυνατούσαν να αποπληρώσουν δάνεια που είχαν λάβει στο πλαίσιο της αμερικανικής βοήθειας (Σχέδιο Μάρσαλ) «παγωμένες πιστώσεις».

Η διαδικασία εφαρμόστηκε σε μικρό αριθμό επιχειρήσεων, αλλά εισήγαγε μία καινοτομία, την κεφαλαιοποίηση των απαιτήσεων, επιλογή τρόπου εξυγίανσης που επαναλαμβάνεται σε μεταγενέστερες διαδικασίες. Ουσιαστικά, κατά τον Γ. Μιχαλόπουλο « επρόκειτο για συμπτωματικό δίκαιο επιλεκτικής εξυγίανσης, καθώς είχαν υπαχθεί επιχειρήσεις με μεγάλη κοινωνικοοικονομική σημασία και προοπτικές βιωσιμότητας και το αποτέλεσμα της υπαγωγής τους στη διαδικασία θα είχε μεγάλο αντίκτυπο σε ομοίου αντικειμένου επιχειρήσεις».²¹

3.5 Ο νόμος Ν.1386/83 - Μια διοικητική διαδικασία

Η θέσπιση του νόμου, συμβάδιζε με τις πολιτικές εξελίξεις και αποτελούσε ένα είδος κρατικού παρεμβατισμού στην προσπάθεια για ανόρθωση επιχειρήσεων με σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Επιχειρήσεων δηλαδή που βρίσκονται σε προσωρινή ή οριστική διακοπή της λειτουργίας τους για οικονομικούς λόγους, σε παύση εργασιών, έχουν πτωχεύσει ή βρίσκονται σε διαχείριση πιστωτών ή κάθε είδους εκκαθάριση και έχουν ζωτική σημασία για την αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, και

²⁰Γ. Μιχαλόπουλος, (2013), Προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του ΠτΚ., Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ16

²¹Γ. Μιχαλόπουλος, ο.π. σελ 17

μεγάλη κοινωνική σημασία , λόγω του αριθμού των εργαζομένων που απασχολούσαν (άρθρο του ν.1386/83).

Το νομοθέτημα αυτό αποτελούσε μια διοικητική διαδικασία, στα πρότυπα αντίστοιχης διαδικασίας του ιταλικού δικαίου, καθώς η υπαγωγή των επιχειρήσεων σε αυτή γινόταν με έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, μετά από γνωμοδότηση ειδικής επιτροπής.²² Με την απόφαση του υπουργού μπορεί να προβλέπεται η ανάληψη της διοίκησης από τον Οργανισμό Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ), ο οποίος ιδρύθηκε για να εξυπηρετήσει τους σκοπούς του νόμου, ή η ρύθμιση των υποχρεώσεων της επιχείρησης με τέτοιο τρόπο , ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά της , είτε με την αναδιάρθρωση των υποχρεώσεων της ή με αναγκαστική αύξηση κεφαλαίου με νέες εισφορές ή με τη μετοχοποίηση των υποχρεώσεων (άρ.7 του ν.1386/83).

Η διαδικασία αμφισβητήθηκε έντονα για την αντισυνταγματικότητά της και για μη εναρμόνισή της με το κοινοτικό δίκαιο. Οι κύριοι λόγοι ήταν η κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των παλαιών μετόχων για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ,καθώς αυτό επιτυγχανόταν με κεφαλαιοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών με την υπουργική απόφαση.²³

3.6 Τα άρθρα 44 και 45 του Ν.1892/90

Μετά την αποτυχία του Ν. 1386/83 , θεσπίστηκαν τα άρθρα 44 και 45 του Ν.1892/90 ,τα οποία περιέχονται σε έναν ευρύτερα αναπτυξιακό νόμο της εποχής και έχουν εντελώς διαφορετική στόχευση από τις ρυθμίσεις του Ν.1386/83, με τα οποία επιχειρήθηκε η κρατικοποίηση επιχειρήσεων. Ο νέος νόμος δεν εισήγαγε ένα ολοκληρωμένο δίκαιο εξυγίανσης αλλά ενήργησε ως αντίδοτο στις προηγούμενες πολιτικές των κρατικοποιήσεων, στόχευε δε, στην αποκρατικοποίηση των επιχειρήσεων που είχαν ενταχθεί στις διατάξεις του Ν.1386/83 και άλλων επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα.

Συγκεκριμένα, παρέχεται η δυνατότητα σε επιχειρήσεις, που βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία, όπως σε παύση πληρωμών , διακοπή λειτουργίας, πτώχευση , ή οι οφειλές είναι πενταπλάσιες από το άθροισμα του εταιρικού κεφαλαίου και των αποθεματικών, να ρυθμίσουν τα χρέη τους, εφόσον συνάψουν συμφωνία με πλειοψηφία πιστωτών που εκπροσωπούν το 60% του συνόλου των απαιτήσεων. Η συμφωνία,

²²Χρ. Χριστοπούλου, (2017) , Η διαδικασία εξυγίανσης ως διαχρονικός θεσμός του ελληνικού δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη ,σελ. 17.

²³ Ευ. Περάκης, (2017), Πτωχευτικό Δίκαιο, 3^η έκδοση , Νομική Βιβλιοθήκη ,σελ.13

μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών επιτυγχάνεται με εμπιστευτικές διαπραγματεύσεις και δεσμεύει και τους μη συμβαλλόμενους πιστωτές.

Προκειμένου να αποκτήσει δεσμευτική ισχύ για τους συμβαλλόμενους και τους μη συμβαλλόμενους, η συμφωνία εξυγίανσης υποβάλλεται άμεσα προς επικύρωση από το Εφετείο της έδρας της επιχείρησης.²⁴ Στο ίδιο νομοθέτημα Ν. 1892/1990, αργότερα προστέθηκε το άρθρο 45 , το οποίο δίνει τη δυνατότητα να επιτευχθεί η εξυγίανση με ορισμό επιτρόπου από το δικαστήριο κατόπιν αίτησης της πλειοψηφίας των πιστωτών , με μεσολαβητικό ρόλο στην επίτευξη της συμφωνίας εξυγίανσης μεταξύ της επιχείρησης και των πιστωτών.

Παρά τα πλεονεκτήματα που διέθεταν οι δυο διαδικασίες, της εχεμύθειας στις διαπραγματεύσεις , της ταχύτητας και της ευελιξίας , ασκήθηκε έντονη κριτική, λόγω της μειωμένης διαφάνειας των διαδικασιών , της σχετικά μειωμένης συλλογικότητας και της έλλειψης στόχου καθαρά εξυγιαντικού.²⁵

3.7 Ανακεφαλαίωση

Συμπερασματικά, τα διάφορα στάδια τα οποία διήνυσε το δίκαιο της εξυγίανσης από τον ελληνικό χώρο μέχρι και την έλευση του πτωχευτικού κώδικα το 2007, δείχνουν μία ανομοιογενή διάθεση για εξυγίανση των επιχειρήσεων, συγκυριακού και επιλεκτικού χαρακτήρα, που εκλήθησαν να αντιμετωπίσουν οικονομικές κρίσεις και πολιτικές επιλογές που έπλητταν επιχειρήσεις και για αυτό το λόγο και η διάρκειά τους περιοριζόταν όσο διαρκούσε η κρίση. Οι προσπάθειες δεν μπορούσαν να συνεισφέρουν διαχρονικά στη δημιουργία μιας σύγχρονης προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης.²⁶

²⁴ Αλ. Ρόκας, (2014) , Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ 61

²⁵ Ευ. Περάκης, (2017), Πτωχευτικό Δίκαιο, 3^η έκδοση , Νομική Βιβλιοθήκη , σελ. 52

²⁶ Γ. Μιχαλόπουλος, (2013), Προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του ΠτΚ., Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

4.1 Εισαγωγή

Με την εισαγωγή του Πτωχευτικού Κώδικα ,με το Ν.3588/2007 (ΦΕΚ Α'153/10-7-2007) αναμορφώθηκε και εναρμονίστηκε με τις σύγχρονες νομοθεσίες το πτωχευτικό δίκαιο στην Ελλάδα. Ο ΠτΚ εισήγαγε νέες ρυθμίσεις, καταργώντας ουσιαστικά τον μέχρι τότε ισχύοντα Εμπορικό Νόμο, αλλά και τις προγενέστερες εξυγιαντικές διαδικασίες που είχαν θεσπισθεί με τους Ν.1386/83, Ν. 1892/90 και τις τροποποιήσεις τους. Στοχεύοντας στην εισαγωγή ενός σύγχρονου νομοθετήματος που θα προσαρμοζόταν στη σύγχρονη οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, απλουστευμένου και προσανατολισμένου στην οικονομική λογική αλλά και τις κοινωνικές ανάγκες, ο νέος πτωχευτικός εναρμονίστηκε με τις κατευθύνσεις των κωδίκων αφερεγγυότητας.²⁷

4.2 Η διαδικασία συνδιαλλαγής του ΠτΚ (άρθ. 99 και επ.)

Έχοντας ως πρότυπο τη γαλλική διαδικασία της conciliation, στο Έκτο Κεφάλαιο του ΠτΚ με τα άρθρα 99-106, εισήχθη η διαδικασία συνδιαλλαγής στο ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο. Αποτελεί την πρώτη προπρωχευτική εξυγιαντική διαδικασία που θέτει ως στόχο την πρόληψη της πτώχευσης και τη διατήρηση της βιώσιμης επιχείρησης.²⁸ Συνιστούσε την πρώτη προσπάθεια της ελληνικής νομοθεσίας να εντάξει στο πτωχευτικό δίκαιο ένα ενιαίο σύστημα πτώχευσης και αναδιοργάνωσης των αφερέγγυων επιχειρήσεων.²⁹

Η διαδικασία εκκινεί με την υποβολή αίτησης επιχείρησης που βρίσκεται σε παρούσα ή προβλέψιμη αδυναμία πληρωμών στο αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο, με την οποία ζητά το άνοιγμα της διαδικασίας. Δεν παρέχεται η δυνατότητα να υπαχθούν επιχειρήσεις οι οποίες βρίσκονται σε παύση πληρωμών. Το δικαστήριο, εφόσον πιθανολογεί το βάσιμο της αίτησης και τη σκοπιμότητα της συνδιαλλαγής, διατάζει με απόφασή του το άνοιγμα της διαδικασίας και ορίζει μεσολαβητή.³⁰

Έργο του μεσολαβητή, ο οποίος επιλέγεται από κατάλογο εμπειρογνομόνων και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, είναι να συνδράμει στη σύναψη συμφωνίας

²⁷ Αιτιολογική Έκθεση, Ν.3588/07, σελ 1

²⁸ Αλ. Ρόκας, (2014) ,Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ 61

²⁹ Λ. Κοτσίρη, 2010, Η διαδικασία συνδιαλλαγής κατά τον ΠτΚ, σελ.144-145

³⁰ Αιτιολογική Έκθεση ν.3588/07, σελ. 217

συνδιαλλαγής ανάμεσα στον οφειλέτη και τους πιστωτές του, που εκπροσωπούν την πλειοψηφία των απαιτήσεων κατ' αυτού, μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (εντός δύο μηνών, με δυνατότητα παράτασης).

Η συμφωνία θα πρέπει να έχει ως στόχο την άρση των οικονομικών δυσκολιών του οφειλέτη, τη διάσωση της επιχείρησης, τη συνέχιση της δραστηριότητάς της και τη διατήρηση των θέσεων εργασίας. Σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας ο μεσολαβητής όφειλε να ενημερώσει άμεσα το δικαστήριο για την αποτυχία των διαπραγματεύσεων, η οποία σημαίνει και τη λήξη της διαδικασίας.

Η συμφωνία συνδιαλλαγής συνάπτεται μεταξύ του οφειλέτη και της πλειοψηφίας των απαιτήσεων των πιστωτών και εφόσον επιτευχθεί υποβάλλεται προς επικύρωση από το δικαστήριο. Το περιεχόμενο της συμφωνίας καθορίζεται στη βάση της συναλλακτικής ελευθερίας και μπορούσε να περιλαμβάνει όρους, όπως μείωση απαιτήσεων ή επιτοκίου, παροχή προθεσμίας ,ανάληψη χρηματοδότησης, εκποίηση της επιχείρησης αλλά και αιρέσεις.³¹

Χαρακτηριστικό της διαδικασίας της συνδιαλλαγής αλλά και ο λόγος για τον οποίο επικρίθηκε , ήταν η μη δεσμευτικότητα της συμφωνίας για τους μη συμβεβλημένους πιστωτές . Η συμφωνία, κατά το άρθρο 104 του ΠτΚ , δέσμευε μόνο τον οφειλέτη και τους πιστωτές που την υπέγραψαν. Η ισχύς της μόνο για τα συμβαλλόμενα μέρη συμβάδιζε με το συμβατικό της χαρακτήρα και με βάση αυτό το χαρακτηριστικό της δύσκολα θα μπορούσε να ονομαστεί ως προληπτικός συμβιβασμός. Και αυτό γιατί ο χαρακτήρας της δεν ήταν αναγκαστικός και εκτός από τη ρύθμιση των απαιτήσεων μπορεί να περιείχε και διαφορετικές διευθετήσεις.³²

Εξάλλου η λήψη προληπτικών μέτρων, δηλαδή, η αναστολή διώξεων από τους πιστωτές και η απαγόρευση της εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, μέχρι την επικύρωση της συμφωνίας υπήρξε κομβικό σημείο της διαδικασίας. Τα προληπτικά μέτρα συμβάλλουν στην ομαλή εξέλιξη της διαδικασίας και διασφαλίζουν την επιχείρηση από τον κατακερματισμό της προς όφελος κάποιων πιστωτών , γεγονός που θα είχε ως αποτέλεσμα την υπονόμηση της προοπτικής της εξυγίανσης της επιχείρησης και τη βλάβη των συμφερόντων του συνόλου των πιστωτών.

Η διάρκεια της συμφωνίας συνδιαλλαγής δεν έπρεπε να υπερβαίνει τη διετία, αρχικά (άρ. 103 ΠτΚ) και μεταβατικά την τετραετία (με το άρ. 34 Ν.3558/2010).

³¹ Ευ.Περάκης Πτωχευτικό Δίκαιο (2012) 2^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.47

³²Ευ. Περάκης, ο.π. σελ.51

Σύμφωνα με το άρ. 105 του ΠτΚ, η λύση της συμφωνίας συνδιαλλαγής επερχόταν αυτοδίκαια εάν ο οφειλέτης κηρυσσόταν σε καθεστώς πτώχευσης ή υπαγόταν σε οποιαδήποτε διαδικασία αναδιοργάνωσης και εκκαθάρισης της περιουσίας του.

Ωστόσο, στην πράξη, αποδείχθηκε ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αποσκοπούσε μόνο στην προσωρινή προστασία καθαυτή από τη λήψη αναγκαστικών μέτρων εις βάρος τους και όχι στην ουσιαστική εξυγίανση της επιχείρησης και μάλιστα αρκετές από αυτές στο διάστημα της προστασίας φρόντιζαν να εξαφανίσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία. Με αυτόν τον τρόπο απαξιώθηκε η διαδικασία και εδραιώθηκε η πεποίθηση ότι το περίφημο άρθρο 99 χρησιμοποιείται από ασυνειδή επιχειρηματίες που επιδιώκουν να μην αποπληρώσουν τα χρέη τους.³³ Η διαδικασία συνδιαλλαγής αν και αποτέλεσε τομή για το ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο, δεν έλαβε υπόψη όσους εμπλεκόμενους, χρησιμοποιώντας την με καταχρηστικό τρόπο, επιχείρησαν να την εκμεταλλευθούν. Σύμφωνα με στοιχεία, από το σύνολο των 1000 επιχειρήσεων που εντάχθηκαν στη διαδικασία, λιγότερες από 40 οδηγήθηκαν σε επικύρωση της συμφωνίας τους και λιγότερες τις εφάρμοσαν.

Στο Πρωτοδικείο Αθηνών το 2012 κατατέθηκαν 358 αιτήσεις ανοίγματος της διαδικασίας, έγιναν δεκτές 174 απορρίφθηκαν 61, ενώ μόλις 7 επιχειρήσεις επικύρωσαν τις συμφωνίες τους. Ενώ, με βάση νεότερα στοιχεία, μέχρι την κατάργηση της διαδικασίας το 2011 είχαν κατατεθεί στο Πρωτοδικείο Αθηνών 374 αιτήματα, από αυτά έγιναν δεκτά τα 228, μόνο 48 προχώρησαν στη σύναψη συμφωνίας και μόλις 26 επικύρωσαν τις συμφωνίες.³⁴ Η διαδικασία συνδιαλλαγής καταργήθηκε με το Ν.4013/2011 και αντικαταστάθηκε από τη διαδικασία εξυγίανσης. Παρακάτω παρατίθεται πίνακας με τον αριθμό των αιτήσεων ανοίγματος διαδικασίας συνδιαλλαγής που κατατέθηκαν στο Πρωτοδικείο Αθηνών και αντίστοιχα ο αριθμός των αιτήσεων επικύρωσης αυτών από την έναρξη ισχύος της διαδικασίας το 2007 έως και το 2

³³Αλ. Ρόκας (2014) Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ 64-65

³⁴Ενωση Ελλήνων Δικονομολόγων (2012), 36^ο Πανελλήνιο Συνέδριο 15-18 Σεπτεμβρίου 2011 Πρακτικά Συνεδρίου Δικονομικά ζητήματα του Πτωχευτικού Δικαίου, σελ.9

Πίνακας 4.1 Μια ενδεικτική αποτίμηση σε αριθμούς
Αιτήσεις για άνοιγμα συνδιαλλαγής

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ			
ΣΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ			
ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ	ΕΓΙΝΑΝ ΔΕΚΤΕΣ
2007	1	1	1
2008	55	34	13
2009	17	68	49
2010	9	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	182	103	25

Πίνακας 4.2 Αιτήσεις για επικύρωση συνδιαλλαγής

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ			
ΣΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ			
ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ	ΕΓΙΝΑΝ ΔΕΚΤΕΣ
2007	0	0	0
2008	0	0	0
2009	8	3- 5 ματαιώθηκαν	2
2010	11	5	26
ΣΥΝΟΛΟ	19	8	28

Πηγή : Σπύρος Αλεξανδρής, δικηγόρος- Η εξυγίανση της επιχείρησης στη σημερινή κρίση σύμφωνα με τον ΠτΚ –ΕΒΕΑ -Το θεσμικό πλαίσιο <https://slideplayer.gr/slide/2005726/>

4.3 Η διαδικασία εξυγίανσης με το ν. 4013/2011 και οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις

Η μη αποτελεσματικότητα της διαδικασίας συνδιαλλαγής αλλά και η κατάχρηση του θεσμού για την εκπλήρωση άλλων σκοπών εκτός του εξυγιαντικού της επιχείρησης,

οδήγησαν στη θέσπιση νέας διαδικασίας, η οποία να μη διαθέτει τα αρνητικά χαρακτηριστικά της συνδιαλλαγής. Με το Έκτο κεφάλαιο και το άρθρο 12 του Ν. 4013/2011, εισάγεται νέα εξυγιαντική διαδικασία, η οποία αντικαθιστά τη μέχρι τότε ισχύουσα διαδικασία συνδιαλλαγής και επαναφέρει ουσιαστικά, παραλλαγμένες και βελτιωμένες τις κύριες διατάξεις των άρθρων 44επ. του ν.1892/90.³⁵ Βασικός στόχος και μέλημα της νέας διαδικασίας εξυγίανσης είναι η ενίσχυση της δυνατότητας διάσωσης της επιχείρησης κατά το προπτωχευτικό στάδιο, προτού επέλθει η απαξίωσή της με την πτώχευση. Η συνδιαλλαγή που ίσχυε με τον ΠτΚ, είχε συμβατικό και όχι συλλογικό χαρακτήρα, και αυτό ήταν και το σημαντικό της μειονέκτημα, η μη δέσμευση των μη συναινούντων πιστωτών. Αυτό προκαλούσε το λεγόμενο «πρόβλημα της συλλογικής δράσης». Ο κάθε πιστωτής δηλαδή, ενώ γνωρίζει ότι μια ρύθμιση των απαιτήσεων του οφειλέτη είναι προς το συλλογικό συμφέρον, ευελπιστεί ότι οι υπόλοιποι πιστωτές θα υποστούν το κόστος της εξυγίανσης, χωρίς ο ίδιος να υποστεί τις θυσίες της ρύθμισης.³⁶

Οι διαφορές των δύο διαδικασιών εντοπίζονται κυρίως στα εξής: α) ο οφειλέτης, με αίτησή του, μπορεί να υπαχθεί σε καθεστώς εξυγίανσης ακόμα και αν έχει επέλθει παύση πληρωμών ή και πριν επέλθει σε καθεστώς επαπειλούμενης πτώχευσης β) προβλέπεται η δυνατότητα να συναφθεί συμφωνία με εμπιστευτικές διαπραγματεύσεις μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών, χωρίς επίσημη διαδικασία, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία αβεβαιότητας ως προς την επιβίωση της επιχείρησης γ) η συμφωνία πλέον δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, συμβληθέντες και μη. Με την τελευταία νομοθετική αλλαγή αντιμετωπίζεται το προαναφερθέν πρόβλημα της συλλογικής δράσης που ήταν χαρακτηριστικό της συνδιαλλαγής.³⁷ Η νέα διαδικασία εξυγίανσης είναι μία διαδικασία προπτωχευτική, συλλογική, προαιρετική και συναινετική που αποσκοπεί στην αποτροπή της πτώχευσης και διάσωσης της επιχείρησης, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών.

Τα στάδια της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές με τη διαδικασία συνδιαλλαγής. Η διαδικασία ξεκινά με την υποβολή αίτησης ανοίγματος στο δικαστήριο, επί της οποίας, εφόσον γίνει δεκτή, εκδίδεται απόφαση ανοίγματος. Η απόφαση ορίζει την προθεσμία για να συναφθεί

³⁵Σπ Ψυχομάνης ,(2019), Πτωχευτικό Δίκαιο και Δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, Η΄ έκδοση, 2019, εκδόσεις Σάκκουλα σελ.74

³⁶Αιτιολογική Έκθεση Ν.4013/2011, Μέρος δεύτερο,σελ.9

³⁷Σπ.. Ψυχομάνης, ο.π. σελ.75

συμφωνία εξυγίανσης, η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 4 μήνες, με δυνατότητα παράτασης 1 μήνα. Στην ίδια απόφαση υπάρχει η δυνατότητα να οριστεί μεσολαβητής, ο οποίος θα αναλάβει τις διαπραγματεύσεις για να συναφθεί συμφωνία, ειδικός εντολοδόχος αλλά και να συγκληθεί και συνέλευση πιστωτών για να αποφασίσει την αποδοχή ή μη της συμφωνίας. Η συνέλευση αποφασίζει για τη συμφωνία με την πλειοψηφία του 60 % επί των συνολικών απαιτήσεων, στην οποία περιλαμβάνεται ποσοστό 40% εμπραγμάτως εξασφαλισμένοι πιστωτές. Μετά την υπογραφή της συμφωνίας υποβάλλεται αίτηση επικύρωσης στο δικαστήριο, το οποίο δύναται να επικυρώσει με απόφασή του τη συμφωνία, να την απορρίψει ή να ορίσει προθεσμία για προσκόμιση επιπλέον εγγράφων ή την τροποποίηση της συμφωνίας. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση απόφασης επικύρωσης είτε με την απόρριψη της αίτησης είτε με την παρέλευση άπρακτου του χρονικού διαστήματος για τη σύναψη συμφωνίας είτε με ανάκληση της επικυρωτικής απόφασης.³⁸ Προϋποθέσεις για να υπαχθεί μία επιχείρηση σε διαδικασία εξυγίανσης είναι α) να διαθέτει πτωχευτική ικανότητα β) να βρίσκεται σε κατάσταση παρούσας ή επαπειλούμενης ή κατά πιθανολόγηση αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεων ή ακόμα και σε παύση πληρωμών γ) το κέντρο των κύριων συμφερόντων της να βρίσκεται στην Ελλάδα.

Κατά τον Σπ. Ψυχομάνη «τα κύρια χαρακτηριστικά της νέας διαδικασίας δεν φαίνονται ωστόσο να ερείδονται σε πειστικά επιχειρήματα. Επιχείρηση που έχει παύσει τις πληρωμές της, ούτε εύκολα εξυγιαίνεται στην πράξη, ούτε μπορεί, λογικά, να επιδιώκεται οποιαδήποτε εξυγίανση σε βάρος άλλων επιχειρήσεων –πιστωτών, που βασίζουν την επιβίωσή του στην ταχύτερη ικανοποίηση των απαιτήσεών τους από τους οφειλέτες τους...».

Αν και η νέα διαδικασία είχε εισαχθεί πρόσφατα και δεν είχε ακόμη αποτιμηθεί στην πράξη, σε σύντομο χρονικό διάστημα (7 μήνες) τροποποιήθηκε με το Ν.4072/2012. Ο τελευταίος επέφερε βελτιώσεις προκειμένου να διαδικασία της εξυγίανσης να ολοκληρώνεται σε συντομότερο χρονικό διάστημα και να μην υπάρχουν καθυστερήσεις επιβαρυντικές για τους πιστωτές, με τη λήψη και παράταση των προληπτικών μέτρων, να είναι πιο αποτελεσματική, πιο φιλική στους πιστωτές και τους εργαζόμενους και λιγότερο επιρρεπής σε καταχρήσεις.³⁹

Καθοριστικό ρόλο στην τροποποίηση του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου και στη διαμόρφωση της διαδικασίας εξυγίανσης ως σήμερα έπαιξε η από 12-3-2014 Σύσταση

³⁸ Δ. Αυγητίδης, (2011) Εξυγίανση επιχειρήσεων, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.226

³⁹ Αιτιολογική Έκθεση ν. 4072/12, άρθρο 235, σελ 57

της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Σύσταση στόχο είχε να διασφαλίσει την πρόσβαση των βιώσιμων επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες σε εθνικά πλαίσια αφερεγγυότητας που θα τους παρέχουν τη δυνατότητα αναδιάρθρωσης σε πρώιμο στάδιο, με σκοπό να αποτρέψουν την αφερεγγυότητά της και να μεγιστοποιηθεί η συνολική της αξία για τους πιστωτές, τους εργαζομένους και την οικονομία στο σύνολό της.⁴⁰

Με βάση τη Σύσταση, η εθνική νομοθεσία όφειλε να εναρμονιστεί σε συγκεκριμένες πτυχές περί αφερεγγυότητας, που θα περιλάμβαναν τους όρους κατάρτισης, τα αποτελέσματα και το περιεχόμενο των σχεδίων αναδιάρθρωσης και θα προσδιόριζε μία νέα προσέγγιση για την επιχειρηματική αποτυχία και την αφερεγγυότητα. Η ανάγκη για εναρμόνιση αλλά και η επιβολή αυτής λόγω μνημονιακών υποχρεώσεων είχε ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της διαδικασίας εξυγίανσης με το Ν.4336/2015. Οι αλλαγές που επιχειρούνται στην προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης αποσκοπούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητά της προς όφελος οφειλετών και δανειστών, να προωθήσουν τη δυνατότητα διάσωσης των βιώσιμων επιχειρήσεων, να διατηρήσουν τις θέσεις εργασίας και να αποτρέψουν τις καταστρατηγήσεις και τις καταχρήσεις από τις μη βιώσιμες επιχειρήσεις.⁴¹

Οι σημαντικότερες αλλαγές που έχουν επέλθει με το Ν.4336/15 αφορούν την αύξηση των χρονικών ορίων της αναστολής που χορηγείται με τα προληπτικά μέτρα του άρ. 103 από 2 μήνες σε 4 μήνες, με δυνατότητα επέκτασης αυτών έως και 12 μήνες, την εισαγωγή της αυτοδίκαιης αναστολής μέτρων ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης με την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης. Επιπλέον, ρυθμίζεται η δυνατότητα επικύρωσης από το δικαστήριο χωρίς να απαιτείται η γνώμη του εμπειρογνώμονα ως προς το κριτήριο της βιωσιμότητας της επιχείρησης και πλέον η κρίση για βιωσιμότητα επαφίεται στους ίδιους τους πιστωτές, εισάγονται όμως προϋποθέσεις που διασφαλίζουν ότι οι πιστωτές γνωρίζουν τις ρυθμίσεις της συμφωνίας και του επιχειρηματικού σχεδίου που τη συνοδεύει.⁴²

4.4 Η διαδικασία εξυγίανσης με το Ν.4446/2016

Οι διατάξεις του ν.4446/2016 *«Πρωχευτικός Κώδικας, Διοικητική Δικαιοσύνη, Τέλη-Παράβολα, Οικειοθελής αποκάλυψη φορολογητέας ύλης παρελθόντων ετών, Ηλεκτρονικές συναλλαγές, Τροποποιήσεις του ν. 4270/2014 και λοιπές διατάξεις*, ΦΕΚ

⁴⁰ Σύσταση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 12-3-2014, Εισαγωγή, παρ.1

⁴¹ Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4336/2015, υποπαρ. Γ3, σελ. 3

⁴² Δ. Αυγητίδης, (2011), Εξυγίανση επιχειρήσεων, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.228 επ.

Α'240/22-12-2016»επέφεραν μια σειρά από τροποποιήσεις στη διαδικασία εξυγίανσης, με τις οποίες επιχειρήθηκε η θεραπεία των μειονεκτημάτων της διαδικασίας, που είχαν εντοπιστεί από την εφαρμογή της από το 2011, με το ν.4013/2011 έως και το 2015 με το Ν. 4336/15. Οι νέες τροποποιήσεις αποτελούν συνέχεια και διεύρυνση αυτών που είχαν εισαχθεί με το Ν.4336/2015 και στοχεύουν στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου πλαισίου εξυγίανσης βιώσιμων επιχειρήσεων, σε εναρμόνιση με τη Σύσταση της 12.3.2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια καινοτόμο προσέγγιση της επιχειρηματικής αποτυχίας και της αφερεγγυότητας.⁴³

Οι σημαντικότερες αλλαγές που επέφερε ο Ν.4446/16 στο έκτο κεφάλαιο του Πτωχευτικού Κώδικα είναι οι ακόλουθες:

α) απλουστεύεται η διαδικασία με την κατάργηση του σταδίου ανοίγματος της εξυγίανσης με δικαστική απόφαση. Μέχρι και τη θέσπιση του ν.4446/16 η συμφωνία εξυγίανσης μπορούσε να επιτευχθεί με δύο τρόπους : είτε με την κατάθεση αίτησης ανοίγματος, διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για επίτευξη συμφωνίας ανάμεσα στον οφειλέτη και τους πιστωτές με ορισμό ή μη μεσολαβητή και τη σύγκληση ή μη της συνέλευσης των πιστωτών για να ψηφίσουν επί της συμφωνίας και κατάθεση αίτησης επικύρωσης αυτής είτε με σύναψη συμφωνίας με εξωδικαστικές διαπραγματεύσεις και κατάθεση αυτής προς άμεση επικύρωση.

Μετά το Ν.4446/16, πλέον δεν προβλέπεται το στάδιο ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης και εφεξής η διαδικασία ολοκληρώνεται σε ένα στάδιο που αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης για επικύρωση της ήδη συναφθείσας συμφωνίας είτε μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών είτε μεταξύ των πιστωτών και λήγει με την έκδοση δικαστικής απόφασης επί αυτής.

Η σημαντική αυτή τροποποίηση στοχεύει στον περιορισμό της ανάμειξης του δικαστηρίου, αναλογικά,, χωρίς να βλάπτονται τα δικαιώματα των πιστωτών και των υπολοίπων ενδιαφερόμενων μερών και στην επίσπευση της διαδικασίας , η οποία είχε καταστεί χρονοβόρα και χρησιμοποιούνταν καταχρηστικά από τους οφειλέτες , που είχε παρατηρηθεί ότι επιδίωκαν την παροχή ασυλίας και όχι την ουσιαστική εξυγίανση της επιχείρησης.⁴⁴Η ασυλία επεκτεινόταν και στους διοικούντες και τους μετόχους της επιχείρησης. Μέσω αναβολών και ματαιώσεων της συζήτησης της αίτησης ανοίγματος που επιδίωκαν σε συνδυασμό με συνεχόμενες αιτήσεις προληπτικών μέτρων, κρατούσαν σε ομηρία τους πιστωτές τους και στάσιμη την επιχείρηση και παράλληλα

⁴³ Αιτιολογική Έκθεση Ν.4446/16 Μέρος Δεύτερο,σελ.8

⁴⁴ Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4446/16 ο.π σελ.8

τους παρεχόταν η δυνατότητα να προβούν σε καταδολιευτικές ενέργειες, με μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων

Σε αντιδιαστολή με την pre-pack συμφωνία της άμεσης επικύρωσης, η διαδικασία ανοίγματος της εξυγίανσης σπάνια κατέληγε στην επίτευξη συμφωνίας εξυγίανσης, γεγονός που καταδεικνύει την καταστρατήγηση της προηγούμενης διαδικασίας.⁴⁵

β) Παρέχεται η δυνατότητα για εκκίνηση της διαδικασίας εξυγίανσης και από τους πιστωτές της επιχείρησης με κατάθεση αίτησης άμεσης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης σε περιπτώσεις που οι διοικούντες της επιχείρησης επιδεικνύουν αδιαφορία και αδράνεια σε βάρος των συμφερόντων των πιστωτών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο οφειλέτης να βρίσκεται σε παύση πληρωμών, προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα καταχρηστικότητας από την πλευρά των πιστωτών.

γ) Το δικαστήριο δύναται, μόνο μία φορά, να διατάξει προληπτικά μέτρα, μετά από αίτηση του οφειλέτη και για το χρόνο πριν από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης και με ανώτατο χρονικό όριο τους 4 μήνες. Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί καινοτομία του νόμου και σκοπό έχει να διεξάγονται με ηρεμία οι διαπραγματεύσεις και παράλληλα να προστατέψει από τη λήψη αναγκαστικών μέτρων την περιουσία του οφειλέτη προκειμένου να επιτευχθεί συμφωνία και να κατατεθεί το αργότερο μετά από τέσσερις μήνες αίτηση για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης.

δ) Παρέχεται η δυνατότητα στο δικαστήριο να ορίσει ειδικό εντολοδόχο, (παρ.6 άρ.106β), ο οποίος μπορεί να ασκήσει, βάσει της απόφασης του δικαστηρίου, το δικαίωμα παράστασης στη γενική συνέλευση της επιχείρησης και να υποκαθιστά την ψήφο μετόχων ή μελών της εταιρίας, έτσι ώστε να ληφθούν εταιρικά μέτρα υλοποίησης της συμφωνίας εξυγίανσης.

ε) Εισάγεται η δυνατότητα να τροποποιηθεί η συμφωνία εξυγίανσης, μόνο μία φορά, μετά την επικύρωσή της, με μεταγενέστερη συμφωνία όλων των συμβαλλόμενων μερών (παρ.11 άρ. 106 β), με σκοπό την επίτευξη προσαρμογών αναφορικά με το χρόνο και τον τρόπο αποπληρωμής των χρεών.

στ) Προβλέπεται η δυνατότητα δικαστικής ακύρωσης της επικυρωθείσας συμφωνίας εξυγίανσης (106 ε ΠτΚ), με αποτέλεσμα να αποδεδμεύονται οι πιστωτές από τους όρους της.

Στόχος των τροποποιήσεων στη διαδικασία εξυγίανσης είναι να προωθηθεί η έγκαιρη διάσωση των βιώσιμων επιχειρήσεων, έτσι ώστε να υλοποιηθεί ο στόχος της

⁴⁵ Ευ.Περάκης (2017) Πτωχευτικό Δίκαιο , Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.56

παροχής δεύτερης ευκαιρίας σε επιχειρήσεις, η οποία κατ' επέκταση θα έχει σημαντικά αποτελέσματα στη διατήρηση θέσεων εργασίας, την παραμονή των συντελεστών παραγωγής στην οικονομική ζωή και την αντιμετώπιση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων για δανειστές και οφειλέτες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΣΤΟ ΝΕΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ ΤΟΥ Ν.4738/2020 « ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ»

5.1 Εισαγωγή

Με το νέο κώδικα διευθέτησης οφειλών Ν.4738/2020 (ΦΕΚ 207Α' /27-10-2020) «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας κα άλλες διατάξεις» αναμορφώνεται εκ βάθρων το πλαίσιο αντιμετώπισης της οικονομικής αδυναμίας συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών και απαλλαγής από χρέη κάθε προσώπου, φυσικού ή νομικού αλλά και ειδικές διαδικασίες πρόληψης και αντιμετώπισης αυτής.

Οι διαδικασίες είναι πλήρως εναρμονισμένες με τις διατάξεις της Οδηγίας ΕΕ 1023/2019 « περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και περί μέτρων βελτίωσης των διαδικασιών αυτών και για την τροποποίηση της Οδηγίας ΕΕ 2017/1132», εφόσον διασφαλίζεται ότι βιώσιμες επιχειρήσεις και επιχειρηματίες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες θα έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικά εθνικά πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης τα οποία θα τους επιτρέψουν να συνεχίσουν τη λειτουργία τους.⁴⁶

Οι υπερβολικά χρονοβόρες διαδικασίες αναδιάρθρωσης, αφερεγγυότητας και απαλλαγής που ισχύουν σήμερα σε αρκετά κράτη-μέλη ευθύνονται σε σημαντικό βαθμό για τα χαμηλά ποσοστά ανάκτησης και για την απροθυμία των επενδυτών να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά σε κράτη όπου υπάρχει ο κίνδυνος υπερβολικής διάρκειας και αδικαιολόγητου κόστους των διαδικασιών. Η αβεβαιότητα σχετικά με τους κανόνες περί αφερεγγυότητας ή ο κίνδυνος χρονοβόρων και πολύπλοκων διαδικασιών αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος αποτελούν βασικό αντικίνητρο επενδύσεων. Εμποδίζει την ελευθερία εγκατάστασης των επιχειρήσεων και τη προαγωγή του επιχειρηματικού πνεύματος και υπονομεύει τη εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.⁴⁷ Η πολυετής οικονομική κρίση στην Ελλάδα συσσώρευσε και διόγκωσε ένα ιδιαίτερα υψηλό ιδιωτικό χρέος, και άμβλυσε ένα πρόβλημα με σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της

⁴⁶ Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4738/20

⁴⁷ Οδηγία ΕΕ 1023/2019

Τράπεζας της Ελλάδος, της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ, το συνολικό χρέος του ιδιωτικού τομέα – ιδιώτες και επιχειρήσεις – ανέρχεται στα 234 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 91,7 δισ. ευρώ ή ποσοστό 39,3% αφορά σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια που ανήκουν στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα, 105,6 δισ. ευρώ ή ποσοστό 45,2% αφορά σε οφειλές προς τη φορολογική αρχή και 36,3 δισ. ευρώ ή ποσοστό 15,5% αφορά σε οφειλές προς τα ασφαλιστικά ταμεία. Οι επιχειρήσεις καταλαμβάνουν περίπου τα 2/3 του χρέους, ενώ το υπόλοιπο 1/3 αφορά ιδιώτες

Στο νέο κώδικα διευθέτησης οφειλών ενσωματώνονται όλες οι διαδικασίες που στοχεύουν είτε στην πρόληψη και την αποτροπή της αφερεγγυότητας είτε στην αντιμετώπισή της. Βασικά χαρακτηριστικά της είναι η απλοποίηση των διαδικασιών προκειμένου να επιταχυνθούν, η ψηφιοποίηση με τη δημιουργία ηλεκτρονικού Μητρώου Αφερεγγυότητας όπου θα δημοσιεύονται όλες οι αποφάσεις και θα αποτελεί το μέσο επικοινωνίας των οργάνων της πτώχευσης και των πιστωτών.

Οι στόχοι τους οποίους θέτει το νέο πλαίσιο είναι κρίσιμοι για την εθνική οικονομία και τη λειτουργία της και εντός της ενιαίας αγοράς. Προσβλέπει στην επιστροφή των παραγωγικών μέσων το ταχύτερο δυνατό σε παραγωγικές χρήσεις μέσω της επιτάχυνσης των διαδικασιών πρόληψης και αναδιάρθρωσης, η οποία καθιστά τη χώρα ελκυστικότερη σε επενδύσεις. Επιπλέον σημαντικός στόχος είναι η διατήρηση των βιώσιμων επιχειρήσεων η οποία μπορεί να επιτευχθεί με τις διαδικασίες του εξωδικαστικού συμβιβασμού και της εξυγίανσης.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2^{ης} ευκαιρίας παρέχει τη δυνατότητα σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις να διευθετήσουν όλες τις οφειλές τους προς Δημόσιο, Ασφαλιστικούς Φορείς, τραπεζικά ιδρύματα, διαχειριστές δανείων και λοιπούς ιδιώτες πιστωτές. Καθιερώνεται με αυτόν τον τρόπο ένα ενιαίο πλαίσιο καταργώντας όλες τις προηγούμενες σχετικές διατάξεις, το οποίο θα αντιμετωπίζει συνολικά το ιδιωτικό χρέος και θα δίνει τη δυνατότητα επαναφοράς των επιχειρήσεων στη βιωσιμότητα, ενισχύοντας την επιχειρηματικότητα.⁴⁸

5.2 Βασικές κατευθυντήριες γραμμές της Οδηγίας (ΕΕ) 1023/2019

Η Πρόταση Οδηγίας που είχε εκδώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2016, σε συνέχεια της Σύστασης του 2014, σχετικά με τα «*πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης, τη δεύτερη ευκαιρία και μέτρα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών αναδιάρθρωσης, αφερεγγυότητας και απαλλαγής, αλλά και την τροποποίηση της Οδηγίας*

⁴⁸ http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2020/08/http://www.keyd.gov.gr/wp-content/uploads/2020/08/_27-8-20_final.pdf

2012/20/EE », η οποία αποτελούσε την πρώτη προσπάθεια για εναρμόνιση των δικαιών αφερεγγυότητας της Ένωσης, ολοκληρώθηκε και μετασχηματίστηκε με την Οδηγία ΕΕ 1023/2019 « *περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και περί μέτρων βελτίωσης των διαδικασιών αυτών, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (Οδηγία για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα)*».

Ο νέος κώδικας διευθέτησης οφειλών εμφορείται από το πνεύμα της Οδηγίας και έχει θεσμοθετηθεί σύμφωνα με τις βασικές αρχές της, οι οποίες αποτελούν και τους άξονες που κινείται το νέο νομικό πλαίσιο για την πρόληψη της αφερεγγυότητας.

Οι προληπτικές λύσεις είναι η αυξανόμενη τάση του σύγχρονου δικαίου της αφερεγγυότητας, η οποία προωθεί και θέτει ως στόχο την ανάκαμψη των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα και είναι βιώσιμες συνολικά ή τα επιμέρους κομμάτια αυτών, αντί της παραδοσιακής προσέγγισης η οποία έχει σκοπό την εκκαθάριση των επιχειρήσεων με οικονομικές δυσχέρειες.

Στην πρώτη παράγραφο της εισηγητικής έκθεσης της Οδηγίας με έμφαση ορίζεται: «*Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να άρει εμπόδια στην άσκηση θεμελιωδών ελευθεριών, όπως η ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και η ελευθερία εγκατάστασης, τα οποία απορρέουν από διαφορές μεταξύ των εθνικών δικαιών και διαδικασιών για την προληπτική αναδιάρθρωση, την αφερεγγυότητα, την απαλλαγή από τα χρέη και την ανικανότητα ή την έκπτωση. Χωρίς να θίγει τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες των εργαζομένων, η παρούσα οδηγία επιδιώκει να άρει τα εν λόγω εμπόδια διασφαλίζοντας ότι οι βιώσιμες επιχειρήσεις και οι επιχειρηματίες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες θα έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματικά εθνικά πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης τα οποία θα τους επιτρέψουν να συνεχίσουν τη λειτουργία τους: ότι οι έντιμοι αφερέγγυοι ή υπερχρεωμένοι επιχειρηματίες θα μπορούν να απαλλάσσονται πλήρως από τα χρέη τους μετά από εύλογο διάστημα που θα τους προσφέρει μια δεύτερη ευκαιρία και ότι θα βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αναδιάρθρωσης, αφερεγγυότητας και απαλλαγής από το χρέος, ιδίως περιορίζοντας τη διάρκειά τους».*

Σύμφωνα με την Οδηγία, τα πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα στους οφειλέτες να επιτυγχάνουν την αναδιάρθρωση σε πρώιμο στάδιο για να αποφύγουν την αφερεγγυότητα και να μην οδηγούνται βιώσιμες επιχειρήσεις σε εκκαθάριση. Θα πρέπει να αποτρέπεται, μέσω της θέσπισης των νέων νομικών πλαισίων, η απώλεια των θέσεων εργασίας, γνώσεων και δεξιοτήτων και να

επιτυγχάνεται η μέγιστη συνολική αξία της επιχείρησης υπέρ των πιστωτών, συγκριτικά με αυτή που θα λάμβαναν σε περίπτωση εκκαθάρισης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.

Θα πρέπει να αποτρέπεται μέσω των πλαισίων αναδιάρθρωσης η συσσώρευση μη εξυπηρετούμενων δανείων, να προστατεύονται τα δικαιώματα όλων των εμπλεκομένων και των εργαζομένων ισόρροπα, ενώ οι μη βιώσιμες επιχειρήσεις θα πρέπει να εκκαθαρίζονται με γρήγορους ρυθμούς.

Οι διαδικασίες αφερεγγυότητας και απαλλαγής από τα χρέη, προκειμένου να είναι αποτελεσματικές, θα πρέπει να μην είναι υπερβολικά χρονοβόρες. Η καθυστέρηση αυτή είναι υπαίτια για τα χαμηλά ποσοστά ανάκτησης των πιστωτών και αποθαρρυντική για την προσέλκυση επενδύσεων και την απροθυμία των επενδυτών να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά σε κράτη όπου οι διαδικασίες είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες και έχουν υψηλό και αδικαιολόγητο κόστος. Αποτρεπτικές για τις επενδύσεις είναι και η διαφοροποίηση των διαδικασιών αφερεγγυότητας από κράτος μέλος σε άλλο κράτος μέλος αλλά και η αβεβαιότητα σχετικά με τους κανόνες των διαδικασιών. Συνεπώς για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και για την επίτευξη μιας λειτουργικής Ένωσης Κεφαλαιαγορών είναι απαραίτητο να επιτευχθεί υψηλότερος βαθμός εναρμόνισης στους τομείς της αναδιάρθρωσης, της αφερεγγυότητας, της απαλλαγής από τα χρέη, προκειμένου να είναι περισσότερο ανθεκτικές οι ευρωπαϊκές οικονομίες αλλά και για να διατηρηθούν οι θέσεις εργασίας και να δημιουργηθούν νέες.

Η Οδηγία είναι συμπληρωματική του Κανονισμού (ΕΕ) 848/2015, με τον οποίο ρυθμιζόταν ζητήματα διεθνούς δικαιοδοσίας αναγνώρισης και εκτέλεσης εφαρμοστέου δικαίου και συνεργασίας σε διασυνοριακές διαδικασίες αφερεγγυότητας αλλά και τη διασύνδεση του Μητρώου Αφερεγγυότητας και απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν διαδικασίες προληπτικής αναδιάρθρωσης οι οποίες να είναι σύμφωνες με κάποιες ελάχιστες αρχές αποτελεσματικότητας.

Όσο πιο νωρίς ο οφειλέτης αντιληφθεί τις οικονομικές του δυσχέρειες και προχωρήσει σε ενέργειες για να τις αποσοβήσει, τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες έχει να αποφύγει την αφερεγγυότητα ή όταν η επιχείρηση πλέον δεν είναι βιώσιμη, τόσο πιο ομαλή και αποδοτική να είναι η διαδικασία εκκαθάρισης. Για αυτούς τους λόγους απαιτείται η θέσπιση εργαλείων έγκαιρης προειδοποίησης, προσαρμοσμένων στο μέγεθος των εταιριών, υπό μορφή μηχανισμών ειδοποίησης, τα οποία θα είναι διαθέσιμα διαδικτυακά, και η παροχή σαφών, επικαιροποιημένων, ευσύνοπτων και

εύχρηστων πληροφοριών σχετικά με τις διαθέσιμες διαδικασίες προληπτικής αναδιάρθρωσης.

Στις διαδικασίες αναδιάρθρωσης απαιτείται να πληρούται το «κριτήριο του συμφέροντος των πιστωτών». Η πλήρωση του κριτηρίου θα πρέπει να συνεπάγεται ότι κανένας από τους μη συμβαλλόμενους πιστωτές δεν θα βρεθεί βάσει του σχεδίου αναδιάρθρωσης σε χειρότερη θέση στην οποία θα βρισκόταν αν η επιχείρηση ήταν υπό εκκαθάριση, με τη μορφή τμηματικής πώλησης ή πώλησης εν λειτουργία είτε σε περίπτωση μη επικύρωσης του σχεδίου αναδιάρθρωσης.

5.3 Οι σημαντικότερες καινοτομίες του Νέου Κώδικα

Οι σημαντικότερες καινοτομίες που εισάγει ο νέος κώδικας διευθέτησης οφειλών είναι:

- Εισάγεται προληπτικός μηχανισμός που θα προειδοποιεί έγκαιρα τον πολίτη για να μην οδηγηθεί σε υπερχρέωση και τελικά σε διαδικασίες αφερεγγυότητας. Μέσω μηχανισμών παρέχεται ενημέρωση σε φυσικά και νομικά πρόσωπα για τις διαδικασίες που μπορούν να ακολουθήσουν για διευθέτηση των οφειλών τους για να μην οδηγηθούν σε διαδικασίες ρευστοποίησης.
- Καταργούνται όλοι οι προηγούμενοι νόμοι που αφορούσαν τη ρύθμιση οφειλών (Νόμος Κατσέλη, Ν.3869/10, εξωδικαστικός μηχανισμός, προστασία 1^{ης} κατοικίας κλπ.) και ενσωματώνονται στο νέο κώδικα σε νέες διαδικασίες.
- Οι οφειλέτες που βρίσκονται σε πραγματική οικονομική δυσκολία ή αδυναμία έχουν δύο επιλογές, προκειμένου να κάνουν ένα νέο ξεκίνημα: ή να ρυθμίσουν τα χρέη τους ή να απαλλάσσονται από αυτά, σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (ενός ή τριών ετών), μετά την κήρυξή τους σε πτώχευση και τη ρευστοποίηση όλης της περιουσίας τους.
- Μέσω της εμπιστευτικής διαδικασίας του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης των οφειλών φυσικών ή νομικών προσώπων, παρέχεται η δυνατότητα στον οφειλέτη να αντιμετωπιστεί σε χρονικό διάστημα 2 μηνών και αυτοματοποιημένα η αφερεγγυότητα με την αναδιάρθρωση των οφειλών, μέσω της υποβολής σχετικού αιτήματος σε ηλεκτρονική πλατφόρμα. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποφασίζουν για την παροχή ρύθμισης και βάσει ενός υπολογιστικού εργαλείου καταθέτουν την πρότασή τους, η οποία εφόσον γίνει αποδεκτή, εφαρμόζεται υποχρεωτικά από Δημόσιο και Ασφαλιστικούς Φορείς. Η διαδικασία ολοκληρώνεται σε χρονικό διάστημα δύο μηνών με την

αποδοχή ή απόρριψη της πρότασης από τον οφειλέτη ή την απόρριψη της αίτησης από τις τράπεζες.

- Οι επιχειρήσεις, προκειμένου να αποφύγουν την πτώχευση, μπορούν να προσφύγουν στη διαδικασία εξυγίανσης, το πλαίσιο της οποίας εναρμονίζεται με την Οδηγία 1023/2019 και επέρχονται σημαντικές αλλαγές, οι οποίες θα αναλυθούν εκτενέστερα σε ακόλουθα κεφάλαια.
- Εφόσον δεν επιτευχθεί η προληπτική αναδιάρθρωση, μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού ή της εξυγίανσης, τότε τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα οδηγούνται σε καθεστώς πτώχευσης, με την οποία δρομολογείται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών αλλά παράλληλα απαλλάσσονται, υπό προϋποθέσεις, από τα υπόλοιπα των οφειλών τους. Συγκεκριμένα η απαλλαγή επέρχεται σε ένα (1) έτος, μετά την κήρυξη της πτώχευσης εφόσον εκποιηθεί όλη η περιουσία του οφειλέτη, και εφόσον δεν υποβληθεί προσφυγή κατά της απαλλαγής για δόλια πτώχευση ή απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων. Η απαλλαγή επέρχεται σε τρία (3) έτη, όταν οι οφειλέτες δεν έχουν περιουσία προς ρευστοποίηση για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών και υποχρεούνται να καταβάλλουν το υπόλοιπο του εισοδήματός τους που περισσεύει, εφόσον καλυφθούν οι εύλογες δαπάνες διαβίωσης. Η απαλλαγή δεν παρέχεται σε στρατηγικούς κακοπληρωτές. Και στους διοικούντες των νομικών προσώπων παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από τα χρέη για τα οποία ευθύνονται κατά το νόμο, μετά την παρέλευση 3 ετών από την αίτηση για πτώχευση ή 2 ετών από την κήρυξη της πτώχευσης
- Προβλέπεται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων για τη διαδικασία της πτώχευσης και καταργείται η προσκόμιση δικαιολογητικών, των οποίων η ανάκτηση γίνεται ηλεκτρονικά.
- Επέρχονται βελτιώσεις στο θεσμό των διαχειριστών αφερεγγυότητας οι οποίοι αναλαμβάνουν ουσιαστικό ρόλο στις διαδικασίες πτώχευσης.
- Καθιερώνονται μόνιμες πρόνοιες κοινωνικής πολιτικής που αφορούν οφειλέτες που ανήκουν σε κοινωνικά ευάλωτες ομάδες, με την επιδότηση δανείου πρώτης κατοικίας. Ειδικότερα στον εξωδικαστικό μηχανισμό παρέχεται κρατική επιδότηση των δανείων πρώτης κατοικίας για πέντε χρόνια, εφόσον οι οφειλέτες ανήκουν στην ευάλωτη κατηγορία και έχουν ρυθμίσει τις οφειλές τους.

- Δημιουργείται ιδιωτικός φορέας απόκτησης ακινήτων, ο οποίος θα αποκτά το ακίνητο που αποτελεί την πρώτη κατοικία των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, σε περίπτωση που έχει εκκινήσει η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης. Οι οφειλέτες θα παραμένουν στην κατοικία τους καταβάλλοντας μίσθωμα στο φορέα, το οποίο και θα λαμβάνει επιδότηση από το κράτος. Οι οφειλέτες έχουν τη δυνατότητα να επαναγοράσουν το ακίνητο εντός 12 ετών, αλλά με την υποχρέωση να καταβάλλουν και τα αντίστοιχα μισθώματα.

Στις επόμενες ενότητες ακολουθεί η αποτύπωση των βασικών εννοιών, των προϋποθέσεων υπαγωγής και των προβλεπόμενων διαδικασιών της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης καθώς και των εννόμων συνεπειών της. Η ανάλυση βασίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία και στοχεύει στην ανάδειξη των σημαντικότερων σημείων του νέου Πτωχευτικού Κώδικα.⁴⁹

5.4 Η διαδικασία εξυγίανσης στο νέο Πτωχευτικό Κώδικα - Ορισμός και σκοπός της

Στο νέο κώδικα διευθέτησης οφειλών (Ν.4738/2020) η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης περιέχεται στο Κεφάλαιο Β και ειδικότερα στα άρθρα 31 έως 64. Σύμφωνα με τον ορισμό της στο άρθρο 31 του Ν.4738/2020, στον οποίο και περιγράφονται τα κύρια χαρακτηριστικά της, η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί το σύνολο των εξώδικων και δικαστικών ενεργειών, που προηγούνται της πτώχευσης, και έχει τη δυνατότητα να εκκινήσει ένας οφειλέτης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, έχει πτωχευτική ικανότητα και το κέντρο των κύριων συμφερόντων του στην Ελλάδα, όταν βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών του υποχρεώσεων, κατά τρόπο γενικό, ή και να υφίσταται απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας, να καταρτίσει συμφωνία με την κατά το νόμο, πλειοψηφία των πιστωτών του και εφόσον αυτή επικυρωθεί από το δικαστήριο, να αποσοβήσει την πτώχευσή του, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των μη συναινούντων πιστωτών.⁵⁰

Η δυνατότητα εκκίνησης της διαδικασίας εξυγίανσης παρέχεται και στους πιστωτές του οφειλέτη, οι οποίοι μπορούν να αιτηθούν την υπαγωγή οφειλέτη τους στην εξυγίανση, χωρίς ο ίδιος να συμπράττει, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: βρίσκεται σε κατάσταση παύσης πληρωμών ή δεν έχει υποβάλει προς

⁴⁹ http://www.keyd.gov.gr/ryumish_ofeilvn_yliko/

⁵⁰ Σπ. Ψυχομάνης (2021), Πτωχευτικό Δίκαιο, (Με βάση το Ν.4738/2020), 9^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ.104

καταχώρηση οικονομικές καταστάσεις τουλάχιστον δύο διαχειριστικών χρήσεων, ή αν τα ίδια κεφάλαια, σε κεφαλαιουχική εταιρία, έχουν καταστεί κατώτερα του 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου, χωρίς το ποσοστό αυτό να έχει αποκατασταθεί στην επόμενη διαχειριστική χρήση ή αν αφορά ΕΠΕ να έχει συντελεσθεί απώλεια του ½ του εταιρικού κεφαλαίου και να έχει συγκληθεί συνέλευση των εταίρων για τη διάλυση της εταιρίας και τη μείωση του εταιρικού κεφαλαίου.

Σκοπός της διαδικασίας είναι, μέσω της σύναψης συμφωνίας εξυγίανσης και επικύρωσής της, να επιτευχθεί η ανόρθωση και διάσωση της επιχείρησης που αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα, με την προϋπόθεση όμως να τηρηθεί κατά τη σύναψή της η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών που δεν συμβάλλονται, συγκριτικά με τη θέση στην οποία θα βρισκόταν αν είχε επέλθει η πτώχευση του οφειλέτη. Η περιγραφική αναφορά του σκοπού της εξυγίανσης από το νόμο (διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση) της επιχείρησης ενέχει την έννοια της ελεύθερης διαμόρφωσης της συμφωνίας, με μοναδικό σκοπό τη διάσωσή της, χωρίς να ενδιαφέρει ο τρόπος αλλά και ποιος την επιχειρεί, ο ίδιος ο οφειλέτης ή οι πιστωτές του.⁵¹ Παράλληλα θα πρέπει να τηρείται η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των μη συμβληθέντων στη συμφωνία πιστωτών. Δηλαδή η μη συμμετέχοντες στη συμφωνία δεν θα πρέπει να παραβλάπτονται, να βρίσκονται σε χειρότερη θέση και να οδηγούνται σε μειωμένη ικανοποίηση σε σύγκριση με εκείνη που θα επιτύγχαναν αν η επιχείρηση είχε πτωχεύσει και είχε προβεί σε ρευστοποίηση και διανομή του προϊόντος ρευστοποίησης στους πιστωτές. Η αρχή της μη χειροτέρευσης ισχύει μόνο για τους πιστωτές που δεν έχουν συμβληθεί και όχι για τους συμβαλλόμενους, γιατί οι τελευταίοι με την αποδοχή και σύναψη της συμφωνίας έχουν αποδεχτεί τους όρους της, που ενδεχομένως κάποιοι από αυτούς να χειροτερεύουν και τη θέση τους.

5.5 Προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης

5.5.1 Πτωχευτική ικανότητα οφειλέτη

Αποτελεί υποκειμενική προϋπόθεση προκειμένου να υπαχθεί ένα πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, στη διαδικασία εξυγίανσης, η πτωχευτική του ικανότητα. Ως τέτοια λογίζεται η δυνατότητα που παρέχεται από το νόμο να υπαχθεί στη διαδικασία αναγκαστικής

⁵¹Σπ.Ψυχομάνης (2021) Πτωχευτικό Δίκαιο, (Με βάση το Ν.4738/2020), 9^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 106

συλλογικής εκτέλεσης που προβλέπεται, την πτωχευτική διαδικασία, μετά από δικαστική απόφαση, με την οποία κηρύσσεται η πτώχευσή του.⁵²

Πτωχευτική ικανότητα διαθέτουν , σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 76 του νέου ΠτΚ, τα φυσικά πρόσωπα αλλά και τα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό. Προβλέπεται για πρώτη φορά, ότι πτωχευτική ικανότητα δύναται να αποδοθεί με προεδρικό διάταγμα και σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δεν επιδιώκουν οικονομικό σκοπό αλλά ασκούν οικονομική δραστηριότητα.

Στη διαδικασία εξυγίανσης δεν μπορούν να υπαχθούν τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου , οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι δημόσιοι οργανισμοί. Οι εν λόγω οφειλέτες έχουν ειδικό νομικό πλαίσιο και οι εθνικές αρχές εποπτείας και εξυγίανσης έχουν ευρεία εξουσία παρέμβασης.⁵³

5.5.2 Άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας

Κάθε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, σύμφωνα με το άρ. 32 , που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, δύναται να αιτηθεί την επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης που έχει συνάψει με την πλειοψηφία των πιστωτών του και να την συνυποβάλλει. Η επισήμανση της δυνατότητας ένταξης στη διαδικασία των προσώπων που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του νόμου, είναι αναγκαία, προκειμένου να γίνει διαχωρισμός από την πτωχευτική ικανότητα που παρέχεται και σε κάθε φυσικό πρόσωπο στο άρθ.76 του νέου ΠτΚ. Επιπρόσθετα, και κατά την Οδηγία 1023/2019, τα πλαίσια προληπτικής αναδιάρθρωσης δεν απευθύνονται σε φυσικά πρόσωπα που δεν είναι επιχειρηματίες.

5.5.3 Το κέντρο των κύριων συμφερόντων στην Ελλάδα

Η έννοια του ορισμού του κέντρου των κύριων συμφερόντων, η οποία τίθεται ως προϋπόθεση για ένταξη στη διαδικασία εξυγίανσης, ορίζεται στο άρ.78 του νόμου ως ο τόπος που ο οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διοίκηση των συμφερόντων του και είναι αναγνωρίσιμος από τρίτους. Για τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται ότι η έδρα που ορίζεται στο καταστατικό τους, αποτελεί το κέντρο των κύριων συμφερόντων.

Η αναδιατύπωση του ορισμού του κέντρου των κύριων συμφερόντων εναρμονίζεται με την έννοια, όπως έχει οριστεί στον Κανονισμό 1346/2000 και στον Κανονισμό της ΕΕ 2015/848 που τον αντικατέστησε και τον οριοθετεί ως τον τόπο όπου ο οφειλέτης

⁵²Σπ.Ψυχομάνης, (2019) Πτωχευτικό Δίκαιο και δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, σελ.77

⁵³Οδηγία ΕΕ 1023/2019 (παρ.19)

ασκεί ,κατά τις αντιλήψεις των συναλλαγών, εμφανώς και σταθερά, τη διοίκηση των συμφερόντων και αυτή είναι επαληθεύσιμη από τους τρίτους.

Κατά συνέπεια, στη διαδικασία εξυγίανσης μπορούν να ενταχθούν φυσικά πρόσωπα που έχουν εγκατάσταση και ασκούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα στην Ελλάδα και νομικά πρόσωπα που διαθέτουν πραγματική και καταστατική έδρα στην Ελλάδα. Για τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο ότι κέντρο των κύριων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας.

Αν το κέντρο κύριων συμφερόντων επαληθεύεται από τους τρίτους , διαπιστώνεται αν οι πιστωτές αντιλαμβάνονται ποιος είναι ο τόπος που ασκεί τη διαχείριση των συμφερόντων του ο οφειλέτης. Με βάση αυτήν την αντίληψη, απαιτείται από τον οφειλέτη σε περίπτωση που μεταβληθεί το κέντρο των κύριων συμφερόντων να ενημερώνονται οι πιστωτές του για τη μεταβολή της διεύθυνσής του είτε με εμπορική αλληλογραφία είτε με κοινοποίηση με τα μέσα που προβλέπονται από το νόμο (π χ. ΓΕΜΗ).

5.5.4 Παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης ή απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας

Προκειμένου ο οφειλέτης να αιτηθεί την υπαγωγή του στη διαδικασία και να επικυρωθεί συναφθείσα συμφωνία εξυγίανσης , σύμφωνα με το άρθρο 32 του νέου ΠτΚ, θα πρέπει να βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών του υποχρεώσεων κατά τρόπο γενικό ή και απλώς σε περίπτωση πιθανότητας αφερεγγυότητας , η οποία μπορεί να αρθεί με τη διαδικασία της εξυγίανσης.

Παρούσα είναι η αδυναμία όταν ο οφειλέτης έχει ήδη περιέλθει σε κατάσταση που αδυνατεί να ανταποκριθεί στην εκπλήρωση των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων του. Θα πρέπει να είναι βεβαιωμένη και διαπιστωμένη η αδυναμία να εκπληρώνονται όχι μόνο οι μελλοντικά ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις αλλά και οι ήδη ληξιπρόθεσμες που δεν έχει ακόμα επιδώξει την είσπραξή τους ο δανειστής.⁵⁴

Η γενικότερη όμως δυσπραγία του οφειλέτη να ικανοποιήσει τους πιστωτές του δεν σημαίνει ότι έχει εξελιχθεί σε παύση πληρωμών. Θα πρέπει να χαρακτηρίζεται ως γενική και να αφορά είτε όλες του τις υποχρεώσεις ή ένα σημαντικό μέρος αυτών, αρκεί να φανερώνει ότι μη έχοντας τη δυνατότητα να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του έχει κλονιστεί η εμπορική του πίστη και αδυνατεί να συνεχίσει τη δραστηριότητά

⁵⁴ Σπ.Ψυχομάνης, (2019), ο.π.σελ.79

του.⁵⁵ Ο νομοθέτης θέτει ως προϋπόθεση τη γενική αδυναμία και όχι παράλληλα να συντρέχει και μόνιμη αδυναμία, για πληρωμή των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων. Και αυτό γιατί αν υπήρχε και η μονιμότητα, τότε ο οφειλέτης θα έπρεπε, εφόσον είχε οδηγηθεί σε παύση πληρωμών, να υποβάλει αίτηση για κήρυξη του σε πτώχευση και όχι την υπαγωγή του στην εξυγίανση.

Ως γενική χαρακτηρίζεται η αδυναμία όταν ο οφειλέτης δεν έχει τη δυνατότητα να αποπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις ή μέρος αυτών ή και σε ένα μόνο σημαντικό χρέος, εφόσον αυτή φανερώνει και κλονισμό της εμπορικής του πίστης και αδυναμία να συνεχίσει την εμπορία.⁵⁶ Στην περίπτωση δε, που οφειλέτης έχει ήδη περιέλθει σε παύση πληρωμών, οφείλει να υποβάλλει αυτοτελώς και αίτηση για κήρυξη του σε πτώχευση, χωρίς όμως ποινή απαράδεκτου, δηλαδή η παράλειψη υποβολής της αίτησης πτώχευσης δεν καθιστά απαράδεκτη την αίτηση για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης.

Το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον πιθανολογήσει ότι με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης δεν αίρεται η παύση πληρωμών και απορρίπτει την αίτηση εξυγίανσης, προχωρά στην εξέταση της αίτησης για κήρυξη του σε πτώχευση, την οποία και κηρύσσει.

Αν η επιχείρηση βρίσκεται ήδη σε παύση πληρωμών και την αίτηση για επικύρωση συμφωνία εξυγίανσης, που έχει συναφθεί μόνο από τους πιστωτές, χωρίς τη σύμπραξη του οφειλέτη, υποβάλλουν οι πιστωτές, υποχρεούται, με ποινή απαραδέκτου, να συνυποβάλλουν και αίτηση για την κήρυξη του οφειλέτη σε κατάσταση πτώχευσης.

Η επαπειλούμενη αδυναμία αποτελεί στάδιο πριν από την παρούσα αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων. Είναι η πρόβλεψη ότι ο οφειλέτης, λόγω της οικονομικής του δυσπραγίας, δεν θα αποπληρώσει τις οφειλές του μελλοντικά, όταν αυτές καταστούν ληξιπρόθεσμες.⁵⁷ Η απλή πιθανότητα αφερεγγυότητας, όπως αναφέρεται ρητά, στην έκθεση της επιστημονικής επιτροπής της βουλής επί του νομοσχεδίου του Ν.4336/2015, με τον οποίο εισήχθη η έννοια της πιθανότητας αφερεγγυότητας, διευρύνει το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης κατά τρόπο γενικό και εκτείνεται πέραν της

⁵⁵ Α. Παϊζη, Η «πιθανότητα αφερεγγυότητας» ως προϋπόθεση υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης- Μια πρώτη ερμηνευτική προσέγγιση, ΔΕΕ 2016, σελ. 8 επ.

⁵⁶ Χρ. Χριστοπούλου, Η διαδικασία εξυγίανσης ως διαχρονικός θεσμός του ελληνικού δικαίου –Δίκαιο εξυγίανσης και οικονομική κρίση, 2016, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ.37

⁵⁷ Α. Παϊζη, Η «πιθανότητα αφερεγγυότητας» ως προϋπόθεση υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης- Μια πρώτη ερμηνευτική προσέγγιση, ΔΕΕ 2016, σελ. 12.

παρούσας ή επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων. Παρέχει στο δικαστήριο την απαιτούμενη ελευθερία να κάνει δεκτή αίτηση οφειλέτη χωρίς να πιθανολογείται παύση πληρωμών, από την οποία αποσυνδέεται ή η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών παρούσα ή μελλοντική, αλλά να αρκεί και μια καταδικαστική απόφαση που θα βλάψει τη φήμη της εταιρίας για να υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης.⁵⁸ Με τον τρόπο αυτό, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν.4336/15, υλοποιείται η σχετική αρχή της από 12-3-2014 Σύστασης της ΕΕ (παρ. 6α) να υπάγονται οι επιχειρήσεις έγκαιρα στη διαδικασία, προκειμένου να τους παρέχεται η δυνατότητα να εξυγιανθούν σε πρώιμο στάδιο πριν εισέλθουν στο στάδιο της αφερεγγυότητας.

Απλή πιθανότητα αφερεγγυότητας, είναι η κατάσταση κατά την οποία ο οφειλέτης δεν έχει εισέλθει ακόμα σε στάδιο παρούσας ή επαπειλούμενης αδυναμίας να καταβάλλει τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του, αλλά υφίσταται απλώς πιθανότητα να οδηγηθεί σε αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του. Είναι αρκετή δηλαδή η πιθανολόγηση από το δικαστήριο της αδυναμίας του για καταβολή μελλοντικά των υποχρεώσεων, χωρίς να απαιτείται να σχηματιστεί πλήρης δικανική πεποίθηση.⁵⁹

Κατά τον Σπ.Ψυχομάνη, η Σύσταση της Επιτροπής 2014/135/ΕΕ για την ανάγκη διαπίστωσης με βεβαιότητα της αδυναμίας πληρωμών του οφειλέτη, ως διαζευκτική προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης για υπαγωγή σε διαδικασία εξυγίανσης, αποδόθηκε στα ελληνικά λανθασμένα ως απλή πιθανολόγηση αφερεγγυότητας, με αποτέλεσμα να φθάνει να επιτρέπει πρακτικές καταστρατήγησης των δυνατοτήτων των επιχειρήσεων να υπαχθούν σε εξυγίανση σε βάρος των πιστωτών τους, κάτι που και η ίδια η Σύσταση ρητά στοχεύει να αποφύγει.

Παράλληλα όταν διαπιστώνεται ότι συντρέχει πιθανότητα αφερεγγυότητας, θα πρέπει να διαπιστώνεται ότι η υπαγωγή της επιχείρησης στην εξυγίανση θα οδηγήσει στην άρση της πιθανότητας αφερεγγυότητας.

5.5.5 Βιωσιμότητα επιχείρησης

Η επιχείρηση που αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα θα πρέπει με την ένταξή της στη διαδικασία εξυγίανσης να καταστεί βιώσιμη, να συνεχίσει χωρίς εμπόδια τη λειτουργία της, όχι μόνο πρόσκαιρα αλλά εξασφαλίζοντας τη διάρκειά της και τη συνεισφορά της στην οικονομία. Αυτή είναι και ουσιαστική προϋπόθεση για

⁵⁸ Αλ. Παϊζης, ο.π. σελ. 11

⁵⁹ Σπ.Ψυχομάνης, (2019), Πτωχευτικό Δίκαιο και Δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, Η' έκδοση, 2019, εκδόσεις Σάκκουλα σελ.79 επ.

υπαγωγή στη διαδικασία , η οποία αν και δεν αναφέρεται ρητά στο νόμο, υποκρύπτεται στη βασική προϋπόθεση για την επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης στο άρθρο 54, παρ.3.

Κατά συνέπεια,, βιώσιμες δεν είναι δυνατό να θεωρούνται θνησιγενείς επιχειρήσεις, που ήδη έχουν καταδικασθεί από τις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στην οικονομία. Αποκλείεται δηλαδή η υπαγωγή στη διαδικασία επιχειρήσεων που έχουν απολέσει ανεπιστρεπτή την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων τους και δεν έχουν τη δυνατότητα να εξυγιανθούν μακροπρόθεσμα.⁶⁰

5.6 Διαδικασία κατάρτισης της συμφωνίας εξυγίανσης

Το πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, που πληροί τις προϋποθέσεις για να υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης, επιδιώκει εξωδικαστικά τη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης. Το στάδιο αυτό θα μπορούσε να ονομασθεί εξωδικαστικές ενέργειες της διαδικασίας, καθώς λαμβάνουν χώρα πριν από την υποβολή της αίτησης εξυγίανσης για επικύρωση στο αρμόδιο δικαστήριο.

5.6.1 Συμφωνία με πρωτοβουλία του οφειλέτη

Την πρωτοβουλία για σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης έχει, κατά κύριο λόγο, ο οφειλέτης, επιδιώκοντας τη σύναψη συμφωνίας εξωδικαστικά , ανάμεσα σε αυτόν και τους πιστωτές του, με κύριο σκοπό την επίλυση των οικονομικών του προβλημάτων, με τρόπο που να εξυγιανθεί και να αποφευχθεί η πτώχευση της επιχείρησης, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Ο οφειλέτης μπορεί να είναι είτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Στην περίπτωση που ο οφειλέτης είναι νομικό πρόσωπο, τη συναίνεση σε συμφωνία εξυγίανσης την παρέχει ο διαχειριστής ή το όργανο διοίκησής του. Αν όμως απαιτείται για την εκπλήρωση των όρων της συμφωνίας και απόφαση της συνέλευσης πιστωτών, η οποία όμως καθυστερεί να ληφθεί ή δεν δύναται να ληφθεί λόγω αδυναμίας συγκέντρωσης των απαιτούμενων ποσοστών απαρτίας και πλειοψηφιών, τότε τη συμφωνία υπογράφουν τα πρόσωπα που εκπροσωπούν το εκάστοτε νομικό πρόσωπο.⁶¹ Στη νέα διάταξη ρυθμίζεται κατά τρόπο ρητό πλέον το θέμα των «άγραφων» αρμοδιοτήτων της συνέλευσης των μετόχων ή εταίρων, ειδικά στις περιπτώσεις που μεταβιβάζεται η επιχείρηση ή περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη σε εφαρμογή

⁶⁰ Σπ.Ψυχομάνης, Πτωχευτικό Δίκαιο, (2019) εκδόσεις Σάκκουλα., σελ.82

⁶¹ Σπ.Ψυχομάνης , ο.π. σελ.83 επ.

συμφωνίας εξυγίανσης , που είναι απαραίτητη η συναίνεση μετόχων ή εταίρων, μέσω της γενικής συνέλευσης ή σύμφωνα με το καταστατικό.

Η διάταξη αναφέρει ότι αν δεν παρέχεται ρητά από το νόμο αρμοδιότητα στους μετόχους εταίρους, τα συλλογικά τους όργανα να συναινέσουν σε συμφωνία, τότε αυτή δεν απαιτείται και είναι αρκετή η δέσμευση του οφειλέτη μέσω του οργάνου διοίκησης. Αυτό γίνεται και στις περιπτώσεις που στο καταστατικό προβλέπεται αντίθετη διαδικασία (συναίνεση μετόχων), αρκεί ο εμπειρογνώμονας στην έκθεση που θα συντάξει να βεβαιώσει ότι οι μέτοχοι δεν θα βρεθούν σε χειρότερη θέση με τη συμφωνία εξυγίανσης (στο σενάριο βίαιης εκποίησης) από τη θέση στην οποία θα βρισκόταν σε περίπτωση πτώχευσης.⁶² Η απόφαση της συνέλευσης των μετόχων ή εταίρων του οφειλέτη δεν απαιτείται ακόμα και για πράξεις που ορίζει η εταιρική νομοθεσία, στην περίπτωση που δεν απαιτείται και συναίνεση του οφειλέτη για τη συμφωνία εξυγίανσης ,όταν έχει εκκινήσει από τους πιστωτές του.

Ο νόμος παρέχει τη δυνατότητα στο δικαστήριο, εφόσον διαπιστώσει ότι ελλείπει η απαιτούμενη εκ του νόμου απόφαση της συνέλευσης των εταίρων, να διορίσει με την επικυρωτική απόφαση ειδικό εντολοδόχο, ο οποίος θα έχει την εξουσία, να συγκαλέσει γενική συνέλευση, στην οποία θα παρίσταται και θα ψηφίσει εκ μέρους των μετόχων που έχουν διαφωνήσει με τη συμφωνία εξυγίανσης και αρνούνται να συμπράξουν. Με μόνη την κοινοποίηση της απόφασης στην εταιρία, ο ειδικός εντολοδόχος νομιμοποιείται να συμμετάσχει στη συνέλευση .

Στη συνέλευση που συγκαλείται για να ληφθεί απόφαση για την αποδοχή των όρων της συμφωνίας εξυγίανσης, αρχικά εκφράζουν την άποψή τους οι εταίροι, για την υπερψήφιση ή καταψήφιση της απόφασης που προβλέπεται στη συμφωνία εξυγίανσης ή την πρόθεσή τους για αποχή από την ψηφοφορία. Εφόσον καταμετρηθούν οι ψήφοι και διαπιστωθεί ότι δεν σχηματίζεται η απαιτούμενη απαρτία ή πλειοψηφία για τη λήψη της απόφασης, ασκεί το δικαίωμα ψήφου για λογαριασμό των μετόχων που απουσιάζουν ή καταψηφίζουν την απόφαση ή δηλώνουν αποχή από την ψηφοφορία, ο ειδικός εντολοδόχος προκειμένου να ληφθεί απόφαση, η οποία και θα εγκρίνει τους όρους της συμφωνίας εξυγίανσης (βλ.άρ.35 , παρ.3 Ν.4738/20).

Με τον τρόπο αυτό, σύμφωνα και με το άρ. 12 της Οδηγίας 1023/2019 της ΕΕ, με την επιταγή της οποίας εναρμονίζεται ο νέος κώδικας, εξασφαλίζεται ότι οι μέτοχοι ή οι

⁶²Αιτιολογική Έκθεση Ν.4738/20 (αρ.124)

εταίροι δεν μπορούν να αποτρέπουν και να αρνούνται αδικαιολόγητα και καταχρηστικά την έγκριση και την επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης αλλά και την εφαρμογή της.

Οι μέτοχοι και οι εταίροι που καταψήφισαν τη συμφωνία εξυγίανσης έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση από την εταιρία και τους πιστωτές, σε περίπτωση που αποδειχθεί, μετά από διαγνωστική δίκη, ότι σε περίπτωση πτώχευσης ή λύσης και εκκαθάρισης της εταιρίας θα απέμενε προϊόν (υπολειμματική αξίωση) το οποίο και δεν εισέπραξαν με τη συμφωνία εξυγίανσης. (άρ. 35 παρ. 3, Ν.4738/20).

Αν ο οφειλέτης είναι νομικό πρόσωπο και η υποχρέωση για προηγούμενη λήψη απόφασης της συνέλευσης των εταίρων για έγκριση συμφωνίας εξυγίανσης ή όρων της, προβλέπεται από το καταστατικό της εταιρίας και όχι από το νόμο, τότε δεν είναι απαραίτητο να ληφθεί, όταν η έκθεση εμπειρογνώμονα που συνοδεύει τη συμφωνία εξυγίανσης, επιβεβαιώνει ότι δεν θίγεται από τη συμφωνία εξυγίανσης η υπολειμματική αξίωση των εταίρων ή μετόχων, κυρίως όταν αυτή υλοποιείται με μεταβίβαση της περιουσίας ή κλάδου εκμετάλλευσης (άρ.35, παρ.2). Στις περιπτώσεις που τη συμφωνία εξυγίανσης συνάπτουν οι πιστωτές και δεν απαιτείται συναίνεση του οφειλέτη, τότε η απόφαση της συνέλευσης των εταίρων δεν είναι απαιτητή, ακόμα και αν προβλέπεται στο καταστατικό της εταιρίας.

Τα ποσοστά των πιστωτών που απαιτούνται να συμβληθούν, προκειμένου να επικυρωθεί συμφωνία εξυγίανσης, ορίζονται σε 50 % του συνόλου των απαιτήσεων που έχουν ειδικό προνόμιο (ενέχυρο, προσημείωση υποθήκης, υποθήκη) και περισσότερο από το 50 % των λοιπών απαιτήσεων, των θιγόμενων μερών από τη συμφωνία εξυγίανσης.

Με αυτόν τον τρόπο, και κατά την αιτιολογική έκθεση του νόμου,⁶³ γίνεται εύλογη διάκριση ανάμεσα στους πιστωτές που αποβλέπουν ειδικότερα σε συγκεκριμένα εξασφαλιστικά στοιχεία και σε αυτούς που η ικανοποίηση θα προέλθει από το σύνολο της περιουσίας του οφειλέτη.

Η τροποποίηση αυτή των απαιτούμενων ποσοστών των πιστωτών για επικύρωση της συμφωνίας αποτελεί εναρμόνιση με το άρθρο 9 της Οδηγίας της ΕΕ 1023/2019, η οποία προτείνει το διαχωρισμό των κατηγοριών που αντικατοπτρίζουν επαρκώς κοινά συμφέροντα βάσει κριτηρίων που επαληθεύονται.⁶⁴ Επειδή όμως με τη συγκεκριμένη

⁶³ Αιτιολογική Έκθεση ν.4738/2020 (αφ.123)

⁶⁴ Οδηγία ΕΕ 1023/2019 άρθρο 9

ρύθμιση ενδεχομένως να παρουσιαστούν προβλήματα στην έγκριση των συμφωνιών εξυγίανσης, λόγω αδυναμίας συγκέντρωσης των απαιτούμενων πλειοψηφιών, σύμφωνα και με τις επιταγές του άρ. 11 της Οδηγίας, εισάγεται για πρώτη φορά ένας εναλλακτικός τρόπος με τον οποίο επικυρώνεται η συμφωνία εξυγίανσης, η διακατηγοριακή παράκαμψη των διαφωνιών. Σύμφωνα με τη ρύθμιση αυτή, εφόσον δεν πληρούνται οι πλειοψηφίες των δύο κατηγοριών, τότε αν η συμφωνία έχει γίνει αποδεκτή από το 60% του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη και περισσότερο από το 50% των απαιτήσεων με ειδικό προνόμιο και σε συνδυασμό με την πλήρωση και δύο άλλων κριτηρίων που απαιτούνται από το νόμο, (η αρχή μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών εξετάζεται μόνο ως προς τους διαφωνούντες με τη συμφωνία εξυγίανσης πιστωτές, στις περιπτώσεις των επιχειρήσεων που λογίζονται ως μικρές οντότητες του Ν.4308/14 είναι απαραίτητο η συμφωνία να έχει προταθεί ή να έχει τη συναίνεση του οφειλέτη), τότε επικυρώνεται από το δικαστήριο.

Τα ποσοστά των απαιτούμενων πλειοψηφιών υπολογίζονται με βάση κατάσταση πιστωτών που επισυνάπτεται στη συμφωνία εξυγίανσης. Η κατάσταση δεν μπορεί να απέχει ημερολογιακά 3 μήνες από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης στο δικαστήριο. Στην κατάσταση δύναται να περιέχονται και απαιτήσεις πιστωτών που δεν είναι ληξιπρόθεσμες και επιπλέον δεν λαμβάνονται υπόψη απαιτήσεις που είναι υπό αίρεση. Οι απαιτήσεις των πιστωτών που περιλαμβάνονται στην κατάσταση προκύπτουν από τα βιβλία του οφειλέτη αλλά και τυχόν δικαστικές αποφάσεις που τις έχουν αναγνωρίσει. Εφόσον η συμφωνία εξυγίανσης έχει συναφθεί από πιστωτές του οφειλέτη, τότε η άντληση των στοιχείων γίνεται από τις πρόσφατες δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του οφειλέτη, από τα βιβλία του οφειλέτη ή από στοιχεία των πιστωτών αλλά και από δικαστικές αποφάσεις.

Για τον υπολογισμό των απαιτούμενων πλειοψηφιών δεν λαμβάνονται υπόψη οι μη θιγόμενοι πιστωτές, αυτοί των οποίων οι απαιτήσεις δεν θίγονται από τη συμφωνία εξυγίανσης, δηλαδή οι απαιτήσεις που διατηρούν ακέραιη τη νομική τους κατάσταση και μετά την έκδοση της επικυρωτικής απόφασης εξυγίανσης. Μία απαίτηση χαρακτηρίζεται ως μη θιγόμενη όταν δεν αναφέρεται απλά η πλήρης εξόφλησή της

αλλά όταν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο θίγεται από τη συμφωνία, όπως ενδεικτικά άρση μέτρων , εξάλειψη βαρών, αλλαγή υποθηκικής σειράς .⁶⁵

5.6.2 Συμφωνία εξυγίανσης από τους πιστωτές

Δυνατότητα σύναψης συμφωνίας εξυγίανσης, χωρίς τη σύμπραξη του οφειλέτη, έχουν και οι πιστωτές του, η οποία είναι δυνατή όταν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις (αρ.34 ΠτΚ): Ο οφειλέτης να βρίσκεται σε παύση πληρωμών κατά το χρόνο σύναψης της συμφωνίας ή

1. Αν πρόκειται για κεφαλαιουχική εταιρία, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων του οφειλέτη να έχει καταστεί κατώτερο του 1/10του μετοχικού κεφαλαίου και το ποσοστό αυτό δεν έχει επανέλθει εντός της επόμενης διαχειριστικής χρήσης ή αν ο οφειλέτης δεν έχει προχωρήσει στην υποβολή προς καταχώρηση οικονομικών καταστάσεων δύο τουλάχιστον διαχειριστικών χρήσεων .
2. Αν πρόκειται για Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, και εφόσον το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων έχει καταστεί κατώτερο του ½ του εταιρικού κεφαλαίου και δεν έχει συγκληθεί συνέλευση των εταίρων για να αποφασίσουν τα αναγκαία μέτρα, ζητηθεί η διάλυση της εταιρίας.

Η πλήρωση μίας εκ των ανωτέρω προϋποθέσεων κρίνεται από το δικαστήριο κατά τη συζήτηση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας. Τα δύο τελευταία τεκμήρια είναι μαχητά και μπορούν ανατραπούν από πιστωτές που δεν επιθυμούν την υπαγωγή της επιχείρησης στη διαδικασία εξυγίανσης και δεν συμπεριλαμβάνονταν στο προηγούμενο νομικό πλαίσιο.

5.6.3 Σύμπραξη τρίτων

Όταν απαιτείται για την εκπλήρωση ορισμένων όρων της συμφωνίας εξυγίανσης η σύμπραξη τρίτων προσώπων που δεν είναι συμβαλλόμενοι, τότε την παράσχουν με έγγραφο που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής τους και συνάπτεται στη συμφωνία είτε μπορεί να τεθεί ως αναβλητική αίρεση σε αυτή.

⁶⁵ ΠΟΛ 1049/2018Οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του έκτου κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα « Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 6 του Μέρους Πρώτου του ν. 4446/2016 (Α' 240/22-12-2016) και το άρθρο 14 του ν.4491/2017(Α'152/13-10-2017).

5.6.4 Συμμετοχή, τεκμήριο συναίνεσης σε συμφωνία εξυγίανσης του Δημοσίου και των Δημόσιων Φορέων

Στο άρ.34 του νόμου , ορίζεται ότι το Δημόσιο και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου , δημόσιες επιχειρήσεις και οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης συναινούν σε συμφωνία εξυγίανσης, ενεργώντας ως ιδιώτες πιστωτές και υπογράφοντας με τα ίδια κριτήρια , ακόμα και όταν με τη συμφωνία παραιτούνται από προνόμια και εξασφαλίσεις ενοχικής ή εμπράγματης φύσης αλλά και από την άσκηση ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων.

Συγκεκριμένα το Δημόσιο και οι δημόσιοι φορείς δεν συναινούν όταν βάσει της συμφωνίας εξυγίανσης θα βρεθούν σε χειρότερη θέση από ότι θα βρισκόταν σε περίπτωση πτώχευσης της επιχείρησης. Η σύγκριση ανάμεσα στην εφαρμογή των όρων της συμφωνίας εξυγίανσης και στο σενάριο βίαιης εκποίησης σε κατάσταση πτώχευσης της επιχείρησης, γίνεται με βάση τις βεβαιωμένες κατά το χρόνο υπογραφής της συμφωνίας απαιτήσεις τους.

Με το νέο νομικό πλαίσιο θεσπίζεται και τεκμήριο συναίνεσης του Δημοσίου και των Δημόσιων Φορέων. Ειδικότερα προβλέπεται ότι το Δημόσιο και οι Φορείς του Δημοσίου θεωρείται ότι συναινούν σε συμφωνία εξυγίανσης, ακόμα και αν δεν την υπογράψουν, όταν πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις, χωρίς να είναι αναγκαίο να αξιολογούνται περαιτέρω οι όροι της συμφωνίας ή η ανάκτηση από πλευράς τους σε περίπτωση πτώχευσης:

- Η βεβαιωμένη βασική οφειλή του οφειλέτη προς το δημόσιο ή δημόσιο φορέα δεν υπερβαίνει τα 15.000.000 ευρώ, κατά την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας.
- Εάν στην έκθεση του εμπειρογνώμονα, που απαιτείται βάσει του νόμου, βεβαιώνεται από τον εμπειρογνώμονα ότι , βάσει της συμφωνίας εξυγίανσης ,δεν θα βρεθούν σε χειρότερη θέση ως προς τις βεβαιωμένες κατά το χρόνο υπογραφής της συμφωνίας , απαιτήσεις τους από τη θέση στην οποία θα περιερχόταν σε περίπτωση πτώχευσης της επιχείρησης και βίαιης ρευστοποίησης των περιουσιακών της στοιχείων.
- Εάν σύμφωνα με την έκθεση εμπειρογνώμονα, οι βεβαιωμένες συνολικά απαιτήσεις του δημοσίου και των δημοσίων φορέων είναι μικρότερες από τις απαιτήσεις των ιδιωτών πιστωτών , κατά το χρόνο που υπογράφηκε η συμφωνία εξυγίανσης.

5.6.5 Προληπτικά μέτρα

Προληπτικά μέτρα πριν από την κατάθεση αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης

Προκειμένου να διευκολυνθούν οι διαπραγματεύσεις για να επιτευχθεί η συμφωνία εξυγίανσης, προβλέπεται η λήψη προληπτικών μέτρων πριν από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης, ενώ διεξάγονται οι διαπραγματεύσεις. Μεταφέρονται έτσι οι προβλέψεις του άρθρου 106α του προηγούμενου πτωχευτικού κώδικα και αποτελούν προσαρμογή στην Οδηγία για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα (άρθρο 53) .⁶⁶

Στο πλαίσιο αυτό, ο οφειλέτης ή όποιος έχει έννομο συμφέρον, πιστωτής , μπορεί να υποβάλλει αίτηση στο πτωχευτικό δικαστήριο για να διαταχθούν προληπτικά μέτρα (άρ.53), τα οποία θα παρέχουν προστασία από τις ατομικές διώξεις των πιστωτών, (κατασχέσεις ακινήτων, κατασχέσεις εις χείρας τραπεζών, πλειστηριασμοί κλπ.).

Απαραίτητη προϋπόθεση, να προσκομίζεται από τον αιτούντα έγγραφη δήλωση πιστωτών που εκπροσωπούν ποσοστό τουλάχιστον 20% του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη, στην οποία θα βεβαιώνεται η συμμετοχή σε διαπραγματεύσεις με τον οφειλέτη για επίτευξη συμφωνίας και συντρέχουν και οι προϋποθέσεις της επείγουσας περίπτωσης ή του επικείμενου κινδύνου, όπως επί ασφαλιστικών μέτρων.

Τα προληπτικά μέτρα χορηγούνται μία φορά και ισχύουν μέχρι την κατάθεση της αίτησης για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, έχουν όμως ως ανώτατο όριο ισχύος τους τέσσερις μήνες από την έκδοση της απόφασης που τα χορηγεί ή της προσωρινής διαταγής που τα διατάσσει. Λήγουν αυτοδίκαια με την πάροδο της ισχύος τους, ενώ απαγορεύεται η παράτασή τους.

Ωστόσο, παρέχεται η δυνατότητα κατ' εξαίρεση να παραταθούν, εφόσον προβάλλεται αιτιολογημένα ο λόγος παράτασής τους και ιδιαίτερα εφόσον έχει καταγραφεί πρόοδος στις διαπραγματεύσεις στο σχέδιο εξυγίανσης, δεν τίγονται από την αναστολή αδικαιολόγητα τα δικαιώματα οποιουδήποτε θιγόμενου μέρους, δεν έχει συζητηθεί αίτηση πτώχευσης του οφειλέτη και η συνολική διάρκεια της αναστολής από τη υποβολή της αίτησης για χορήγηση προληπτικών μέτρων , δεν υπερβαίνει τους 6 μήνες.

Ενδεικτικά τα προληπτικά μέτρα θα μπορούσαν να περιέχουν αίτημα για αναστολή των ατομικών και συλλογικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως κατασχέσεων ακινήτων ή εις χείρας τραπεζών ή και κήρυξης της επιχείρησης σε πτώχευση, ή και

⁶⁶ Αιτιολογική Έκθεση Ν.4738/20 (αρ.128)

χορήγηση ασφαλιστικής ή φορολογικής ενημερότητας, απαγόρευση συμψηφισμού, παράταση των προθεσμιών εκπλήρωσης των υποχρεώσεων. Συνοδεύονται συνήθως και από αίτημα για προσωρινή διαταγή, τα αποτελέσματα της οποίας επέρχονται με την έκδοσή της έναντι όλων ή κάποιων από τους πιστωτές.

Τα προληπτικά μέτρα μπορούν με νεότερες αιτήσεις από έχοντες έννομο συμφέρον είτε να ανακληθούν είτε να μεταρρυθμισθούν, με απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου ή του προέδρου αυτού.⁶⁷

Αυτοδίκαιη αναστολή με την κατάθεση της αίτησης για επικύρωση συμφωνία εξυγίανσης

Με την κατάθεση της αίτησης για επικύρωση της συμφωνίας που έχει συναφθεί ανάμεσα στον οφειλέτη και τους πιστωτές ή συμφωνίας που έχει συναφθεί μόνο από πιστωτές και μέχρι την έκδοση της απόφασης από το δικαστήριο, που θα αφορά την επικύρωση ή μη της συμφωνίας, παρέχεται αυτοδίκαιη αναστολή, (αυτόματη, δηλαδή από το νόμο, χωρίς προηγούμενη δικαστική απόφαση), των ασφαλιστικών μέτρων και των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, εκκρεμών ή μη, για απαιτήσεις που έχουν γεννηθεί μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης (άρ. 50,παρ.1 του Ν.4738/20).

Με την αυτοδίκαιη αναστολή δεν αναστέλλονται μόνο τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά οποιοδήποτε ασφαλιστικό μέτρο κατά του οφειλέτη. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται η συντηρητική κατάσχεση, η εγγραφή για προσημείωση υποθήκης, εκτός αν υφίσταται κίνδυνος να απομακρυνθεί ή να αφαιρεθεί ή να μετακινηθεί κινητό πράγμα της επιχείρησης και ιδιαίτερα ο τεχνολογικός εξοπλισμός και επιχειρείται με αυτόν τον τρόπο η απαξίωση της επιχείρησης. Σε αυτήν την περίπτωση η αυτόματη αναστολή δεν ισχύει.

Στο πλαίσιο αυτό και προκειμένου να διατηρηθεί η αξία της επιχείρησης που επιδιώκει την εξυγίανση, σύμφωνα με την αυτόματη αναστολή, απαγορεύεται να διατίθενται τα ακίνητα και ο εξοπλισμός της επιχείρησης, εκτός αν αντικατασταθούν με άλλα ίσης αξίας ή αν χρησιμοποιούνται με τη διάθεσή τους ως μέσο εξασφάλισης για να παρασχεθεί ενδιάμεση χρηματοδότηση στην επιχείρηση, η οποία και αναφέρεται στη συμφωνία εξυγίανσης.

⁶⁷ Σπ.Ψυχομάνης, (2019), Πτωχευτικό δίκαιο και δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων Η' έκδοση ,εκδόσεις Σάκκουλα, σελ 107

Με την αυτοδίκαιη αναστολή του άρ. 50 του νέου ΠτΚ, εισάγεται για πρώτη φορά και η απαγόρευση συμψηφισμών απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης αλλά και των παρακρατήσεων τρεχουσών οφειλών προς τον οφειλέτη που προβλέπονται από το νόμο για τη χορήγηση βεβαιώσεων από δημόσια αρχή.

Απαιτείται και η υποβολή της συμφωνίας που έχει συναφθεί και επίκειται να επικυρωθεί και όχι μόνο η κατάθεση της αίτησης για επικύρωσή της. Η διάρκεια της αυτοδίκαιης αναστολής δεν μπορεί να είναι περισσότερο από 4 μήνες και εφαρμόζεται μόνο για μία φορά για κάθε οφειλέτη. Η έναρξή της σημειώνεται στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας κατά την πρώτη υποβολή της αίτησης για επικύρωση.

Προληπτικά μέτρα μετά την κατάθεση της αίτησης για επικύρωση συμφωνία εξυγίανσης

Επειδή στην πλειονότητα των περιπτώσεων η έκδοση απόφασης από το δικαστήριο δεν επιτυγχάνεται στο χρονικό διάστημα που διαρκεί η αναστολή (4 μήνες), λόγω της συσσώρευσης των υποθέσεων στα δικαστήρια, εφόσον παρέλθει η αυτοδίκαιη αναστολή, παρέχεται από το νόμο η δυνατότητα να διαταχθεί η αναστολή λήψης μέτρων, εκκρεμών και μη, ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη, όπως και η λήψη κάθε άλλου προληπτικού μέτρου, μέσω της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων του άρθ. 682 και επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.(αρ.50, παρ.1,2).

Ανάμεσα στα προληπτικά μέτρα που είναι πιθανό να διαταχθούν από το δικαστήριο είναι και η επέκτασή τους σε συνοφειλέτες ή εγγυητές του οφειλέτη αλλά και η δανειοδότηση του οφειλέτη χωρίς ασφαλιστική ή φορολογική ενημερότητα, εφόσον η δανειοδότηση κρίνεται αναγκαία για τη λειτουργία της επιχείρησης (άρ. 50, παρ.4,5).

Κατ' εξαίρεση τα προληπτικά μέτρα δεν μπορούν να θίγουν τα δικαιώματα από παροχή χρηματοοικονομικής ασφάλειας αλλά και το δικαίωμα καταγγελίας και απόδοσης του μισθίου σε περίπτωση μίσθωσης. Επίσης εξαιρούνται από τη λήψη προληπτικών μέτρων οι ανεξόφλητες απαιτήσεις των εργαζομένων οι οποίες έχουν γεννηθεί πριν ή μετά τη χορήγηση της αναστολής, εκτός αν το δικαστήριο τα επεκτείνει σε αυτές για σπουδαίο λόγο και για ειδικό χρόνο, που αναφέρονται στην απόφασή του.

Επιπλέον, ορίζεται για πρώτη φορά η δυνατότητα του δικαστηρίου ή του πρόεδρου του μετά από αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που μπορεί να υποβληθεί από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον να διορίζει ειδικό εντολοδόχο, ο οποίος είναι

εγγεγραμμένος στο Μητρώο Διαχειριστών Αφερεγγυότητας, με αρμοδιότητα να ασκεί όλες ορισμένες ή και όλες τις αρμοδιότητες της διοίκησης του οφειλέτη.

Η δυνατότητα αυτή κρίνεται επιβεβλημένη από το δικαστήριο όταν υπάρχει η εκτίμηση ότι ο οφειλέτης δεν θα διοικήσει με σύννομο τρόπο την επιχείρηση μέχρι την έκδοση απόφασης για την επικύρωση ή μη της συμφωνίας εξυγίανσης, (π.χ να πιθανολογήσει δηλαδή ότι θα προχωρήσει σε καταδολιευτικές μεταβιβάσεις σε βάρος των πιστωτών). Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο ορίζει τον ειδικό εντολοδόχο χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη και το ίδιο πράττει όταν ο οφειλέτης αρνείται καταχρηστικά να έλθει σε διαπραγμάτευση για σύναψη συμφωνία εξυγίανσης.

Στη συζήτηση της αίτησης για τη λήψη προληπτικών μέτρων το δικαστήριο δύναται να διατάξει την κλήτευση ενός ή περισσότερων πιστωτών του οφειλέτη ή του ίδιου του οφειλέτη στην περίπτωση που η αίτηση έχει υποβληθεί από πιστωτή .

Το δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να μεταρρυθμίζει ή να παρατείνει τα προληπτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης και της αυτοδίκαιης αναστολής, με απώτερη όμως διάρκεια των παρατάσεων και ανανεώσεων τους 12 μήνες.(άρ.52 παρ.1).

5.7 Περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης

Το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης διαμορφώνεται ελεύθερα από τα συμβαλλόμενα μέρη και μπορεί να έχει ως αντικείμενο οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη (αρ.39 παρ. 1). Η ρύθμιση αυτή θα πρέπει να εξυπηρετεί το σκοπό της διάσωσης της επιχείρησης ή και απλώς να στοχεύει στην αποτροπή της πιθανότητας αφερεγγυότητάς της, χωρίς όμως να παραβιάζεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών .

Ο νόμος ορίζει ενδεικτικά το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης. Συγκεκριμένα, η συμφωνία μπορεί να περιλαμβάνει τις ακόλουθες ρυθμίσεις:

Α) να μεταβάλλει τους όρους των υποχρεώσεων του οφειλέτη, χωρίς περιορισμό. Τέτοια μεταβολή μπορεί να επέλθει ακόμη και σε ήδη ρυθμισμένες υποχρεώσεις προς το Δημόσιο και τους Ασφαλιστικούς Φορείς. Οι συναφθείσες ή τρέχουσες ρυθμίσεις δύνανται να μεταβληθούν είτε ως προς το χρόνο αποπληρωμής και είτε ως προς την πρόωρη αποπληρωμή τους είτε ως προς το επιτόκιο. Μπορεί να συμφωνηθεί αντικατάσταση της έντοκης καταβολής με την απόδοση μέρους των κερδών, την αντικατάσταση απαιτήσεων με ομολογίες ή να υποχρεωθούν οι πιστωτές που έχουν διασφαλισμένη εμπραγμάτως την απαίτησή τους σε αλλαγή στην υποθηκική ενεχυρική τάξη υπέρ των νέων πιστωτών , να επιτευχθεί συμφωνία haircut, δηλαδή να αποπληρωθεί μέρος μόνο της οφειλής και να διαγραφεί το υπόλοιπο, να προβλέπεται

περίοδο χάριτος (δηλαδή έναρξη καταβολής των δόσεων μετά ένα χρόνο ή μετά από πλήρωση κάποιων αιρέσεων και καταβολή μόνο των τόκων), να περιέχει ρήτρα βελτίωσης, δηλαδή να αποπληρωθεί ταχύτερα η οφειλή σε περίπτωση που βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Η συμφωνία εξυγίανσης δεν μπορεί να θίγει τις πιστώσεις που έχουν διασφαλιστεί με χρηματοοικονομική ασφάλεια, κατά την έννοια του άρθρου 2 του Ν. 3301/04, εκτός αν ο ίδιος ο ασφαλειολήπτης συμφωνήσει σε αυτό.

β) Την κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων του οφειλέτη, δηλαδή οι απαιτήσεις των πιστωτών να μετατραπούν σε μετοχικό κεφάλαιο, με την έκδοση μετοχών η εταιρικών μεριδίων και οι πιστωτές να καταστούν μέτοχοι. Προτού γίνει η κεφαλαιοποίηση μπορεί να μειωθεί το μετοχικό κεφάλαιο, έτσι ώστε ταυτόχρονα να επιτευχθεί μείωση των ζημιών και αύξηση του αποθεματικού.

γ) να ρυθμίζει τις σχέσεις των πιστωτών μεταξύ τους μετά από την επικύρωση της συμφωνίας είτε με την ιδιότητά τους ως πιστωτές είτε με την ιδιότητά τους ως μέτοχοι ή εταίροι, σε περίπτωση που η συμφωνία εξυγίανσης προβλέπει μεταβίβαση της επιχείρησης σε νέο φορέα ή κεφαλαιοποίηση απαιτήσεων. Ενδεικτικά, η συμφωνία μπορεί να προβλέπει ότι μία κατηγορία πιστωτή δεν μπορεί να ζητήσει την ικανοποίηση των απαιτήσεών της πριν από κάποια άλλη, δύναται, στην περίπτωση που η επιχείρηση μεταβιβάζεται σε νέο φορέα ή η εξυγίανση επιτυγχάνεται με κεφαλαιοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών και οι τελευταίοι καθίστανται μέτοχοι ή εταίροι αυτής, να ρυθμίζει θέματα διοίκησης της επιχείρησης ή να ρυθμίζει θέματα που αφορούν τη μεταβίβαση των μετοχών ή των μεριδίων που θα προέλθουν από την κεφαλαιοποίηση των απαιτήσεων, όπως την υποχρέωση ή το δικαίωμα των μετόχων που αποτελούν τη μειοψηφία να πουλήσουν τις μετοχές τους, με τους ίδιους όρους που θα τις μεταβιβάσει η πλειοψηφία.

δ) τη μείωση των απαιτήσεων προς τον οφειλέτη. Ο όρος αυτός απαντάται συχνότατα στις συμφωνίες εξυγίανσης και είναι ο πιο διαδεδομένος. Συνήθως προβλέπεται διαγραφή μεγάλου μέρους των απαιτήσεων (40-50% ή και περισσότερο) και ρύθμιση της εναπομείνουσας οφειλής σε πολλές άτοκες δόσεις, με περιόδους χάριτος για την έναρξη της καταβολής της πρώτης δόσης ή έναρξη άμεσα καταβολών μικρών δόσεων και εφάπαξ εξόφληση, με δόση balloon payment, στην ολοκλήρωση της συμφωνίας εξυγίανσης.

ε) την εκποίηση επιμέρους περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη. Η ρύθμιση αυτή δύναται να τεθεί είτε ως αναβλητική αίρεση της συμφωνίας, η οποία θα πληρωθεί εντός

χρονικού διαστήματος που καθορίζεται από τη συμφωνία, είτε ως υποχρέωση για εκποίηση που αναλαμβάνεται από τους συμβαλλόμενους εντός των πλαισίων της συμφωνίας.

στ) την ανάθεση της διοίκησης της επιχείρησης σε τρίτο είτε με εκμίσθωση είτε με σύμβαση διαχείρισης.

ζ) τη μεταβίβαση της επιχείρησης, μέρους ή συνόλου αυτής, σε τρίτο (π.χ. επενδυτή) ή σε εταιρία που συστήνεται από τους πιστωτές με την κεφαλαιοποίηση απαιτήσεων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 64 του νόμου.

Η συμφωνία μεταβίβασης της επιχείρησης ενδέχεται να περιέχεται στη συμφωνία ή να ακολουθεί αυτής, προβλεπόμενη είτε ως απαραίτητη ενέργεια προκειμένου να υλοποιηθεί η εξυγίανση είτε ως δυνητική απλώς ενέργεια.⁶⁸ Στις περιπτώσεις που στη συμφωνία εξυγίανσης ή σε εκτέλεση αυτής προβλέπεται μεταβίβαση του συνόλου ή μέρους της επιχείρησης του οφειλέτη, μεταβιβάζονται σε αυτόν που αποκτά την επιχείρηση το σύνολο ή μέρος του ενεργητικού αυτής και ενδεχομένως και μέρος των υποχρεώσεων, εφόσον προβλέπεται στη συμφωνία. Οι υπόλοιπες υποχρεώσεις που παραμένουν στην επιχείρηση είτε εξοφλούνται από το τίμημα της μεταβίβασης, είτε διαγράφονται. Σε περίπτωση που μεταβιβάζεται μέρος της επιχείρησης, τότε οι εναπομείνουσες υποχρεώσεις παραμένουν στον οφειλέτη, αναλαμβάνονται από αυτόν ή κεφαλαιοποιούνται. Πρόκειται, στις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων σε εκτέλεση συμφωνίας εξυγίανσης, για ειδική διαδοχή και όχι για καθολική διαδοχή υποχρεώσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 479 ΑΚ.

Το κέρδος που προκύπτει από τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της υλοποίησης και εφαρμογής συμφωνίας εξυγίανσης απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, σύμφωνα με τα άρθρα 170 και 171 του νέου πτωχευτικού, καθώς η ωφέλεια που προκύπτει από τη διαγραφή ή ρύθμιση μέρους ή του συνόλου των χρεών δεν θεωρείται δωρεά και δεν αποτελεί εισόδημα και εφαρμόζεται ως ειδικότερη διάταξη κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης.

Η μεταβίβαση μιας επιχείρησης μπορεί να γίνει είτε σε τρίτο είτε σε εταιρίες που συσταθείσες από τους πιστωτές για αυτό το σκοπό είτε σε εταιρίες που έχουν μόλις ιδρυθεί από εισφορά σε είδος κατά την έννοια των διατάξεων του Ν. 4548/18 (αρ.64).

⁶⁸ Σπ.Ψυχομάνης, (2019), Πτωχευτικό Δίκαιο, 7^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ.89

Επιπλέον, μπορεί να συστήνεται, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στη συμφωνία εξυγίανσης, ανώνυμη εταιρία ή εταιρίες, από τη μετατροπή μέρους ή του συνόλου των απαιτήσεων των πιστωτών κατά του οφειλέτη σε εισφορά σε είδος στις νεοσυσταθείσες εταιρίες . Στις εταιρίες αυτές μεταβιβάζεται το σύνολο ή μέρος του ενεργητικού ή το σύνολο ή μέρος της επιχείρησης , το οποίο αποτελεί το αντάλλαγμα για την εξόφληση των απαιτήσεων που έχουν οι πιστωτές έναντι του οφειλέτη.

Εάν τα στοιχεία του μεταβιβαζόμενου ενεργητικού μεταβληθούν μέχρι τη συζήτηση της αίτησης επικύρωσης τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν τη δυνατότητα να την τροποποιήσουν ως προς τους όρους που αφορούν τη μεταβίβαση της επιχείρησης ή μέρους αυτής προσκομίζοντας συμπληρωματική έκθεση εμπειρογνώμονα για τους όρους οι οποίοι θα τροποποιηθούν. Η δυνατότητα για τροποποίηση των όρων στις περιπτώσεις μεταβίβασης του συνόλου της επιχείρησης ή μέρους αυτής παρέχεται εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται για την τροποποίηση επικυρωθείσας συμφωνίας εξυγίανσης. Δηλαδή η τροποποίηση να αφορά το χρόνο και τον τρόπο αποπληρωμής των απαιτήσεων ή το είδος ή το ύψος αυτών που θα αποπληρωθούν και να μην θίγεται με την τροποποίηση η αρχή της ίσης μεταχείρισης των πιστωτών και να μην πληρούται η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών. Η διαπίστωση αν πληρούται η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών γίνεται μόνο σε σχέση με τους πιστωτές που διαφωνούν με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης ασκώντας κύρια παρέμβαση και ως μέτρο σύγκρισης λαμβάνεται η αξία ανάκτησης σε περίπτωση πτώχευσης του οφειλέτη κατά το χρόνο σύναψης της τροποποιητικής συμφωνίας.

η. η συμφωνία δύναται να ορίσει την αναστολή των ατομικών και συλλογικών διώξεων των πιστωτών για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά την επικύρωσή της. Η αναστολή αυτή δεν θα δεσμεύει τους μη συμβαλλόμενους πιστωτές και τους πιστωτές των οποίων η συναίνεση συνάγεται , για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις μήνες από την επικύρωσή της.

θ. ενδιάμεση ή νέα χρηματοδότηση είτε από τον οφειλέτη είτε από το φορέα στον οποίο πρόκειται να μεταβιβαστεί η επιχείρηση, με κύριο σκοπό να μην απομειωθεί η αξία της επιχείρησης λόγω της υπαγωγής της σε καθεστώς εξυγίανσης ή για την εφαρμογή του επιχειρηματικού σχεδίου της εξυγίανσης.

ι. η συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να ορίζει πρόσωπο που θα επιβλέπει την εκτέλεση των όρων που προβλέπονται σε αυτή , με τις εξουσίες που του αποδίδει η ίδια η συμφωνία.

ια. δύνανται να προβλέπεται στη συμφωνία η καταβολή συμπληρωματικών ποσών σε περίπτωση που βελτιωθεί η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη και οι προϋποθέσεις αυτής της πρόσθετης καταβολής ορίζονται με ακρίβεια στη συμφωνία.

ιβ. Οι εγγυήσεις, οι ασφαλίσεις πιστώσεων και άλλες συμβάσεις με αντίστοιχο αποτέλεσμα υπέρ απαιτήσεων που κεφαλαιοποιούνται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, μετατρέπονται σε δικαίωμα προαίρεσης του πιστωτή να πωλήσει στον εγγυητή ή ασφαλιστή τις μετοχές ή τα μερίδια που προκύπτουν από την κεφαλαιοποίηση του χρέους όταν αυτό θα γινόταν ληξιπρόθεσμο και το ποσό που θα διαμορφώνεται από το άθροισμα του κεφαλαίου και των τυχόν τόκων που καλύπτονται από την εγγύηση. Το δικαίωμα μπορεί να το ασκήσει ο πιστωτής εντός δύο μηνών από τη στιγμή που αυτό θα καταστεί ληξιπρόθεσμη η υποχρέωση που κεφαλαιοποιήθηκε και αν ήδη έχει καταστεί ληξιπρόθεσμη κατά την κεφαλαιοποίηση εντός δύο μηνών από αυτή.

Η συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να μεταρρυθμίζει και υποχρεώσεις που είναι υπό αίρεση, μελλοντικές ή και ακόμη άγνωστες υποχρεώσεις του οφειλέτη. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται και μελλοντικές υποχρεώσεις που έχουν προκύψει από κατάπτωση εγγυήσεων που έχουν δοθεί μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης.

Η συμφωνία εξυγίανσης δεν θίγει κεκτημένα δικαιώματα από επαγγελματικές συντάξεις, το δικαίωμα για συλλογική διαπραγμάτευση και εργασιακής κινητοποίησης των εργαζομένων και το δικαίωμα στην ενημέρωση και τη διαβούλευση.

Στη συμφωνία μπορεί να περιέχονται αιρέσεις που να αφορούν την τήρησή της ή μη, σύμφωνα με το άρθρο 40 του νόμου. Να τίθεται δηλαδή ως διαλυτική αίρεση η μη τήρηση των όρων της συμφωνίας ή ως λόγος για να καταγγελθεί αυτή είτε από τους πιστωτές που έχουν συμβληθεί είτε από πιστωτές μη συμβαλλόμενους αλλά θιγόμενους από τη συμφωνία εξυγίανσης. Επιπρόσθετα μπορούν να τεθούν και άλλες αναβλητικές ή διαλυτικές αιρέσεις, για παράδειγμα η τροποποίηση ή καταγγελία αμφοτεροβαρών συμβάσεων οι όροι των οποίων μπορεί να επιβαρύνουν την επιχείρηση που προσπαθεί να εξυγιανθεί.

Στις αιρέσεις που δύνανται να περιληφθούν σε συμφωνία πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς ο χρόνος πλήρωσής τους, ο οποίος δεν μπορεί να είναι περισσότερο από 9 μήνες από την επικύρωση της συμφωνίας. Στο χρονικό διάστημα που εκκρεμεί η πλήρωση της αίρεσης θα πρέπει προσωρινά, εφόσον κρίνεται αναγκαίο να ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις του οφειλέτη για να αποφευχθεί η παύση πληρωμών του.

Στη συμφωνία μπορεί να περιέχεται και ειδική συμφωνία μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που να αφορά την ισχύ της είτε του συνόλου αυτής είτε κάποιων όρων της σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού δικαίου και να εκδηλώνει τη βούληση των μερών. Εφόσον δεν περιέχονται τέτοιοι όροι, η ισχύς της συμφωνίας προϋποθέτει την επικύρωσή της από το αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο.⁶⁹

Τύπος της συμφωνίας εξυγίανσης

Η συμφωνία εξυγίανσης πρέπει να περιβληθεί τον έγγραφο τύπο (άρ. 43). Συνάπτεται με ιδιωτικό έγγραφο, εκτός αν οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται με αυτή απαιτούν τη σύνταξη δημοσίου εγγράφου. Ακόμη όμως και στην περίπτωση που απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο, αυτό μπορεί να αναπληρωθεί με ρητές δηλώσεις ενώπιον του δικαστηρίου που θα επικυρώσει τη συμφωνία εξυγίανσης.

Εφόσον η συμφωνία πρέπει να περιβληθεί τον έγγραφο τύπο, αποτελεί μία τυπική δικαιοπραξία και ο τύπος είναι συστατικός. Επί του ιδιωτικού εγγράφου τίθεται ιδιοχείρως οι υπογραφές των συμβαλλόμενων μερών (ΑΚ 160 επ.), οφειλέτη και πιστωτών και ημερομηνία. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση όπου αν για να αναληφθούν έγκυρα από τη συμφωνία οι υποχρεώσεις απαιτείται σύνταξη δημοσίου εγγράφου, αυτό πρέπει να γίνει με το δημόσιο έγγραφο.

Επιχειρηματικό σχέδιο συμφωνίας εξυγίανσης

Ο νόμος ορίζει ρητά και με σαφήνεια στο άρθρο 43 ότι η συμφωνία εξυγίανσης θα πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από επιχειρηματικό σχέδιο με χρονική διάρκεια ίση με αυτή της συμφωνίας.

Στο επιχειρηματικό σχέδιο περιγράφονται όλα τα μέτρα που προτίθεται να λάβει η επιχείρηση προκειμένου να επιτευχθεί η ανόρθωσή της μέσω της εξυγίανσης. Αποσαφηνίζεται η εικόνα της επιχείρησης, από χρηματοοικονομική πλευρά, περιλαμβάνονται παραδοχές και προβλέψεις για τη συνέχιση της δραστηριότητάς της με βάση τη συμφωνία και βοηθά τους πιστωτές και το δικαστήριο να διαμορφώσουν κρίση για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.⁷⁰

Στο επιχειρηματικό σχέδιο έχουν ενσωματωθεί οι ρυθμίσεις και οι ενέργειες που προτείνονται στο πλαίσιο της συμφωνίας εξυγίανσης και χρησιμοποιείται από τον

⁶⁹ Σπ. Ψυχομάνης, ο.π. σελ 92 επ.

⁷⁰ Ευ. Περάκης, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2017, 3^η έκδοση, σελ. 71.

εμπειρογνώμονα προκειμένου να αξιολογήσει εάν με τη συμφωνία διαμορφώνεται εύλογη προοπτική βιωσιμότητας της επιχείρησης.

Στην περίπτωση που η συμφωνία εξυγίανσης συνάπτεται μεταξύ των πιστωτών, το επιχειρηματικό σχέδιο καταρτίζεται από τους πιστωτές. Ο εμπειρογνώμονας επειδή δεν έχει πρόσβαση στον οφειλέτη και τα στοιχεία του, όπως και οι πιστωτές που συνάπτουν τη συμφωνία μεταξύ τους, αξιολογεί όχι μόνο το επιχειρηματικό σχέδιο αλλά και τα λοιπά διαθέσιμα στοιχεία των πιστωτών αλλά και δημόσια διαθέσιμα στοιχεία.

Στην περίπτωση σύναψης συμφωνίας εξυγίανσης μεταξύ των πιστωτών και της κατάρτισης επιχειρηματικού σχεδίου από αυτούς, ο εμπειρογνώμονας στην έκθεσή του επισημαίνει ότι δεν υπάρχει πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία του οφειλέτη και καταγράφει αυτά που δεν τέθηκαν στη διάθεσή του.

Ο εμπειρογνώμονας έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από τον οφειλέτη ή τους πιστωτές το χρηματοοικονομικό μοντέλο στο οποίο βασίστηκε το επιχειρηματικό σχέδιο. Επίσης μπορεί να πάρει συνέντευξη από τον οφειλέτη για να κατανοήσει τα βασικά σημεία στα οποία στηρίχτηκε το επιχειρηματικό σχέδιο, να ζητήσει υλικό το οποίο να υποστηρίζει την επίτευξη του σχεδίου, να αντιπαραβάλλει τις παραδοχές του σχεδίου με τα μεγέθη που είχαν επιτευχθεί ιστορικά και τις προβλέψεις της αγοράς, για να συμπεράνει εάν η πορεία χρηματοοικονομικά του οφειλέτη είναι συνεπής.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παρατιθέμενα στοιχεία, ο εμπειρογνώμονας αξιολογεί το επιχειρηματικό σχέδιο, εάν οι οικονομικές παραδοχές του και προβλέψεις είναι βάσιμες. Αξιολογεί επίσης τη βιωσιμότητα και την πιστοληπτική ικανότητα του οφειλέτη με βάση οικονομικούς δείκτες μετά την εφαρμογή της συμφωνίας εξυγίανσης. Η συμφωνία εξυγίανσης και το επιχειρηματικό σχέδιο, που υποχρεωτικά πρέπει να συνυποβληθεί, πιθανολογείται ότι εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα της επιχείρησης του οφειλέτη. Συγκεκριμένα και ενδεικτικά ελέγχει αν στο επιχειρηματικό σχέδιο περιλαμβάνονται οι βασικές παραδοχές κατάρτισης:

- τα μέτρα που προτείνονται για την αναδιάρθρωση της επιχείρησης, όπως μεταβολές του ενεργητικού και του παθητικού που διαμορφώνονται με πώληση περιουσιακών στοιχείων ή τμημάτων της επιχείρησης, τη μεταβίβαση της επιχείρησης ενώ είναι σε λειτουργία, περιορισμό των λειτουργικών δαπανών, την προτεινόμενη διάρκεια των μέτρων αναδιάρθρωσης της συμφωνίας η οποία εγκρίνεται από τα συμβεβλημένα μέρη. Εξαίρεση από την έγκριση του επιχειρηματικού σχεδίου αποτελούν το Δημόσιο και οι φορείς του Δημοσίου,

που η συναίνεσή τους στη συμφωνία εξυγίανσης συνάγεται, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο νόμο περί τεκμηρίου συναίνεσης.(παρ.2 άρ.37).Η διάρκεια των προτεινόμενων μέτρων θα πρέπει να είναι ίση με αυτή του επιχειρηματικού σχεδίου.

- κάθε νέα χρηματοδότηση η οποία προβλέπεται να ληφθεί προκειμένου να υλοποιηθεί η συμφωνία εξυγίανσης και το σκεπτικό που εξηγεί την ανάγκη να ληφθεί νέα χρηματοδότηση.
- Την εκτιμώμενη κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, την κατάσταση Οικονομικής Θέσης και την κατάσταση Ταμειακών ροών του οφειλέτη

Βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου αξιολογείται η βιωσιμότητα της επιχείρησης και η δυνατότητά της να ανταποκριθεί στην αποπληρωμή των δανειακών και λοιπών υποχρεώσεων που σχετίζονται με τις οφειλές υπό ρύθμιση. Στην έκθεσή του ο εμπειρογνώμονας παρουσιάζει και αξιολογεί χρηματοοικονομικούς δείκτες , οι οποίοι αναπροσαρμόζονται κατά περίπτωση και είναι ενδεικτικά:

α) Δείκτης Ικανότητας Αποπληρωμής Δανειακών και μη Υποχρεώσεων (Service Coverage Ratio SCR)

β) Δείκτης Χρόνου Αποπληρωμής Δανειακών και μη Υποχρεώσεων

γ) Δείκτης καθαρού δανεισμού ως προς τα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA)

δ) Δείκτης κερδών προ Φόρων, Τόκων και Αποσβέσεων ως προς τους χρηματοοικονομικούς τόκους

ε) Δείκτης καθαρής παρούσας αξίας των ταμειακών διαθέσιμων προς εξυπηρέτηση του τραπεζικού δανεισμού ως προς το χρέος (LLCR).

Επιπρόσθετα χρήσιμοι χρηματοοικονομικοί δείκτες που δύναται ο εμπειρογνώμονας να εξετάζει, κατά περίπτωση, είναι ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας και ο Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας.⁷¹

5.8 Επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης

5.8.1 Αίτηση επικύρωσης συμφωνίας

Η αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης υποβάλλεται στο αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο, το Πολυμελές Πρωτοδικείο , όπου έχει το κέντρο των κύριων

⁷¹ Υπουργική Απόφαση 26400/ΕΞ 2021/5-3-2021

συμφερόντων του ο οφειλέτης. Η υπόθεση εκδικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Στην περίπτωση που η συμφωνία εξυγίανσης έχει συναφθεί μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών του, η αίτηση για επικύρωση αυτής υποβάλλεται από τον οφειλέτη ή από οποιονδήποτε από τους συμβαλλόμενους πιστωτές (άρ.44).

Στην περίπτωση που η συμφωνία έχει συναφθεί μόνο από πιστωτές του οφειλέτη, η αίτηση για επικύρωση υποβάλλεται από οποιονδήποτε από τους πιστωτές. Η υποβολή της αίτησης επικύρωσης, η αποδοχή της από το δικαστήριο αλλά και η υποβολή και αποδοχή της αίτησης προληπτικών μέτρων δεν αποτελούν λόγους για να λυθούν, να καταγγελθούν ή να τροποποιηθούν εκκρεμείς συμβάσεις που θα είναι επιζήμιες για τον οφειλέτη.

5.8.2 Στοιχεία της αίτησης επικύρωσης

Η αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης προκειμένου να κατατεθεί στο δικαστήριο θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία (άρ.45) :

α. την ταυτότητα του οφειλέτη. Ο οφειλέτης πρέπει να είναι πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, (κατά συνέπεια αίτηση εξυγίανσης δεν δύναται να υποβάλλει φυσικό πρόσωπο που δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα,) και το κέντρο των κύριων συμφερόντων του, όπως ορίζεται από τα αρ.32 και στο αρ.78 του νέου ΠτΚ, να βρίσκεται στην Ελλάδα.

Εφόσον ο οφειλέτης είναι φυσικό πρόσωπο πρέπει να προσδιορίζεται το ονοματεπώνυμό του, η ταυτότητά του, ο τόπος διαμονής του (κατοικία), ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) και εάν είναι εγγεγραμμένος στο ΓΕΜΗ (Γενικό Εμπορικό Μητρώο) και ο αριθμός ΓΕΜΗ.

Στις περιπτώσεις νομικών προσώπων πρέπει να προσδιορίζεται από την επωνυμία του, την έδρα του, τον ΑΦΜ και εφόσον έχει εγγραφεί στο ΓΕΜΗ και τον αριθμό ΓΕΜΗ ή αν πρόκειται για αλλοδαπό νομικό πρόσωπο, τότε πρέπει να περιέχονται τα αντίστοιχα στοιχεία εγγραφής του σε Μητρώο.

β. τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη, τα οποία αντλούνται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, και δεν θα πρέπει να απέχουν χρονικά πέραν του τριμήνου από την αίτηση. Στα στοιχεία πρέπει να συμπεριλαμβάνονται η αξία του ενεργητικού, να περιγράφεται η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη και η θέση των εργαζομένων αλλά και να περιγράφονται τα αίτια που οδήγησαν σε οικονομική δυσχέρεια τον οφειλέτη και η έκταση που έχει λάβει αυτή.

γ. τα θιγόμενα μέρη είτε ονομαστικά είτε με περιγραφή των χρεών τους ,ανάλογα με το αν τα χρέη έχουν γενικά ή ειδικά προνόμια. Επίσης περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις και τα συμμετοχικά δικαιώματα των θιγόμενων μερών, τα οποία καλύπτονται από τη συμφωνία εξυγίανσης. Ως θιγόμενα μέρη θεωρούνται οι πιστωτές των οποίων, η πρότερη της εξυγίανσης νομική κατάσταση τους, επηρεάζεται από τη συμφωνία εξυγίανσης. Ως τέτοιοι μπορούν να θεωρηθούν και οι μέτοχοι ή οι εταίροι του οφειλέτη.

δ. τις κατηγορίες στις οποίες ομαδοποιούνται οι πιστωτές του οφειλέτη, δηλαδή σε ενέγγυους και λοιπούς πιστωτές, για το σκοπό της έγκρισης της συμφωνίας εξυγίανσης (δηλαδή περισσότερο του 50 % των απαιτήσεων των ενέγγυων πιστωτών και περισσότερο του 50% των απαιτήσεων των λοιπών πιστωτών) και τις αντίστοιχες αξίες των απαιτήσεών τους και τα δικαιώματα συμμετοχής της κάθε κατηγορίας.

ε. τα μη θιγόμενα μέρη, από τη συμφωνία εξυγίανσης είτε ονομαστικά είτε με την περιγραφή των χρεών τους και τους λόγους για τους οποίους θεωρείται ότι δεν θίγονται από τη συμφωνία. Ως μη θιγόμενο μέρος που ανήκει σε ειδικό ή γενικό προνόμιο, θεωρείται όταν δεν επηρεάζεται από τη συμφωνία εξυγίανσης η νομική του κατάσταση, ώστε αν παραβιαζόταν θα εθίγετο η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών. Δεν επιτρέπεται να θίγονται από τη συμφωνία εξυγίανσης δικαιώματα από επαγγελματικές συντάξεις αλλά και πιστώσεις που είναι εξασφαλισμένες με συμφωνία χρηματοοικονομικής ασφάλειας.

στ. ο ειδικός εντολοδόχος που προτείνεται στη συμφωνία να διοριστεί .

ζ. οι όροι με τους οποίους προτείνεται να εξυγιανθεί η επιχείρηση και περιλαμβάνονται στο σχέδιο εξυγίανσης . Κυρίως : α. την πρόταση για ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού της επιχείρησης β. τη διάρκεια των μέτρων που προτείνονται γ. τους τρόπους με τους οποίους θα ενημερωθούν και θα διαβουλευτούν με τους εκπροσώπους των εργαζομένων δ. τις συνέπειες ως προς την απασχόληση των εργαζομένων, τις απολύσεις , τη μερική απασχόληση ε. οποιαδήποτε νέα χρηματοδότηση προβλέπεται να ληφθεί , είτε ενδιάμεσα είτε για την εφαρμογή της συμφωνίας εξυγίανσης και το σκεπτικό το οποίο εξηγεί την ανάγκη λήψης της χρηματοδότησης. στ. σκεπτικό στο οποίο εξηγείται ότι με την εξυγίανση εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα της επιχείρησης και οι απαραίτητες προϋποθέσεις για να επιτευχθεί η εξυγίανση αυτής.

Η διάρκεια των ρυθμίσεων δεν ρυθμίζεται από το νόμο. Ρυθμίζεται μόνο η αναστολή των ατομικών και συλλογικών διώξεων των πιστωτών μετά την επικύρωση της συμφωνίας για το χρονικό διάστημα των 3 μηνών. Η αναστολή δεν δεσμεύει τους μη συμβαλλόμενους πιστωτές και τους πιστωτές των οποίων η συναίνεση συνάγεται.

Στην περίπτωση που κάποια από τα υποχρεωτικά προσκομισθέντα στοιχεία δεν είναι γνωστά, μερικώς ή στο σύνολό τους, από τον αιτούντα την εξυγίανση, κυρίως αν την αίτηση εξυγίανσης υποβάλλουν πιστωτές, αναγράφονται σε αυτή οι λόγοι για τους οποίους δεν είναι γνωστά και γίνεται σχετική εκτίμηση αυτών κατά προσέγγιση ή κατά πιθανολόγηση.

Επιπρόσθετα, το δικαστήριο δύναται στην περίπτωση που δεν έχουν προσκομιστεί όλα τα στοιχεία που στηρίζουν το βάσιμο της αίτησης ή που διαπιστώνει ότι η συμφωνία εξυγίανσης δεν πρέπει να επικυρωθεί αντί της απόρριψης της αίτησης να ορίσει προθεσμία προκειμένου να παρασχεθούν τα έγγραφα, να δοθούν διευκρινίσεις ή να ζητήσει την τροποποίηση της συμφωνίας εξυγίανσης, προκειμένου να μπορεί να επικυρωθεί. Η προθεσμία που τάσσει το δικαστήριο για να προσκομιστούν τα έγγραφα, να παρασχεθούν διευκρινίσεις ή να τροποποιηθεί η συμφωνία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι ημέρες.

5.8.3 Συνοδευτικά της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης έγγραφα με τη συμμετοχή του οφειλέτη

Σε συμφωνία εξυγίανσης που συνάπτεται από τον οφειλέτη και τους πιστωτές του, η αίτηση επικύρωσης θα πρέπει να συνοδεύεται, με ποινή απαραδέκτου, δηλαδή αν δεν κατατεθούν τα έγγραφα με την αίτηση, αυτή απορρίπτεται ως απαράδεκτη, από τα ακόλουθα έγγραφα (άρ. 46) :

α. τη συμφωνία εξυγίανσης, που έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη και πιστωτές, η οποία υπόκειται στον τύπο του ιδιωτικού εγγράφου. Αυτό σημαίνει ότι η ιδιόγραφη υπογραφή των συμβαλλόμενων απαιτείται σε περισσότερα πρωτότυπα ή τίθεται ηλεκτρονικά, με ηλεκτρονική υπογραφή, σύμφωνα με το αρ.25 παρ.2 του Κανονισμού ΕΕ 910/2014. Εάν η συναίνεση των πιστωτών στη συμφωνία εξυγίανσης παρασχεθεί μέσω ηλεκτρονικής ψηφοφορίας τότε δεν απαιτείται η ιδιόγραφη υπογραφή. Μόνο στις περιπτώσεις που οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από τη συμφωνία εξυγίανσης απαιτούν τη σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου τότε η συμφωνία θα πρέπει να καταρτιστεί συμβολαιογραφικά. Μπορεί όμως το συμβολαιογραφικό έγγραφο να υποκατασταθεί με δηλώσεις ενώπιον του δικαστηρίου.

β. τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του οφειλέτη, εφόσον υπάρχουν, για την τελευταία χρήση. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις πρέπει να είναι δημοσιευμένες και να έχουν εγκριθεί από τη γενική συνέλευση, στις περιπτώσεις των κεφαλαιουχικών εταιριών.

γ. την κατάσταση πιστωτών, η οποία δεν μπορεί να φέρει ημερομηνία προγενέστερη των τριών μηνών από την ημερομηνία που θα υποβληθεί προς επικύρωση η συμφωνία στο δικαστήριο.

δ. την έκθεση εμπειρογνώμονα, στην οποία πρέπει να εκτίθεται η γνώμη του εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για να επικυρωθεί η συμφωνία εξυγίανσης, βεβαιώνει ότι η κατάσταση πιστωτών είναι έγκυρη και ακριβής, κάνοντας ειδική μνεία στους ενέγγυους πιστωτές και επισυνάπτεται και κατάλογος των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

ε. βεβαίωση χρεών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, που πρέπει να έχει εκδοθεί ένα μήνα πριν από την υποβολή της αίτησης για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης.

στ. άλλα έγγραφα μπορούν να συνοδεύουν την αίτηση και να στηρίζουν τα στοιχεία που έχουν παρασχεθεί, και με τις προτάσεις όταν θα συζητηθεί η αίτηση, τα οποία όμως θα πρέπει να είναι βεβαιωμένα ως προς την ακρίβεια του περιεχομένου τους από τον υπεύθυνο για τη διεύθυνση του λογιστηρίου και από το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης του οφειλέτη.

5.8.4 Συνοδευτικά της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης έγγραφα χωρίς τη συμμετοχή του οφειλέτη

Στην περίπτωση που η συμφωνία εξυγίανσης συνάπτεται μόνο από τους πιστωτές του οφειλέτη, χωρίς τη συμμετοχή του και ο οφειλέτης βρίσκεται σε παύση πληρωμών, πρέπει με ποινή απαραδέκτου να κατατεθεί στο δικαστήριο και αίτηση κήρυξής του σε πτώχευση, εάν δεν ευοδώσει η αίτηση για εξυγίανση καθώς και έκθεση εμπειρογνώμονα.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, η κατάσταση πιστωτών, η βεβαίωση χρεών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης αλλά και τα υπόλοιπα έγγραφα που αναφέρονται ως συνοδευτικά της αίτησης εξυγίανσης, κατατίθενται εφόσον έχουν παρασχεθεί από τον οφειλέτη στους πιστωτές ή στον εμπειρογνώμονα που έχει οριστεί.

Το δικαστήριο, εάν διαπιστώσει ότι ελλείπουν έγγραφα που υποχρεωτικά συνοδεύουν την αίτηση εξυγίανσης, δύναται να αναβάλλει την έκδοση οριστικής απόφασής του και να διατάξει στον οφειλέτη να διαθέσει όλα τα απαιτούμενα έγγραφα στον εμπειρογνώμονα που έχει οριστεί προκειμένου να είναι πλήρης η αίτηση, εντός προθεσμίας ενός μηνός από την έκδοση της μη οριστικής του απόφασης. Εφόσον η προθεσμία συμπληρωθεί, τότε επαναφέρεται με κλήση η συζήτηση της αίτησης

επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης από τους αιτούντες πιστωτές, η οποία προσδιορίζεται εντός διμήνου από την υποβολή της.

5.8.5 Περιεχόμενο έκθεσης εμπειρογνώμονα

Η αίτηση επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης συνοδεύεται υποχρεωτικά από έκθεση εμπειρογνώμονα(άρ.46 και το άρθρο 48 του νέου πτωχευτικού κώδικα). Στην έκθεσή του ο εμπειρογνώμονας υποχρεούται να εκθέσει τη γνώμη του εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για να επικυρωθεί ή όχι η συμφωνία εξυγίανσης.

Η έκθεση εμπειρογνώμονα θα πρέπει ως ελάχιστο περιεχόμενο να περιλαμβάνει τα ακόλουθα κεφάλαια :

- Παρουσίαση της επιχείρησης : Επωνυμία, αντικείμενο εργασιών, υπηρεσίες, προσωπικό, τις προοπτικές του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται ο οφειλέτης, τα οικονομικά του μεγέθη της τελευταίας τριετίας , να σχολιάζει τις βασικές μεταβολές των χρήσεων μεταξύ τους και να παρουσιάζει την επιχειρησιακή στρατηγική.
- Υφιστάμενη οικονομική κατάσταση της επιχείρησης με βάση τους ισολογισμούς της τελευταίας τριετίας και ισολογισμό με αναμορφώσεις μέχρι και τρεις μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης επικύρωσης.
- Κατάσταση πιστωτών ανά κατηγορία και οφειλές τους ανά κατηγορία πιστωτή.
- Επισκόπηση του επιχειρηματικού σχεδίου ως προς τις παραδοχές και τις προβλέψεις του.
- Έλεγχος για τη συναίνεση των πιστωτών και των απαιτούμενων πλειοψηφιών για τη συμφωνία εξυγίανσης.
- Εκτίμηση για το βαθμό ικανοποίησης των πιστωτών σε περίπτωση που η επιχείρηση κηρυχθεί σε πτώχευση (άσκηση βίαιης ρευστοποίησης) - ανάκτηση ανά κατηγορία πιστωτών.
- Επισκόπηση της προτεινόμενης συμφωνίας εξυγίανσης, της μεθοδολογίας της και των βασικών αρχών που τη διέπουν.
- Έκφραση γνώμης εμπειρογνώμονα - συμπέρασμα.

Στην έκθεση περιέχεται και βεβαίωση του εμπειρογνώμονα ότι η κατάσταση πιστωτών που συνοδεύει τη συμφωνία είναι ακριβής και έγκυρη, με ειδική μνεία ως προς τους ενέγγυους πιστωτές και επισυνάπτεται κατάλογος των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη. Ειδικότερα στην έκθεση εκφέρεται η γνώμη του εμπειρογνώμονα :

α. για τις επιπτώσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη

β. για τους λόγους που ο οφειλέτης αδυνατεί να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της επιχείρησής του

γ. για την ακρίβεια και εγκυρότητα της κατάστασης των πιστωτών

δ. εάν υφίσταται ανάγκη ο οφειλέτης να ενταχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης

ε. εάν έχει εφαρμοστεί πλήρως η ευρωπαϊκή νομοθεσία ρύθμισης οφειλών των οδηγίων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και του εθνικού δικαίου ρύθμισης οφειλών. Ειδικότερα αξιολογούνται και παρουσιάζονται από τον εμπειρογνώμονα η ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη και το συνολικό αναδιαρθρωμένο χρέος του, η δυνατότητα του οφειλέτη να τηρήσει τους όρους της συμφωνίας και να εξοφλήσει πλήρως το χρέος του, ο διακανονισμός των συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών και η εκτίμηση για μείωση αυτού τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα και η αποφυγή για ανάγκη να ρυθμιστεί μελλοντικά το αναδιαρθρωμένο χρέος λόγω της υπαγωγής του στη διαδικασία εξυγίανσης.

στ. εάν η επιχείρηση πληροί τα κριτήρια για να υπαχθεί σε εξυγίανση (δηλαδή απαιτούμενη συναίνεση πιστωτών και ενέγγυων πιστωτών) και επιπλέον εάν πληρούται το τεκμήριο της συναίνεσης για τη συμμετοχή του Δημοσίου και Δημόσιων Φορέων στη συμφωνία εξυγίανσης που προβλέπεται στο νέο πτωχευτικό.

η. εάν η συμφωνία εξυγίανσης έχει συναφθεί με τη συναίνεση του οφειλέτη ή μόνο από πιστωτές.

θ. εάν πληρούνται οι αρχές της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών και της ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτών που βρίσκονται στην ίδια θέση .

Στην έκθεση εμπειρογνώμονα περιλαμβάνεται και άσκηση βίαιης ρευστοποίησης του ενεργητικού της επιχείρησης του οφειλέτη σε περίπτωση πτώχευσης, με στοιχεία οικονομικών καταστάσεων έως και 3 μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης στο δικαστήριο και θα επισκοπηθούν από τον εμπειρογνώμονα. Με βάση αυτή την άσκηση ο εμπειρογνώμονας θα βεβαιώσει ότι πληρούται η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών και η ισότιμη μεταχείριση των πιστωτών που βρίσκονται στην ίδια θέση.

Προκειμένου να προβεί στην άσκηση βίαιης ρευστοποίησης σε περίπτωση πτώχευσης λαμβάνονται υπόψη οι παραδοχές: α. ορίζεται ως μέγιστος χρόνος για να ρευστοποιηθούν τα στοιχεία του ενεργητικού σε περίπτωση πτώχευσης έως και πέντε έτη β. ο προσδιορισμός των αξιών πρέπει να γίνεται με όρους καθαρής παρούσας αξίας

(NPV) γ. τα έξοδα για να ολοκληρωθεί η διανομή της ρευστοποιήσιμης περιουσίας στους πιστωτές, δεν θα πρέπει να ξεπερνούν το 5 % της ρευστοποιήσιμης αξίας.

ι. εάν με τη συμφωνία εξυγίανσης πιθανολογείται εύλογη προοπτική εξασφάλισης της βιωσιμότητας της επιχείρησης. Ο εμπειρογνώμονας αξιολογεί τη βιωσιμότητα της επιχείρησης του οφειλέτη με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο που οφείλει, σύμφωνα με το άρ. 43, ο τελευταίος να προσκομίσει και στο οποίο περιλαμβάνονται οι ρυθμίσεις και οι ενέργειες στις οποίες θα προβεί στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης.

Στην περίπτωση που η συμφωνία εξυγίανσης συνάπτεται μεταξύ των πιστωτών, το επιχειρηματικό σχέδιο καταρτίζεται και κατατίθεται από τους πιστωτές και εξετάζεται από τον εμπειρογνώμονα. Επειδή όμως δεν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα στοιχεία του οφειλέτη, η αξιολόγηση του επιχειρηματικού σχεδίου γίνεται από τον εμπειρογνώμονα με βάση τα στοιχεία που διαθέτουν πιστωτές και άλλα δημόσια στοιχεία. Στην έκθεσή του ο εμπειρογνώμονας επισημαίνει την έλλειψη αυτών των στοιχείων και τα καταγράφει.

Με βάση τα στοιχεία ο εμπειρογνώμονας προβαίνει στην αξιολόγηση του σχεδίου ως προς τη βιωσιμότητα των οικονομικών παραδοχών του και των προβλέψεων του και αξιολογεί τη βιωσιμότητα και την πιστοληπτική ικανότητα του οφειλέτη. Η συμφωνία εξυγίανσης που προτείνεται και βασίζεται στο επιχειρηματικό σχέδιο που επισυνάπτεται, πιθανολογείται ότι διαμορφώνει εύλογη προοπτική εξασφάλισης της βιωσιμότητας της επιχείρησης του οφειλέτη η οποία αναδιαρθρώνεται με τη συμφωνία⁷².

Τον εμπειρογνώμονα επιλέγει ο οφειλέτης και οι πιστωτές που συμβάλλονται μαζί του, από κοινού, όταν την αίτηση για εξυγίανση υποβάλει ο οφειλέτης. Στην περίπτωση που η συμφωνία συνάπτεται μόνο από τους πιστωτές, τότε ο εμπειρογνώμονας επιλέγεται από αυτούς, ανάμεσα από τα πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Εμπειρογνομόνων. Η αμοιβή του συμφωνείται από κοινού με τους αιτούντες την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης.

⁷²ΥΑ 26400 ΕΞ 2021 Καθορισμός του ελάχιστου περιεχομένου της προβλεπόμενης στο άρθρο 48 του ν. 4738/2020 (Α' 207) έκθεσης του εμπειρογνώμονα καθώς και των διαδικασιών που πρέπει να τηρήσει για την κατάρτιση της έκθεσής του.

Ο εμπειρογνώμονας ευθύνεται για δόλο και βαριά αμέλεια απέναντι στον οφειλέτη και τους πιστωτές και είναι υποχρεωμένος να εκτελεί τα καθήκοντά του με αμεροληψία, αντικειμενικότητα και ευσυνειδησία και δεν επιτρέπεται να γνωστοποιεί πληροφορίες που σχετίζονται με τα καθήκοντά του.

5.8.6 Δικάσιμος και κλητεύσεις

Με την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της. Υποχρεωτικά κλητεύεται και ο οφειλέτης στις περιπτώσεις αιτήσεων προς επικύρωση που έχουν κατατεθεί από τους πιστωτές του, διαφορετικά το δικαστήριο, εφόσον δεν γίνει η νόμιμη κλήτευσή του, κηρύσσει τη συζήτηση απαράδεκτη. Η κλήτευση του οφειλέτη γίνεται υποχρεωτικά 20 ημέρες πριν από την ημερομηνία που θα συζητηθεί η αίτηση, με την επίδοση αντιγράφου σε αυτόν που τον ενημερώνει για την ημερομηνία εκδίκασης της αίτησης.

Η αίτηση για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης υποχρεωτικά δημοσιοποιείται στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας εντός 5 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία που υποβλήθηκε με επιμέλεια του αιτούντος ή των αιτούντων. Εφόσον ο αιτών γνωρίζει την ηλεκτρονική διεύθυνση των πιστωτών που θίγονται από τη συμφωνία εξυγίανσης αλλά και των μετόχων ή εταίρων του οφειλέτη, τότε οφείλει να τους ειδοποιήσει με ηλεκτρονικά μέσα εντός 20 ημερών από την ημερομηνία δημοσιοποίησης της αίτησης στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας και όχι αργότερα από 2 ημέρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία να συζητηθεί η αίτηση. Σε περίπτωση που ο αιτών ή αιτούντες παραλείψουν να ειδοποιήσουν έναν ή περισσότερους πιστωτές ή μετόχους ή εταίρους, η παράλειψη αυτή δεν συνιστά λόγο απόρριψης της αίτησης επικύρωσης.

Όποιο πρόσωπο έχει έννομο συμφέρον δύναται στη συζήτηση της αίτησης να παρέμβει προφορικά είτε με πρόσθετη παρέμβαση ζητώντας την επικύρωσή της είτε με κύρια ζητώντας την απόρριψή της. Έχουν τη δυνατότητα να παραστεί και να ακουσθεί και εκπρόσωπος των εργαζομένων.

Ο αρμόδιος δικαστής έχει τη δυνατότητα να διατάξει να κλητευθούν ένας ή περισσότεροι πιστωτές του οφειλέτη, ορίζοντας και την ημερομηνία κλήτευσης. Εφόσον υπάρχουν χρέη του οφειλέτη προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης υποχρεωτικά διατάσσεται η κλήτευσή τους.

5.8.7 Επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης

Το δικαστήριο επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης εφόσον έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη - αν η αίτηση υποβάλλεται από αυτόν - και από το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό συναινούντων πιστωτών του άρθρου 34 ,παρ. 1, δηλαδή από πιστωτές οι

οποίοι εκπροσωπούν ποσοστό απαιτήσεων περισσότερο από το πενήντα τοις εκατό (50%) επί των απαιτήσεων με ειδικό προνόμιο καθώς και από πιστωτές οι οποίοι εκπροσωπούν ποσοστό απαιτήσεων περισσότερο από το πενήντα τοις εκατό (50%) επί των λοιπών απαιτήσεων, σε κάθε περίπτωση όσων θίγονται από τη συμφωνία εξυγίανσης.

Προβλέπεται ωστόσο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 54,εναλλακτική δυνατότητα επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης ακόμα και όταν δεν εξασφαλίζεται η συναίνεση της απόλυτης πλειοψηφίας του 50% των ενέγγυων και των ανέγγυων πιστωτών και η συμφωνία να δεσμεύει την κατηγορία των πιστωτών που δεν έχει συναίνεσει, εφόσον η συμφωνία εξυγίανσης πληροί τουλάχιστον τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Εναλλακτικό ποσοστό συναινούντων.** Εναλλακτικά, θα πρέπει η συμφωνία να έχει εγκριθεί από πιστωτές οι οποίοι εκπροσωπούν ποσοστό απαιτήσεων περισσότερο από εξήντα τοις εκατό (60%) επί των συνολικών απαιτήσεων κατά του οφειλέτη καθώς και από πιστωτές οι οποίοι εκπροσωπούν ποσοστό απαιτήσεων περισσότερο από πενήντα τοις εκατό (50%) επί των απαιτήσεων με ειδικό προνόμιο.
- **Ευνοϊκότερη μεταχείριση μη συναινούντων θιγόμενων πιστωτών.** Επίσης, θα πρέπει οι μη συναινούντες θιγόμενοι πιστωτές να τυγχάνουν ευνοϊκότερης μεταχείρισης σε σχέση με κάθε πιστωτή του οποίου η απαίτηση έχει ελάσσονα εξοφλητική προτεραιότητα, όπως αυτό προκύπτει με βάση την κατάταξή τους στην πτωχευτική εκκαθάριση σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 167.
- **Μέγιστη αξία απαιτήσεων θιγόμενων μερών.** Καμία κατηγορία θιγόμενων μερών δεν μπορεί, στο πλαίσιο της συμφωνίας εξυγίανσης, να λάβει αξία μεγαλύτερη της συνολικής απαίτησής της κατά του οφειλέτη.
- **Συναίνεση οφειλέτη σε επιχειρήσεις «πολύ μικρής οντότητας».** Απαιτείται η συμφωνία εξυγίανσης να έχει προταθεί από τον οφειλέτη ή να έχει την συναίνεσή του, εφόσον αφορά επιχείρηση η οποία πληροί, σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του Ν.4308/2014, τα κριτήρια προσδιορισμού της ως «πολύ μικρή οντότητα».

Επιπρόσθετα, η συμφωνία εξυγίανσης επικυρώνεται από το δικαστήριο όταν, επιπλέον των προαναφερόμενων προϋποθέσεων πληρούνται, κατά περίπτωση, σωρευτικά και τα ακόλουθα κριτήρια:

- **Εξασφάλιση Βιωσιμότητας** Πιθανολογείται ότι η συμφωνία εξυγίανσης διαμορφώνει εύλογη προοπτική εξασφάλισης της βιωσιμότητας της επιχείρησης του οφειλέτη, όπως αυτή αναδιαρθρώνεται βάσει της συμφωνίας εξυγίανσης.
- **Μη χειροτέρευση της θέσης των πιστωτών.** Πιθανολογείται ότι πληρούται η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών. Η πλήρωση του κριτηρίου αυτού απαιτείται να εξετάζεται μόνο σε σχέση με πιστωτές των οποίων η συναίνεση συνάγεται ή δύναται να συναχθεί σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 37 και όσους αντιτάσσονται στην επικύρωση της συμφωνίας είτε με την άσκηση παρέμβασης ενώπιον του δικαστηρίου, είτε με αρνητική ψήφο σε περίπτωση ηλεκτρονικής ψηφοφορίας ή, εναλλακτικά, αν ασκήσουν τριτανακοπή κατόπιν επικύρωσης.
- **Έλλειψη δόλου.** Η συμφωνία εξυγίανσης δεν είναι αποτέλεσμα δόλου και δεν παραβιάζει διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, ιδίως του δικαίου του ανταγωνισμού.
- **Ισότιμη μεταχείριση πιστωτών.** Η συμφωνία εξυγίανσης αντιμετωπίζει με βάση την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης τους πιστωτές, που βρίσκονται στην ίδια θέση. Αποκλίσεις από την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης μεταξύ των πιστωτών επιτρέπονται για σπουδαίο επιχειρηματικό ή κοινωνικό λόγο που εκτίθεται ειδικά στην απόφαση του δικαστηρίου ή αν ο θιγόμενος πιστωτής συναινεί στην απόκλιση. Ενδεικτικά, δύναται να τύχουν ευνοϊκής μεταχείρισης απαιτήσεις πιστωτών της επιχείρησης του οφειλέτη, η μη ικανοποίηση των οποίων βλάπτει ουσιωδώς τη φήμη της ή τη συνέχιση της επιχείρησης, απαιτήσεις, η εξόφληση των οποίων είναι αναγκαία για τη διατροφή του πιστωτή και της οικογένειάς του, καθώς και εργατικές απαιτήσεις.
- **Συναίνεση Οφειλέτη σε αίτηση επικύρωσης από πιστωτές.** Για την επικύρωση αίτησης επικύρωσης, η οποία έχει κατατεθεί από τους πιστωτές χωρίς τη σύμπραξη του οφειλέτη, απαιτείται η συναίνεση αυτού και αυτή θεωρείται ότι έχει δοθεί, εάν, έως και τη συζήτηση της αίτησης επικύρωσης, δεν ασκηθεί παρέμβαση κατά της αποδοχής της. Η παρέμβαση του οφειλέτη κατά της αποδοχής της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας δεν εμποδίζει την επικύρωση της συμφωνίας από το δικαστήριο, εάν από την αίτηση και ιδίως από την έκθεση του εμπειρογνώμονα προκύπτει ότι η συμφωνία εξυγίανσης δεν θα

καταστήσει τη νομική και οικονομική κατάσταση του οφειλέτη χειρότερη από εκείνη στην οποία θα βρισκόταν χωρίς τη συμφωνία.

Αν πιθανολογείται ότι με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης δεν αίρεται η παύση πληρωμών που τυχόν υφίσταται, το δικαστήριο δεν επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης και, αν εκκρεμεί αίτηση πτώχευσης, προχωρά στην κήρυξη της πτώχευσης του οφειλέτη.

Αν δεν έχει υποβληθεί αίτηση πτώχευσης, αλλά διαπιστωθεί η παύση πληρωμών από το δικαστήριο, η γραμματεία του δικαστηρίου αναλαμβάνει να κοινοποιήσει την απορριπτική απόφαση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης στον εισαγγελέα πρωτοδικών, για να κρίνει κατά πόσο θα υποβάλει αίτηση πτώχευσης.

Σε περίπτωση που δεν έχουν προσκομιστεί στο δικαστήριο όλα τα στοιχεία που τεκμηριώνουν το βάσιμο της αίτησης ή που διαπιστώνει ότι η συμφωνία εξυγίανσης δεν πρέπει να επικυρωθεί, αντί να απορρίψει την αίτηση, να τάξει προθεσμία – κατά μέγιστο όριο είκοσι (20) ημερών- για την προσκόμιση εγγράφων, την παροχή διευκρινίσεων ή την τροποποίηση της συμφωνίας εξυγίανσης.

5.8.8 Δημοσίευση απόφασης επικύρωσης- ένδικα μέσα

Η απόφαση του δικαστηρίου, εφόσον δεν έχει ασκηθεί παρέμβαση κατά της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, είναι αρκετό να περιέχει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 56, την αιτιολογία συνοπτικά, και να γίνεται απλή αναφορά στην έκθεση του εμπειρογνώμονα, από την οποία προκύπτει ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για να επικυρωθεί η συμφωνία εξυγίανσης.

Η απόφαση που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης ή που απορρίπτει την αίτηση επικύρωσής της δημοσιοποιείται αμελλητί στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας του άρθρου 213. Υπεύθυνος για τη δημοσιοποίηση είναι ο οφειλέτης ή οι πιστωτές.

Κατά της απόφασης που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57, δύναται να ασκηθεί τριτανακοπή ενώπιον του δικαστηρίου από πρόσωπο που δεν είχε κλητευθεί νόμιμα και δεν είχε παραστεί στη συζήτηση.

Η τριτανακοπή ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης επικύρωσης στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας. Στην περίπτωση που η τριτανακοπή γίνει δεκτή, το δικαστήριο ακυρώνει τη συμφωνία, μόνο αν δεν μπορεί να διατηρηθεί η συμφωνία με επανυπολογισμό των ποσών που δικαιούνται να λάβει το πρόσωπο που άσκησε την τριτανακοπή. Στον επανυπολογισμό των ποσών προβαίνει το ίδιο το δικαστήριο

Επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58, επιτρέπεται έφεση κατά τις κοινές διατάξεις ,μόνο κατά απορριπτικής απόφασης εξυγίανσης και όχι επικυρωτικής .

5.8.9 Τροποποίηση συμφωνίας εξυγίανσης που έχει επικυρωθεί

Η συμφωνία εξυγίανσης που έχει επικυρωθεί (άρ 59) μπορεί να τροποποιηθεί μία φορά, εφόσον έλθουν μεταγενέστερα σε συμφωνία όλα τα συμβαλλόμενα μέρη. Η τροποποιηθείσα συμφωνία φέρεται προς επικύρωση στο αρμόδιο πρωτεύον δικαστήριο από τον οφειλέτη ή από οποιοδήποτε από τα μέρη που έχουν συμβληθεί. Και στην περίπτωση που η συμφωνία τροποποιηθεί, ισχύουν οι προϋποθέσεις με τις οποίες συνάγεται η συναίνεση του Δημοσίου και των Δημοσίων Φορέων, όπως και στην αρχική επικύρωση της συμφωνίας.

Η τροποποιητική συμφωνία εξυγίανσης επικυρώνεται από το δικαστήριο, μόνο εφόσον συντρέχουν περιοριστικά και σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η τροποποίηση αφορά τον χρόνο και τον τρόπο με τον οποίο θα αποπληρωθούν οι απαιτήσεις ή το είδος των εκατέρωθεν παροχών, ή το ύψος των απαιτήσεων που θα αποπληρωθούν
- Η τροποποιητική συμφωνία πρέπει να μη θίγει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των πιστωτών, αλλά και την αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών. Εάν χειροτερεύει η θέση των πιστωτών διερευνάται μόνο σε σχέση με πιστωτές που είναι αντίθετοι στην επικύρωση της τροποποιητικής συμφωνίας και ασκούν παρέμβαση κατά αυτής. Μέτρο σύγκρισης για τον έλεγχο της αρχής της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών λαμβάνεται η αξία ανάκτησης σε περίπτωση πτώχευσης του οφειλέτη κατά τον χρόνο που έχει συναφθεί η συμφωνία εξυγίανσης.
- Προσκομίζεται με τις προτάσεις συμπληρωματική έκθεση του εμπειρογνώμονα που έχει οριστεί σχετικά με τους όρους που έχουν τροποποιηθεί από τη συμφωνία εξυγίανσης.

Στην εκδίκαση της αίτησης τροποποίησης επικυρωθείσας συμφωνίας εξυγίανσης οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον και υποστηρίζει ότι δεν έχουν πληρωθεί οι προϋποθέσεις για την τροποποίηση της επικυρωμένης συμφωνίας εξυγίανσης μπορεί να ασκήσει μόνο κύρια παρέμβαση, χωρίς προδικασία, και αποδεικνύει ότι θα υποστεί βλάβη στα συμφέροντά του, προερχόμενη από τη μη τήρησή τους.

Κατά απορριπτικής απόφασης της τροποποιητικής συμφωνίας εξυγίανσης επιτρέπεται μόνον έφεση κατά τις κοινές διατάξεις, και αποκλείεται να ασκηθεί οποιοδήποτε άλλο ένδικο μέσο ή βοήθημα, ακόμα και τριτανακοπή.

5.8.10 Αποτελέσματα της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης

Η συμφωνία εξυγίανσης που θα επικυρωθεί από το δικαστήριο δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών των οποίων οι απαιτήσεις ρυθμίζονται από αυτή, ακόμα και στην περίπτωση που δεν αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας (άρ. 60). Η συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να έχει ως περιεχόμενο και τη ρύθμιση απαιτήσεων που γεννώνται μέχρι την έκδοση της επικυρωτικής απόφασης.

Η απόφαση δύναται να περιορίζει τα δικαιώματα των πιστωτών που μπορεί να υφίστανται κατά των εγγυητών και των συνοφειλετών που ευθύνονται εξ ολοκλήρου με τον οφειλέτη, καθώς και τα υφιστάμενα δικαιώματά τους σε περιουσιακά αντικείμενα τρίτων, στο ίδιο ποσό με την απαίτηση κατά του οφειλέτη. Ο περιορισμός αυτός γίνεται μόνο αν συμφωνεί ρητά ο πιστωτής. Αυτό σημαίνει ότι ο πιστωτής πρέπει να είναι συμβαλλόμενο μέρος και στη συμφωνία να έχει συμπεριληφθεί σχετικός όρος που να περιορίζει την ευθύνη των συνοφειλετών. Η συναίνεση νοείται ως ρητή και όχι συναγόμενη για τους φορείς του Δημοσίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 37 παρ.2 του νόμου.

Σε περίπτωση που πιστωτής ικανοποιηθεί από εγγυητή ή συνοφειλέτη εις ολόκληρον, ο οφειλέτης ευθύνεται έναντι των τελευταίων, εάν συντρέχει δικαίωμα αναγωγής, με τον ίδιο τρόπο που ευθύνεται κατά τη συμφωνία έναντι του πιστωτή που ικανοποιήθηκε από αυτούς. Η επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης επιφέρει τις ακόλουθες συνέπειες:

- Αίρεται αυτοδίκαια η απαγόρευση ή το κώλυμα να εκδώσει επιταγές, που είχε επιβληθεί στον οφειλέτη πριν από την έναρξη της διαδικασίας εξυγίανσης.
- Επέρχεται η αναστολή της ποινικής δίωξης των πλημμελημάτων για την έκδοση ακάλυπτης επιταγής του άρθρου 79 του ν. 5960/1933, της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 καθώς και της καθυστέρησης καταβολής οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία του άρθρου 1 του Α.Ν. 86/1967, εφόσον ο οφειλέτης είχε τελέσει τις πράξεις πριν από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης.
- Οι οφειλές προς το Δημόσιο και τα Ασφαλιστικά Ταμεία που ρυθμίζονται από τη συμφωνία εξυγίανσης καθίστανται ενήμερες μόνο εφόσον τηρούνται οι όροι της συμφωνίας εξυγίανσης ως προς αυτούς. Εφόσον εφαρμόζονται και

τηρούνται από τον οφειλέτη οι όροι της συμφωνίας, το Δημόσιο και οι Φορείς Κοινωνικής οφείλουν να χορηγούν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα αντίστοιχα, σύμφωνα και με τα όσα προβλέπονται στη συμφωνία εξυγίανσης.

- Εφόσον στη συμφωνία εξυγίανσης περιέχεται όρος με τον οποίο προβλέπεται άρση τυχόν κατασχέσεων που έχουν επιβληθεί από τους πιστωτές, ακόμα και κατασχέσεων εις χείρας τρίτων, που περιλαμβάνουν και έχουν ως αιτία οφειλές που ρυθμίζονται από τη συμφωνία, αυτές αίρονται.
- Σε περίπτωση που ο οφειλέτης εκπληρώσει πλήρως και εμπρόθεσμα όλες τις υποχρεώσεις του που ρυθμίζονται από τη συμφωνία εξυγίανσης, εξαλείφεται το αξιόποινο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 61, των αδικημάτων της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και της καθυστέρησης καταβολής ασφαλιστικών εισφορών.
- Η επικυρωτική απόφαση συμφωνίας εξυγίανσης αποτελεί τίτλο εκτελεστό για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από αυτή, εφόσον στη συμφωνία προβλέπεται η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής (αρ.62).

5.8.11 Μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στο πλαίσιο συμφωνίας εξυγίανσης

Σε περιπτώσεις συμφωνιών εξυγίανσης που προβλέπεται ότι μεταβιβάζεται, το μέρος ή σύνολο, της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο πρόσωπο, στο πλαίσιο σύμβασης που καταρτίζεται για να εκτελεστεί η συμφωνία, ο αποκτών αναλαμβάνει το ενεργητικό της επιχείρησης και ενδεχομένως, σύμφωνα με τους λοιπούς όρους της συμφωνίας που έχει επικυρωθεί και μέρος των υποχρεώσεων (παθητικό) του οφειλέτη.

Οι λοιπές υποχρεώσεις που δεν μεταβιβάζονται είτε εξοφλούνται από το τίμημα της πώλησης της επιχείρησης, είτε διαγράφονται, είτε - στην περίπτωση μεταβίβασης μέρους της επιχείρησης- παραμένουν ως υποχρεώσεις του οφειλέτη, είτε κεφαλαιοποιούνται. Η μεταβίβαση υποχρεώσεων που διενεργείται σύμφωνα με τους όρους επικυρωθείσας συμφωνίας εξυγίανσης αποτελεί ειδική και όχι καθολική διαδοχή του αποδέκτη στις υποχρεώσεις του οφειλέτη.

Σε περιπτώσεις μεταβιβάσεων επιχειρήσεων ή περιουσίας εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του πτωχευτικού (των άρθρων 170 και 171 του ν. 4738/2020). Μεταξύ άλλων προβλέπεται η απαλλαγή της υπό εξυγίανση επιχείρησης από την υποχρέωση να προσκομίσει αποδεικτικό ενημερότητας, προκειμένου να συνταχθούν οι συμβολαιογραφικές πράξεις για τη μεταβίβαση. Επιπλέον δεν εφαρμόζεται το άρθρο 479 ΑΚ για την αναδοχή χρέους σε περίπτωση μεταβίβασης ομάδας περιουσίας.

Όσον αφορά τη μεταβίβαση διοικητικών αδειών, σε αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 171 του ν.4738/20 προβλέπεται η συμμεταβίβαση αυτοδίκαια των διοικητικών αδειών στον αποκτώντα το ενεργητικό της επιχείρησης του οφειλέτη. Παρέχονται στον αποκτώντα και οι φορολογικές διευκολύνσεις, όπως η απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς το κέρδος από τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη σε εφαρμογή συμφωνίας εξυγίανσης δεν θεωρείται δωρεά και δεν αποτελεί εισόδημα.. Επιπλέον οι μεταβιβάσεις και οι μεταγραφές και κάθε άλλη πράξη απαλλάσσονται από τέλη χαρτοσήμου και κάθε άλλο έμμεσο φόρο ή τέλος. Οι απαλλαγές επέρχονται αυτοδίκαια χωρίς να απαιτείται η δήλωση αυτών στις αρμόδιες υπηρεσίες .

Σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν τηρήσει ή δεν εκπληρώσει τους όρους της συμφωνίας εξυγίανσης που έχει επικυρωθεί και οδηγηθεί σε πτώχευση , προβλέπεται ρητά ότι οι πράξεις μεταβίβασης του ενεργητικού στον νέο αποκτώντα, που έχουν συντελεστεί στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης, δεν αποτελούν ανακλητέες πράξεις και γι' αυτό εξαιρούνται από την πτωχευτική ανάκληση (αρ.116 του ίδιου νόμου).Ο νόμος με το αρ. 108 ρυθμίζει και τα θέματα που αφορούν τη μεταβίβαση των εκκρεμών συμβατικών σχέσεων του οφειλέτη στον νέο αποκτώντα .

Η μεταβίβαση της επιχείρησης του οφειλέτη ,μέρους ή συνολικά, καθώς και οποιουδήποτε στοιχείου του ενεργητικού του οφειλέτη δύναται να πραγματοποιηθεί προς τα ακόλουθα πρόσωπα:

- Σε τρίτο
- Σε μία ή περισσότερες εταιρίες που έχουν συσταθεί από πιστωτές
- Σε μία ή περισσότερες άλλες εταιρίες που υφίστανται ή νεοσυσταθείσες με τη μορφή εισφοράς

Υφίσταται η δυνατότητα, σύμφωνα με όρους που προβλέπονται σε συμφωνία εξυγίανσης, να συσταθεί ανώνυμη εταιρία ή εταιρίες, στην οποία ή στις οποίες οι απαιτήσεις των πιστωτών έναντι του οφειλέτη, μέρος ή το σύνολο αυτών, να μετατρέπονται σε εισφορά σε είδος, εφόσον τηρηθούν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο αναμορφωμένο δίκαιο των ανωνύμων εταιριών που ισχύει με το νόμο Ν.4548/2018 «Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών».

Αποκτά η εταιρία αυτή ή οι εταιρίες, κατά περίπτωση, το σύνολο ή μέρος της επιχείρησης του οφειλέτη ή στοιχείο του ενεργητικού του και με αυτόν τον τρόπο θεωρείται ότι έχουν εξοφληθεί οι απαιτήσεις κατά του οφειλέτη που έχουν εισφερθείσε αυτήν ή αυτές για να συσταθούν.

Τα μέρη που έχουν συμβληθεί στη συμφωνία εξυγίανσης μέρη έχουν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν τη συμφωνία εξυγίανσης ως προς τους όρους μεταβίβασης της επιχείρησης ή μέρους της, εφόσον μέχρι την ημερομηνία που θα συζητηθεί η αίτηση επικύρωσης έχουν μεταβληθεί τα στοιχεία του μεταβιβαζόμενου ενεργητικού και προσκομιστεί με τις προτάσεις συμπληρωματική έκθεση του εμπειρογνώμονα που έχει οριστεί για τους όρους που τροποποιούνται. Απαραίτητη προϋπόθεση για να πραγματοποιηθεί η τροποποίηση είναι να πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται από το νόμο για την τροποποίηση συμφωνιών εξυγίανσης που έχουν επικυρωθεί (στο άρθ.64).

5.8.12 Ακύρωση συμφωνίας εξυγίανσης

Η συμφωνία εξυγίανσης δύναται να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, εφόσον μετά την επικύρωση της συμφωνίας αποκαλύφθηκε ότι η συμφωνία ο οφειλέτης ενήργησε με δόλο ή συμπαιγνία του με πιστωτή ή τρίτο, αποκρύπτοντας το ενεργητικό και διογκώνοντας το παθητικό. Απαραίτητη προϋπόθεση, η ζημία που υπέστη ο αιτών την ακύρωση της συμφωνίας να μην μπορεί να αποκατασταθεί με την καταβολή αποζημίωσης από τους υπαιτίους.

Ο λόγος αυτός είναι ο μοναδικός νόμιμος λόγος για να ακυρωθεί δικαστικά μία επικυρωμένη συμφωνία εξυγίανσης στο Ν.4738/2020. Αντίθετα στο προϊσχύον δίκαιο, προβλεπόταν επιπλέον η δυνατότητα να ακυρωθεί δικαστικά συμφωνία εξυγίανσης σε περίπτωση, που ο οφειλέτης δεν εκπλήρωνε τόσο ουσιωδώς τους όρους της συμφωνίας, ώστε με βεβαιότητα να διαφαίνεται ότι είναι αδύνατο να εξυγιανθεί η επιχείρησή του.

Με την ακύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης οι πιστωτές αποδεσμεύονται αυτοδίκαια από τους όρους της συμφωνίας εξυγίανσης και οι απαιτήσεις τους επαναφέρονται στη νομική θέση που είχαν πριν να επικυρωθεί η συμφωνία, ως προς το ύψος, το είδος, την εξασφάλιση και τα προνόμια των απαιτήσεών τους κατά του οφειλέτη και κατά των τυχόν συνοφειλετών και εγγυητών. Η επαναφορά γίνεται εφόσον είχαν διαμορφωθεί διαφορετικά από τους όρους της επικυρωθείσας συμφωνίας, και αφού αφαιρεθούν τα ποσά που είχαν λάβει ενδεχομένως κατά την εκτέλεση της συμφωνίας. Δεν θίγονται με την ακύρωση της συμφωνίας δικαιώματα τρίτου από επαχθή αιτία περιουσιακά στοιχεία από τον οφειλέτη μετά την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, χωρίς να έχει περιέλθει εις γνώση του ο δόλος ή η συμπαιγνία του οφειλέτη.

Κάθε πιστωτής συμβαλλόμενος ή μη, διατηρεί τα δικαιώματά του κατά το κοινό δίκαιο, στις περιπτώσεις που ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του που έχει

αναλάβει με τη συμφωνία εξυγίανσης ή όπως έχουν διαμορφωθεί από αυτή. Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις καθυστερημένης ή πλημμελούς εκπλήρωσης. Στα δικαιώματα που μπορεί να ασκήσει κάθε συμβαλλόμενος ή μη πιστωτής περιλαμβάνονται και αυτά της καταγγελίας ή υπαναχώρησης, συμπεριλαμβανομένης της αποδέσμευσής τους από τους όρους της συμφωνίας εξυγίανσης και της επαναφοράς των απαιτήσεων στο αρχικό τους ύψος αφού αφαιρεθούν τυχόν ενδιάμεσες καταβολές. Η δυνατότητα να καταγγελθεί επικυρωμένη συμφωνία εξυγίανσης παρέχεται από το νόμο, (άρθρο 40) ανεξάρτητα από την πρόβλεψη σχετικού όρου στη συμφωνία. Επίσης δύναται να τεθεί ως όρος αυτοδίκαιης ανατροπής της συμφωνίας (διαλυτική αίρεση) η μη τήρηση των όρων από τα συμβαλλόμενα μέρη, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε ενέργεια εκ μέρους του συμβαλλόμενου πιστωτή.

Το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας κατατάσσει την αφερεγγυότητα ως ένα από τα 12 βασικά κριτήρια που καταδεικνύουν την υγεία ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η σημαντικότητα με την οποία περιβάλλεται, οφείλεται στο γεγονός ότι ανακατανέμει τα περιουσιακά στοιχεία σε παραγωγικές χρήσεις. Για αυτό και η οικονομική συνεισφορά της είναι πιο σημαντική από την πρόβλεψη ομαλής εξόδου.

Στα συμπεράσματα τα οποία θα προέκυπταν, επιχειρώντας μια αποτίμηση της διαδικασίας θα ήταν ελλιπή εάν δεν συνοδεύονταν από μια στατιστική καταγραφή της διαδικασίας στα διαθέσιμα στοιχεία. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δευτερογενή δεδομένα από τη σχετική βιβλιογραφία αλλά και τα στατιστικά στοιχεία που έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης σχετικά με τις διαδικασίες εταιρικής αφερεγγυότητας (πτωχεύσεις, εξυγίανση). Διενεργήθηκε συλλογή δεδομένων και στο αρχείο εξυγιάνσεων του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ), το οποίο διαχειρίζεται την είσπραξη των ασφαλιστικών οφειλών. Η καταγραφή αυτών των στοιχείων είναι χρήσιμη για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί με τη διαδικασία εξυγίανσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΡΕΥΝΑ – ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η συλλογή των ετήσιων στατιστικών στοιχείων για την προπρωχεντική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων είναι δυσχερής. Στην παρούσα εργασία η καταγραφή στατιστικών στοιχείων και δεδομένων γίνεται για τους σκοπούς παρουσίασης μιας αποτίμησης των αποτελεσμάτων της διαδικασίας εξυγίανσης από τη μέχρι τώρα εφαρμογή της γενικότερα και ειδικότερα όσον αφορά την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών των ασφαλιστικών φορέων.

Η θέσπιση με το νέο πτωχευτικό του Μητρώου Φερεγγυότητας με το άρθρο 212 επ. του Ν.4738/2020, σύμφωνα και με την Οδηγία 1023/2019 της ΕΕ, για συλλογή και συγκέντρωση, σε ετήσια βάση, σε εθνικό επίπεδο δεδομένων σχετικά με τον αριθμό των οφειλετών που θα υπάγονται σε διαδικασίες αναδιάρθρωσης ή σε διαδικασίες αφερεγγυότητας θα αποδώσει μια πιο ολοκληρωμένη και σαφή εικόνα για τα αποτελέσματα των διαδικασιών φερεγγυότητας.

Στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Φερεγγυότητας θα συλλέγονται στοιχεία σχετικά με το μέσο κόστος κάθε είδους διαδικασίας (πτώχευση, εξυγίανση, εξωδικαστικός μηχανισμός , τα μέσα ποσοστά ανάκτησης για τους εμπραγμάτως ασφαλισμένους και ανέγγυους πιστωτές, για τον αριθμό των επιχειρηματιών που μετά την υποβολή τους σε διαδικασίες αφερεγγυότητας συστήνουν νέα επιχείρηση και τον αριθμό των θέσεων εργασίας που χάθηκαν μετά τη διαδικασία αναδιάρθρωσης και αφερεγγυότητας, ώστε να εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα και η πολιτεία να προβαίνει σε διορθωτικές κινήσεις και βελτίωση του νομικού πλαισίου των διαδικασιών.

Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι ακόμα και μια πολύ προσεκτική ανάγνωση των μεμονωμένων δεικτών όπως ο αριθμός των αιτήσεων και ο αριθμός των επικυρώσεων αυτών, δεν συμβάλει απαραίτητα στην ολοκληρωμένη αποτίμηση των αποτελεσμάτων του θεσμού. Η εξαγωγή εποικοδομητικών συμπερασμάτων απαιτεί την συνδυαστική ανάγνωση πολλών παραμέτρων.

Οι πηγές που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή στοιχείων είναι οι επίσημες κρατικές βάσεις δεδομένων, όπως τα Μητρώα Πτωχεύσεων των Πρωτοδικείων, η βάση δεδομένων του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕ.Μ.Η), καθώς και το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στα Πρωτοδικεία τηρείται αρχείο των αιτήσεων υπαγωγής σε πτώχευση, των αποφάσεων που απορρίπτουν τις αιτήσεις

πτωχεύσεων λόγω μη επάρκειας περιουσίας του οφειλέτη, των κηρυχθεισών πτωχεύσεων, των διαταγών πληρωμής, των αιτήσεων και αποφάσεων συνδιαλλαγής και εξυγίανσης.

Στο ΓΕ.Μ.Η, τηρούνται οι δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες ο υπόχρεος κηρύσσεται σε διαδικασία εξυγίανσης ή άλλης συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών του, τα στοιχεία των δικαστικών αποφάσεων με τις οποίες περατώνονται, αναστέλλονται ή ανατρέπονται οι ανωτέρω αποφάσεις ή καταστάσεις, τα των εκκρεμών αιτήσεων πτώχευσης ή διαδικασίας εξυγίανσης ή άλλης συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών.

6.1 Στατιστικά στοιχεία συνδιαλλαγής από το Πρωτοδικείο Αθηνών

Το νέο πτωχευτικό δίκαιο όπως είχε διαμορφωθεί με τη θέσπιση του Πτωχευτικού Κώδικα Ν.3588/2007 με ισχύ από 16-9-2007 και εισήγαγε τη διαδικασία συνδιαλλαγής, το περίφημο άρθρο 99, ήταν μία πρώτη προσπάθεια για εκσυγχρονισμό του ελληνικού εμπορικού δικαίου. Ο θεσμός κρίθηκε αναποτελεσματικός. Χαρακτηριστικά είναι τα στατιστικά στοιχεία των αιτήσεων για το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής από το Πρωτοδικείο Αθηνών, μέχρι τον 9/2011. Κατατέθηκαν 358 αιτήσεις για άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής και εκδόθηκαν επί αυτών 174 αποφάσεις ανοίγματος της διαδικασίας. Από το σύνολο αυτών μόνο οι 7 οδήγησαν σε επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής με θετική γνωμοδότηση. Με 41 αποφάσεις κηρύχθηκε η λύση της διαδικασίας συνδιαλλαγής λόγω αρνητικής γνωμοδότησης, 61 αποφάσεις ήταν απορριπτικές για άνοιγμα της διαδικασίας ,από μία αίτηση έγινε παραίτηση από το δικόγραφο και 64 αποφάσεις διέταξαν να επαναληφθεί η διαδικασία.⁷³ Εκτός από τη βραδύτητα που παρατηρήθηκε στη διαδικασία λόγω των εγγενών αδυναμιών στην ταχεία απονομή της δικαιοσύνης, που είχε ως αποτέλεσμα να λιμνάζουν οι αιτήσεις ανοίγματος , η διαδικασία χρησιμοποιήθηκε παρελκυστικά και καταχρηστικά από τους οφειλέτες , η πλειοψηφία των οποίων κατέθετε την αίτηση ανοίγματος, λάμβανε τα προληπτικά μέτρα προστασίας τους και δεν ενδιαφερόταν για την ουσιαστική επίτευξη συμφωνίας συνδιαλλαγής και το κλείσιμο των υποθέσεων.

⁷³Δικονομικά ζητήματα του Πτωχευτικού Δικαίου, Λάρισα 15-18 /9/2011, 36^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων Εκδόσεις Σάκκουλα, 2012 σελ 9

6.2 Στοιχεία από τα Πρωτοδικεία για τις αιτήσεις εξυγίανσης

Η υπογραφή του πρώτου Μνημονίου Συνεργασίας και η λήψη των πρώτων μέτρων λιτότητας το 2010, σηματοδότησε την έναρξη της οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα. Οι επιπτώσεις της οικονομικής ύφεσης ωστόσο έγιναν εντονότερα αντιληπτές από τις πρώτες διαδοχικές αιτήσεις μεγάλων επιχειρήσεων για υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας από τους πιστωτές τους, το γνωστό άρθρο 99 του Πτωχευτικού Κώδικα.

Τα στοιχεία προέρχονται από 63 πρωτοδικεία της χώρας και σύμφωνα με αυτά τα έτη 2012-2015, το σύνολο των εταιρειών που τέθηκαν σε καθεστώς προπτωχευτικής διαδικασίας του άρθρου 99 είναι 1.800. Από αυτές οι 783 γύρισαν σε ενεργές, οι 513 διαγράφηκαν από το ΓΕΜΗ (διαγραφή και διακοπή ΔΟΥ), οι 54 παραμένουν σε καθεστώς συνδιαλλαγής, οι 51 τέθηκαν σε καθεστώς λύσης και εκκαθάρισης, οι 534 τέθηκαν σε πτώχευση και 5 εταιρείες καταχωρίζονται σε κατάσταση "άλλο"⁷⁴.

Πίνακας 6.1 Στοιχεία από τα Πρωτοδικεία για τις αιτήσεις υπαγωγής εταιριών στο άρθρο 99 του ΠτΚ – Διαδικασία εξυγίανσης (2016)

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ
Πρωτοδικείο Αγρινίου	22
Πρωτοδικείο Αθηνών	1024
Πρωτοδικείο Αιγίου	8
Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης	6
Πρωτοδικείο Αμαλιάδας	3
Πρωτοδικείο Άμφισσας	1
Πρωτοδικείο Άρτας	19
Πρωτοδικείο Βέροιας	16
Πρωτοδικείο Βόλου	3
Πρωτοδικείο Γιαννιτσών	5
Πρωτοδικείο Γυθείου	0

⁷⁴ <http://www.capital.gr/epikaitotita/3100588/stoixeia-apo-ta-protodikeia-gia-tis-aitiseis-upagogis-etaireion-sto-arthro-99Eφημερίδαcapital2-2-2016>

Πρωτοδικείο Δράμας	10
Πρωτοδικείο Έδεσσας	4
Πρωτοδικείο Ευρυτανίας	0
Πρωτοδικείο Ζακύνθου	5
Πρωτοδικείο Ηλείας	4
Πρωτοδικείο Ηρακλείου	54
Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης	224
Πρωτοδικείο Θεσπρωτίας	0
Πρωτοδικείο Θήβας	15
Πρωτοδικείο Ιωαννίνων	8
Πρωτοδικείο Καβάλας	17
Πρωτοδικείο Καλαβρύτων	0
Πρωτοδικείο Καλαμάτας	2
Πρωτοδικείο Καρδίτσας	7
Πρωτοδικείο Καστοριάς	2
Πρωτοδικείο Κατερίνης	9
Πρωτοδικείο Κέρκυρας	9
Πρωτοδικείο Κεφαλληνίας	6
Πρωτοδικείο Κιλκίς	14
Πρωτοδικείο Κοζάνης	8
Πρωτοδικείο Κορίνθου	6
Πρωτοδικείο Κυπαρισσίας	12
Πρωτοδικείο Κω	1
Πρωτοδικείο Λαμίας	8
Πρωτοδικείο Λάρισας	15

Πρωτοδικείο Λασιθίου	11
Πρωτοδικείο Λευκάδας	0
Πρωτοδικείο Λιβαδειάς	3
Πρωτοδικείο Μεσολογγίου	6
Πρωτοδικείο Μυτιλήνης	5
Πρωτοδικείο Νάξου	0
Πρωτοδικείο Ναυπλίου	7
Πρωτοδικείο Ξάνθης	5
Πρωτοδικείο Ορεστιάδας	0
Πρωτοδικείο Πειραιά	48
Πρωτοδικείο Πατρών	59
Πρωτοδικείο Πρέβεζας	3
Πρωτοδικείο Ρεθύμνης	3
Πρωτοδικείο Ροδόπης	2
Πρωτοδικείο Ρόδου	51
Πρωτοδικείο Σάμου	0
Πρωτοδικείο Σερρών	2
Πρωτοδικείο Σπάρτης	0
Πρωτοδικείο Σύρου	3
Πρωτοδικείο Τρικάλων	13
Πρωτοδικείο Τριπόλεως	1
Πρωτοδικείο Φλώρινας	2
Πρωτοδικείο Χαλκίδας	11
Πρωτοδικείο Χαλκιδικής	6
Πρωτοδικείο Χανίων	10

Πρωτοδικείο Χίου	2
ΣΥΝΟΛΟ	1800

Η παρατεταμένη κρίση που βίωσε η χώρα κατά τα έτη 2011-2015 και η έλλειψη ρευστότητας οδήγησε μεγάλες επιχειρήσεις και μεγάλους ομίλους στην κατάθεση αίτησης εξυγίανσης λόγω αδυναμίας αποπληρωμής των υποχρεώσεών τους.

Ενδεικτικά κατέθεσαν αιτήσεις προκειμένου να ενταχθούν στη διαδικασία γνωστοί όμιλοι και εταιρίες: ΑΓΝΟ, ΝΕΟSET, FOKAS, ΜΠΑΜΠΗΣ ΒΩΒΟΣ, SATO, Ναυπηγεία Ελευσίνας, ΒΕΤΑΝΕΤ, ΕΔΡΑΣΗ ΨΑΛΛΙΔΑΣ ΑΤΕ, Alapis, Microland, Ατλάντικ, ALTER, ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ, Αφοί Μεσοχωρίτη, ΑΤΤΙΚΑΤ, Ελληνικές Ιχθυοκαλλιέργειες, Ridenco, ΣΑΟΣ, PCSYSTEMS.⁷⁵

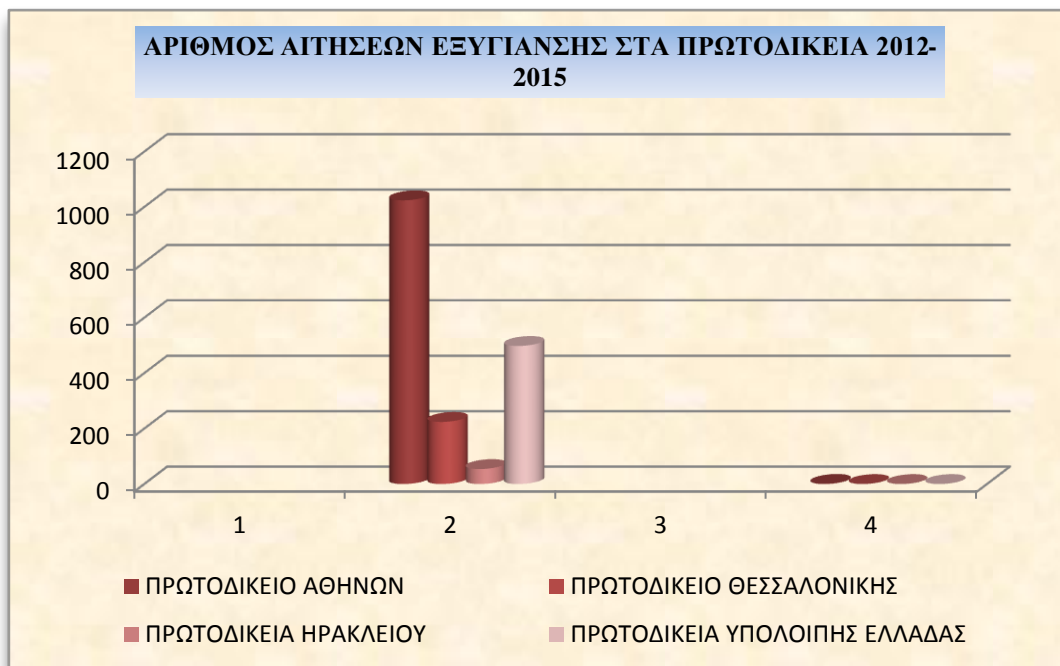
Διαπιστώνεται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων έχει κατατεθεί στο Πρωτοδικείο Αθηνών (1024), ποσοστό 56,89% επί των συνολικών αιτήσεων και ακολουθεί το Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης με 224 αιτήσεις, ποσοστό 12,44%. (βλ.πίνακα 6.2). Έγινε ομαδοποίηση των υπολοίπων αιτήσεων που κατατέθηκαν στην Περιφέρεια οι οποίες συνολικά είναι 498, με ποσοστό 27,67%. Παρατηρούμε ότι στα μεγάλα αστικά κέντρα που η οικονομική κρίση είναι πιο έντονη έχει κατατεθεί και ο μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων για υπαγωγή των επιχειρήσεων σε εξυγίανση, ως μία προσπάθεια να αναδιοργανωθούν.

Πίνακας 6.2 Σύνολο αιτήσεων εξυγίανσης και ποσοστά

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΑ
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	1024	56,89%
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	224	12,44%
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	54	3,00%
ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΑ ΥΠΟΛΟΙΠΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	498	27,67%
ΣΥΝΟΛΟ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	1800	100,00%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία από <http://www.kathimerini.gr/923183/article/oikonomia/forodo3ies-gnwrizete-oti>

⁷⁵ <http://www.kathimerini.gr/923183/article/oikonomia/forodo3ies-gnwrizete-oti> Ουρές για το άρθρο 99. Τι κερδίζουν και τι χάνουν οι επιχειρήσεις. Βωβός και Ονοί τελευταίοι. 31-5-2015

Πηγή: <http://www.kathimerini.gr/923183/article/oikonomia/forodo3ies-gnwrizete-oti>

Γράφημα 6.1 Αιτήσεις εξυγίανσης στα Πρωτοδικεία 2012-2015

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πρωτοδικείου Αθηνών το 2013 οι αιτήσεις για υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης ήταν 229, αριθμός μεγάλος συγκριτικά με την μικρή περίοδο ισχύος της διαδικασίας από τον Σεπτέμβριο του 2011. Ο αυξημένος αριθμός αιτήσεων εξηγείται από τη ραγδαία οικονομική κρίση και την κρίση ρευστότητας που έπληξε κυρίως την εμπορική δραστηριότητα.

Από το συνολικό αριθμό αιτήσεων (229) οι 197, ποσοστό 86 %, αποτελούν αιτήσεις ανοίγματος της διαδικασίας και οι υπόλοιπες 32 (ποσοστό 14%) αφορούσαν αιτήσεις άμεσης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης. Από το σύνολο των 197 αιτήσεων ανοίγματος της διαδικασίας, δεκτές έγιναν 27, από τις 30 σημειώθηκε παραίτηση από το δικόγραφο, πιθανόν για να επανυποβληθεί αίτηση και να επιδιωχθεί προστασία από τη λήψη αναγκαστικών μέτρων, απορρίφθηκαν 65, 2 παραπέμφθηκαν στο αρμόδιο τοπικά δικαστήριο ενώ παρέμεναν σε εκκρεμότητα οι 73. Από τις 27 αιτήσεις ανοίγματος της διαδικασίας που έγιναν δεκτές, προχώρησαν σε υποβολή αιτήσεων επικύρωσης μόνο οι 4. Για τις 14 από τις 27 που έγιναν δεκτές υποβλήθηκε αίτημα παράτασης.

Από τις αιτήσεις άμεσης επικύρωσης (32) που υποβλήθηκαν, έγιναν δεκτές 12, απορρίφθηκαν 4, παραιτήθηκαν από το δικόγραφο 2 και το 2013 παρέμεναν σε εκκρεμότητα 14. Το ποσοστό επικύρωσης από τις υποβληθείσες αιτήσεις άμεσης

επικύρωσης ανέρχεται σε 38 % από το σύνολο των αιτήσεων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι σε εκκρεμότητα αιτήσεις, ενώ το ποσοστό συμφωνιών που επικυρώθηκαν με τη διαδικασία ανοίγματος είναι 0,5% ⁷⁶.

6.3 Στατιστικά στοιχεία από Υπουργείο Δικαιοσύνης για διαδικασίες εταιρικής αφερεγγυότητας

Από στατιστικά στοιχεία που έχουν αναρτηθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και αφορούν διαδικασίες εταιρικής αφερεγγυότητας (αιτήσεις πτωχεύσεων και αιτήσεις εξυγίανσης) συγκεντρωτικά του Δ' 2016 προκύπτει ότι εκκρεμούν 3.005 υποθέσεις .

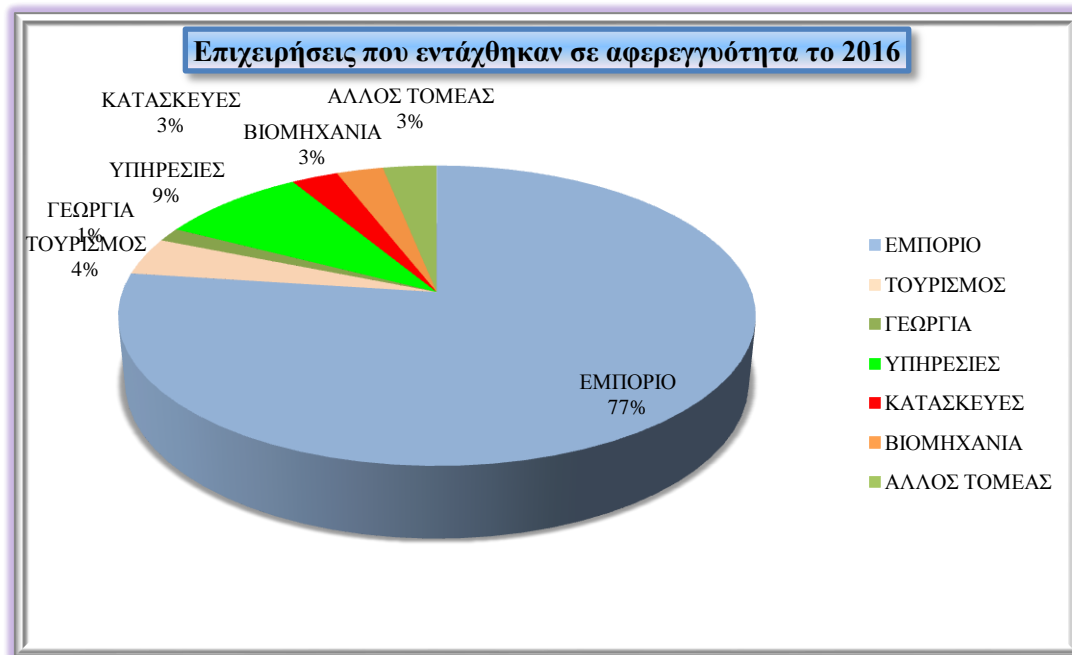
Οι νεοεισαχθείσες υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας για το 2016 είναι 471. Από το σύνολο αυτών τα διαστήματα από 1-1-2016 έως και την 31-9-2016, όπως φαίνεται στον πίνακα 6.3, η πλειονότητα αφορούσε εμπορικές επιχειρήσεις 363 (77%), με τις υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών να ακολουθούν 41 (8,70%), τουριστικές επιχειρήσεις 19(4,03%), ο κατασκευαστικός κλάδος 13 (2,76%), η βιομηχανία 13 (2,76%), γεγονός που καταδεικνύει την κρίση που διέρχεται ο κλάδος των εμπορικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών , αλλά και των τουριστικών επιχειρήσεων, εξαιτίας της έλλειψης ρευστότητας στην αγορά και του capital control που είχε επιβληθεί το 2015 στη χώρα μας. (πίν. 6.3).

Πίνακας 6.3 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις, πτωχεύσεις) στα Πρωτοδικεία από 1-1-2016 έως 30-9-2016

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ (ΕΞΥΓΙΑΝΣΕΙΣ, ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ) ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΠΟ 01/01/2016-30/9/2016		
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟ	363	77%
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	19	4,03%
ΓΕΩΡΓΙΑ	7	1,48%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	41	8,70%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	13	2,76%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	13	2,76%
ΑΛΛΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	15	3,18%
ΣΥΝΟΛΟ	471	100%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

⁷⁶ Δ. Αυγητίδης, Διαδικασία εξυγίανσης : μια προσωρινή αποτίμηση, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών τεύχος 4/2014 σελ.291 επ.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

Γράφημα 6.2 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε εταιρική αφερεγγυότητα το 2016

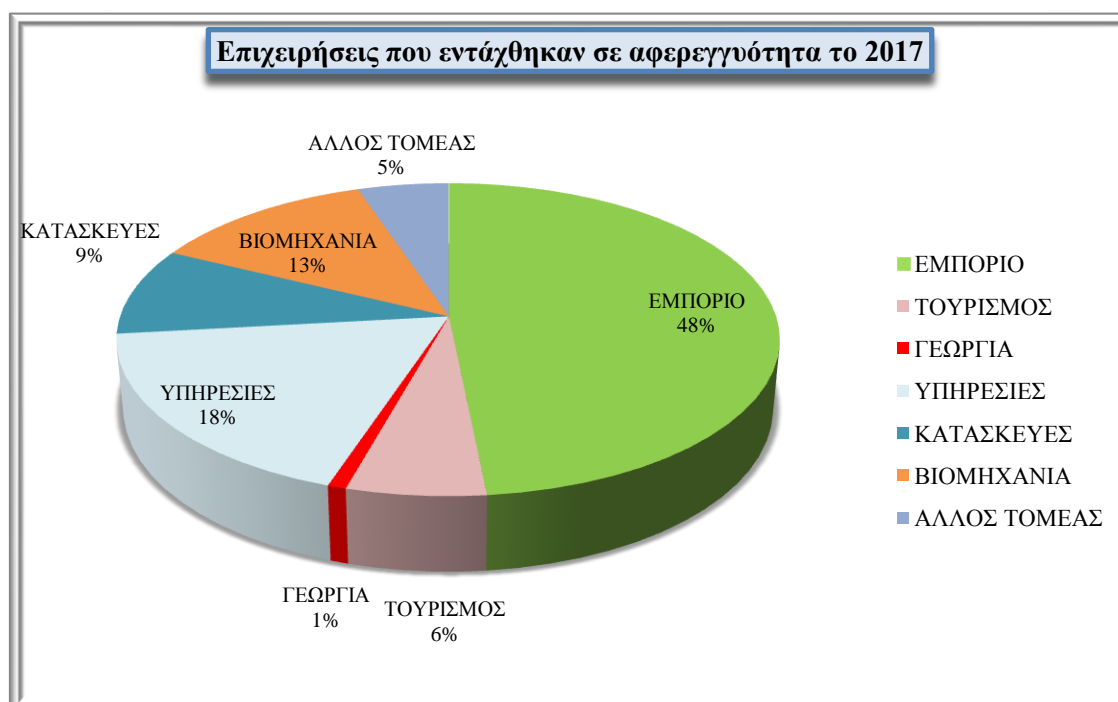
Το 2017, οι εκκρεμείς υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας ανέρχονται σε 2921 και στο τέλος του έτους να έχουν ανέλθει σε 3.171. Οι νεοεισαχθείσες υποθέσεις για το έτος 2017 είναι 254.

Οι επιχειρήσεις που έχουν υποβάλει αιτήσεις για υπαγωγή σε διαδικασίες εταιρικής αφερεγγυότητας το 2017 εξακολουθούν να είναι οι εμπορικές με 123 αιτήσεις (48%) και ακολουθούν οι εταιρίες παροχής υπηρεσιών 46 (18%), η βιομηχανία με 32 επιχειρήσεις (13%) και οι κατασκευές με 23 (9%), οι τουριστικές επιχειρήσεις με 15 (5,9%). (βλ. πίνακα 6.4). Έχει σημειωθεί μία διαφοροποίηση συγκριτικά με το 2016 ως προς την αύξηση των αιτήσεων από τις βιομηχανίες και φαίνεται ότι η κρίση διέρχεται και στον τομέα της βιομηχανίας.

Πίνακας 6.4 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις-πτωχεύσεις) σε Πρωτοδικεία από 1-1-2017 έως 31-12-2017

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ (ΕΞΥΓΙΑΝΣΕΙΣ, ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ) ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΠΟ 01/01/2017-31/12/2017		
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟ	123	48%
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	15	5,90%
ΓΕΩΡΓΙΑ	2	0,78%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	46	18,11%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	23	9,05%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	32	12,59%
ΑΛΛΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	13	5,11%
ΣΥΝΟΛΟ	254	100%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

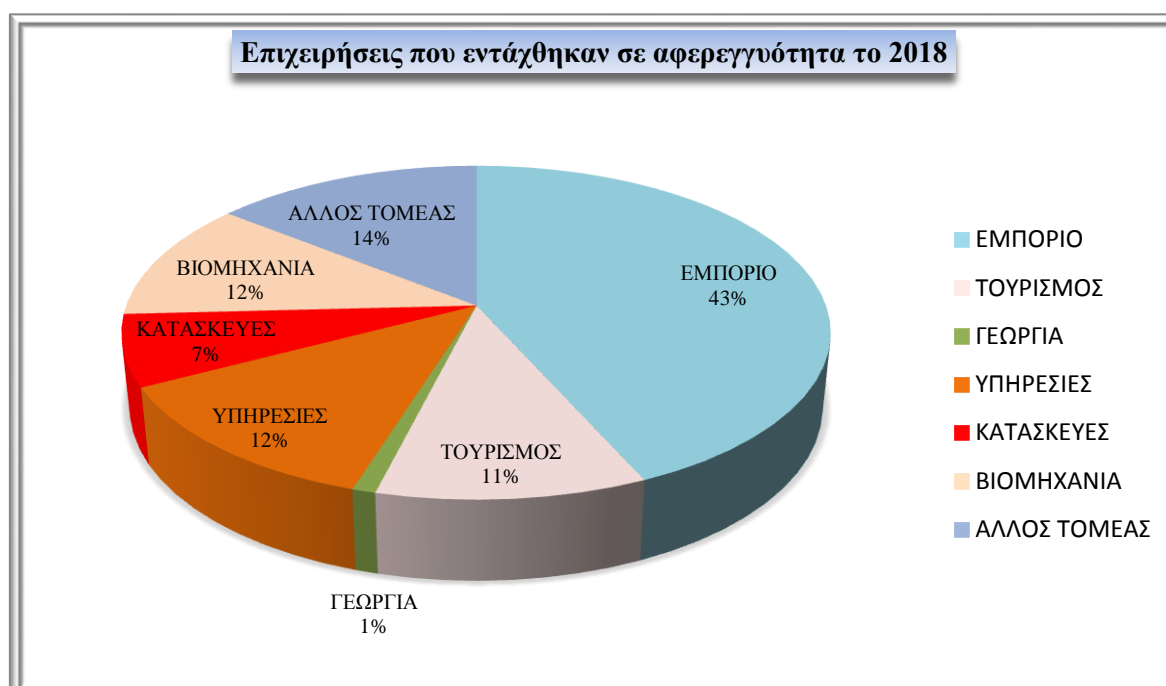
Γράφημα 6.3 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2017

Το 2018, οι εκκρεμείς υποθέσεις ανέρχονται σε 2.811, ενώ οι νεοεισερχόμενες υποθέσεις είναι 217. Από το σύνολο αυτών οι εμπορικές επιχειρήσεις είναι 94 (43%), οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών 26(12%), οι τουριστικές 23 (11%), ο βιομηχανικός τομέας 25 (12%) και ο κατασκευαστικός κλάδος 15 (7%).

Πίνακας 6.5 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις- πτωχεύσεις)
από 1-1-2018 έως 31-12-2018

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ (ΕΞΥΓΙΑΝΣΕΙΣ, ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ) ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΠΟ 01/01/2018-31/12/2018		
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟ	94	43%
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	23	10,59%
ΓΕΩΡΓΙΑ	2	0,92%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	27	12,44%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	15	6,91%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	25	11,52%
ΑΛΛΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	31	14,28%
ΣΥΝΟΛΟ	217	100%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

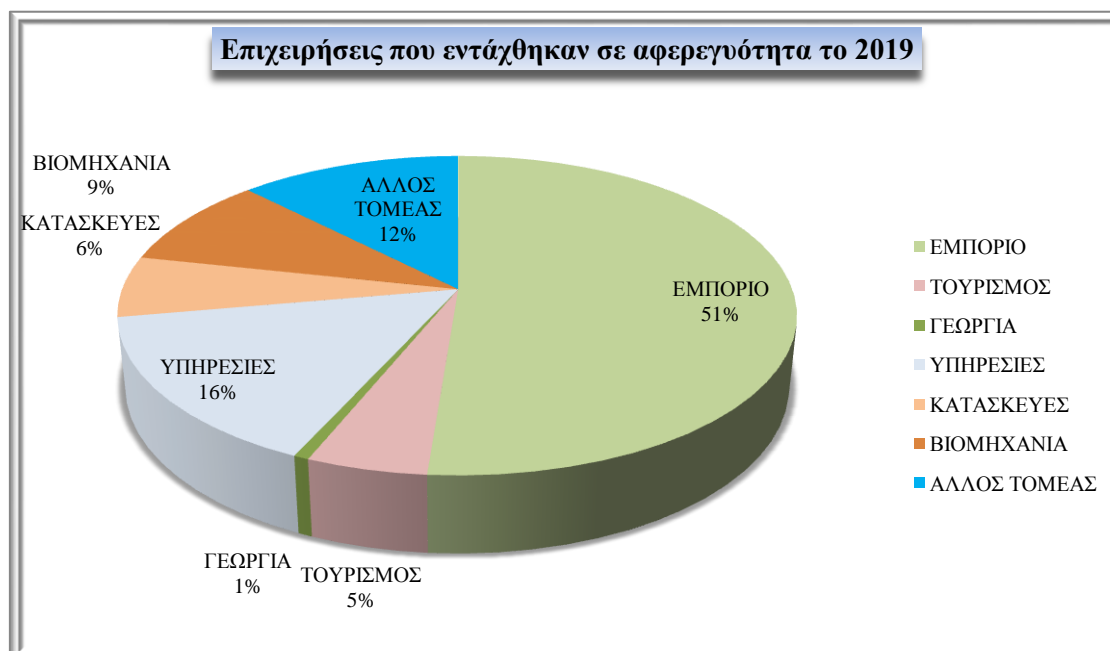
Γράφημα 6.4 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2018

Το 2019 οι νεοεισαχθείσες υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας ανέρχονται σε 162, με την πλειοψηφία αυτών να καλύπτεται από το εμπόριο, 83 (51%) και ακολουθούν οι υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών με 25 (15%) η βιομηχανία με 15 (9%), ο κατασκευαστικός κλάδος με 10 (6 %) και η γεωργία με 1 (0,6%).

Πίνακας 6.6 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας (εξυγιάνσεις-πτωχεύσεις) το 2019

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ (ΕΞΥΓΙΑΝΣΕΙΣ, ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ) ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΠΟ 01/01/2019-31/12/2019		
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟ	83	51%
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	8	4,93%
ΓΕΩΡΓΙΑ	1	0,61%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	25	15,43%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	10	6,17%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	15	9,25%
ΑΛΛΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	20	12,34%
ΣΥΝΟΛΟ	162	100%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

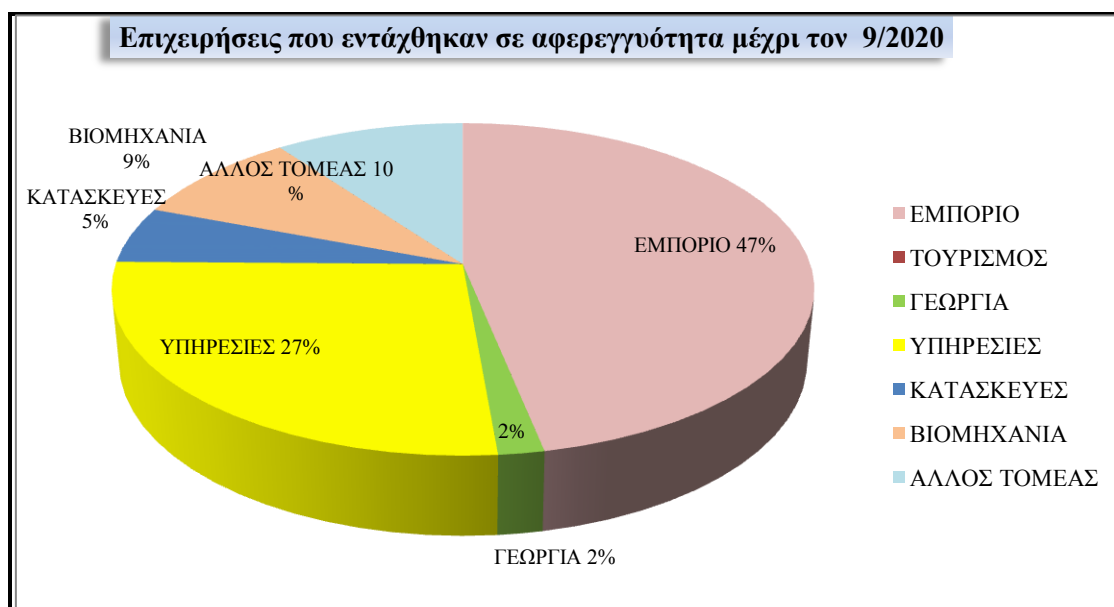
Γράφημα 6.5 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2019

Στο τελευταίο τρίμηνο του 2020 οι εκκρεμείς υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας ανέρχονται σε 2.576 , ενώ οι εισαχθείσες είναι 109 , η πλειονότητα αυτών εμπορικές (51) , ποσοστό 47% , ενώ έπονται οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (29) ποσοστό 26% , οι βιομηχανικές (10) με ποσοστό 9% και οι κατασκευαστικές (6) ποσοστό 6%. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι δεν έχει προσφύγει σε διαδικασίες εταιρικής αφερεγγυότητας το 2020 καμία επιχείρηση τουρισμού. Η κρίση ρευστότητας που προϋπήρχε, επιδεινώθηκε με την υγειονομική κρίση του κορονοϊού και οδήγησε πολλές εμπορικές επιχειρήσεις να καταφύγουν σε διαδικασίες αφερεγγυότητας.

Πίνακας 6.7 Υποθέσεις εταιρικής αφερεγγυότητας(εξυγιάνσεις-πτωχεύσεις)
από 1-1-2020 έως 30-9-2020

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΑΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ (ΕΞΥΓΙΑΝΣΕΙΣ, ΠΤΩΧΕΥΣΕΙΣ) ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΠΟ 01/01/2020 ΕΩΣ 30/9/2020		
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟ	51	47%
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	0	0
ΓΕΩΡΓΙΑ	2	1,83%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	29	26,60%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	6	5,50%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	10	9,17%
ΑΛΛΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	11	10,09%
ΣΥΝΟΛΟ	109	100%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Υπουργείο Δικαιοσύνης -<https://www.ministryofjustice.gr>

Γράφημα 6.6 Είδος επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα το 2020

6.3.1 Συμπεράσματα

Ο τομέας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι πιο σημαντικός για την Ελλάδα από το μέσο όρο της ΕΕ. Η κρίση επέφερε ραγδαία μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων. Η παρατεταμένη ύφεση και η αύξηση που σημείωσαν τα ποσοστά ανεργίας επηρέασαν σφαιρικά αρνητικά τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα καλύπτουν σημαντικό κομμάτι του τομέα επιχειρήσεων. Η παρουσία των ΜΜΕ είναι εντονότερη στους κλάδους εμπορίου και κατασκευών ενώ συνεισφέρουν λιγότερο στη βιομηχανία.⁷⁷

Σύμφωνα και με την ομιλία του Ομιλία του Γιάννη Στουρνάρα, Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος στη Γεννάδιο Βιβλιοθήκη, με θέμα «Διδάγματα από την ελληνική οικονομική κρίση, οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες για το μέλλον», «η κρίση είχε σημαντικό κόστος σε όρους προϊόντος, εισοδημάτων και πλούτου. Από το 2008 έως το 2016 η Ελλάδα έχασε πάνω από το ¼ του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, ενώ το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά περίπου 16 ποσοστιαίες μονάδες»⁷⁸.

Η κρίση αποτυπώνεται αδρά στα ποσοστά αιτήσεων που έχουν κατατεθεί στα Πρωτοδικεία για υπαγωγή σε διαδικασίες εταιρικής αφερεγγυότητας. Το 2016 το ποσοστό των εμπορικών επιχειρήσεων που εντάχθηκαν σε αφερεγγυότητα ήταν αρκετά υψηλό 77% και ακολουθούν με 9% οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, ως απόρροια της οικονομικής κρίσης που ήδη υπήρχε αλλά και του capital control που επιβλήθηκε το 2015 και δημιούργησε πρόβλημα ρευστότητας στις επιχειρήσεις.

Τα ποσοστά μειώνονται το 2017, εμπορικές επιχειρήσεις 48% αλλά αυξάνονται τα ποσοστά των υπόλοιπων επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, τουρισμού και κατασκευών και το ίδιο παρατηρείται και στα υπόλοιπα έτη 2018,2019 και 2020.

⁷⁷[epository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/3202/LOG%20ΜΑΓΚΟΥΡΠΙΛΟΣ%20-%20ΜΟΣΧΟΝΑΣ%20-%20ΤΣΑΡΟΥΧΑ.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.epository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/3202/LOG%20ΜΑΓΚΟΥΡΠΙΛΟΣ%20-%20ΜΟΣΧΟΝΑΣ%20-%20ΤΣΑΡΟΥΧΑ.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

⁷⁸<https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=fc915812-ab24-47ab-9e60-a566653a1f42-24-2-2020>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ : Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΤΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Στο προηγούμενο νομικό καθεστώς της διαδικασίας εξυγίανσης προβλεπόταν η υποχρέωση κλήτευσης του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης από τον αιτούντα την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης ,που είχε συνάψει με την πλειοψηφία των πιστωτών του. Η ίδια πρόβλεψη έχει διατηρηθεί και στο νέο πτωχευτικό κώδικα του Ν.4738/2020 και ειδικότερα στο άρθρο 49.

Λόγω της υποχρεωτικότητας της κλήτευσης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, παρέχεται η δυνατότητα στα ασφαλιστικά ταμεία να παρασταθούν στις δίκες των αιτήσεων επικύρωσης συμφωνιών εξυγίανσης και να ασκήσουν κύρια παρέμβαση ή μη ,εκφράζοντας τη διαφωνία τους για την επικύρωση της συμφωνίας (κύρια παρέμβαση) ή τη συμφωνία τους (μη άσκηση παρέμβασης). Τη διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των ασφαλιστικών ταμείων έχει αναλάβει το ΚΕΑΟ από το οποίο πραγματοποιείται και η διαχείριση των αιτήσεων επικύρωσης συμφωνιών εξυγίανσης.

7.1 Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ)

Το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ) ιδρύθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 101 του Ν. 4172/2013 με σκοπό την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης. Στο ΚΕΑΟ διαβιβάζονται οι ληξιπρόθεσμες ασφαλιστικές οφειλές και αναλαμβάνει την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, του τ.ΟΑΕΕ, του τ. ΟΓΑ, του τ.ΕΤΑΑ, του τ.ΕΤΑΠ-ΜΜΕ, του τ.ΝΑΤ, του ΕΤΕΑΕΠ, του τ.ΤΑΥΤΕΚΩ, του τ.ΤΑΠΠΤ, του τ.ΕΤΑΤ, του ΤΕΑ-ΕΑΠΑΕ-ΝΠΙΔ, του ΤΕΑΥΦΕ, τ. ΤΑΝ, τ. ΤΣΜΕΔΕ και του Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π καθώς και τη λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ - Ν.Δ. 356/1974).

Μετά τη δημιουργία του ΕΦΚΑ το 1-1-2017, το ΚΕΑΟ μεταφέρθηκε στον ΕΦΚΑ, ο οποίος με το Ν.4670/2020 μετασηματίστηκε σε e-ΕΦΚΑ. Εποπτεύεται από το Διοικητή του Ε.Φ.Κ.Α. ή από τον Υποδιοικητή του μετά από μεταβίβαση της αρμοδιότητας αυτής.

Με την ίδρυση του ΚΕΑΟ έχει συστηματοποιηθεί η διαδικασία είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών και θεσπίζεται ένας ενιαίος μηχανισμός είσπραξης για τις οφειλές που διαβιβάζονται από τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Αποστολή του Κ.Ε.Α.Ο. είναι η ενίσχυση των διαδικασιών είσπραξης των οφειλών προς τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης με σκοπό την αύξηση των εσόδων, την ενίσχυση της βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και την εξασφάλιση των παροχών των ταμείων.⁷⁹ Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Κ.Ε.Α.Ο. όπως προβλέφθηκε με την Φ.10021/34047/1007/25-11-2013 (ΦΕΚ Β'3073/3.12.2013) απόφαση Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας περιλαμβάνει την Κεντρική Υπηρεσία με 6 Διευθύνσεις και Περιφερειακές Υπηρεσίες με 4 μονάδες επιπέδου Διεύθυνσης και 17 τμήματα που εντάσσονται στα Περιφερειακά Υποκαταστήματα Μισθωτών του ΕΦΚΑ.

Ως εκ τούτου και λόγω της ύπαρξης αρχείου, διενεργήθηκε έρευνα σε πρωτογενή δεδομένα και αντλήθηκαν στοιχεία για την εφαρμογή του θεσμού της εξυγίανσης στην είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών των ασφαλιστικών ταμείων και τα αποτελέσματά της ως προς την εξόφληση των οφειλών προς αυτά.

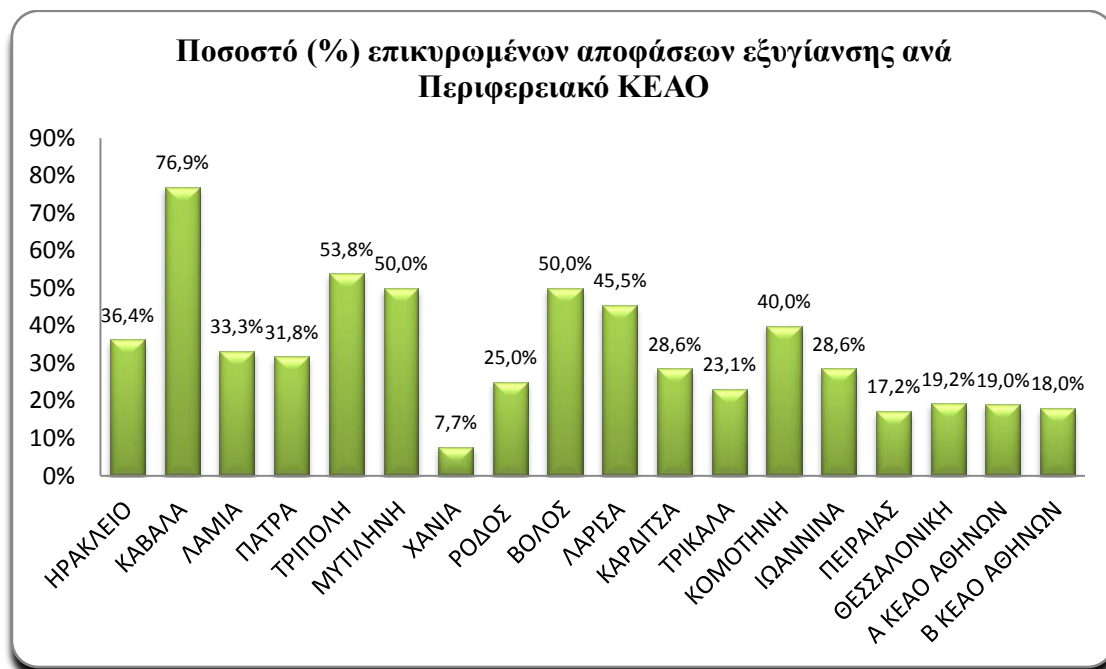
Υποβλήθηκαν από το 2011, 601 αιτήσεις για υπαγωγή στη διαδικασία ανοίγματος και άμεσης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης εκ των οποίων οι 140 (ποσοστό 23%) οδηγήθηκαν σε αποφάσεις επικύρωσης είτε με τη διαδικασία ανοίγματος της διαδικασίας είτε με την άμεση επικύρωση (βλ. πίνακα 7.1).

⁷⁹ <https://www.efka.gov.gr/el/epicheiresiaka-schedia-keao>

Πίνακας 7.1 Αιτήσεις και αποφάσεις εξυγιάνσεων σε Περ/κά ΚΕΑΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΕΩΝ ΣΕ ΠΕΡ/ΚΑ ΚΕΑΟ					
ΠΕΡ/ΚΟ ΚΕΑΟ	ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑ/ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ	ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	22		8	36,4%	1
ΚΑΒΑΛΑ	13		10	76,9%	
ΧΑΛΚΙΔΑ	12	3		0,0%	5
ΛΑΜΙΑ	3	1	1	33,3%	1
ΠΑΤΡΑ	22	5	7	31,8%	8
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	3	0	0	0,0%	
ΤΡΙΠΟΛΗ	13	4	7	53,8%	
ΜΥΤΙΛΗΝΗ	2		1	50,0%	
ΧΑΝΙΑ	13	4	1	7,7%	1
ΡΟΔΟΣ	24	4	6	25,0%	1
ΚΟΖΑΝΗ	1			0,0%	1
ΒΟΛΟΣ	2	1	1	50,0%	
ΛΑΡΙΣΑ	11		5	45,5%	3
ΚΑΡΔΙΤΣΑ	14	5	4	28,6%	1
ΤΡΙΚΑΛΑ	13	7	3	23,1%	
ΚΟΜΟΤΗΝΗ	15	8	6	40,0%	1
ΙΩΑΝΝΙΝΑ	21	4	6	28,6%	3
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	29	9	5	17,2%	3
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	125	35	24	19,2%	48
Α ΚΕΑΟ ΑΘΗΝΩΝ	121	21	23	19,0%	
Β ΚΕΑΟ ΑΘΗΝΩΝ	122	27	22	18,0%	
ΣΥΝΟΛΑ	601	138	140	23,3%	

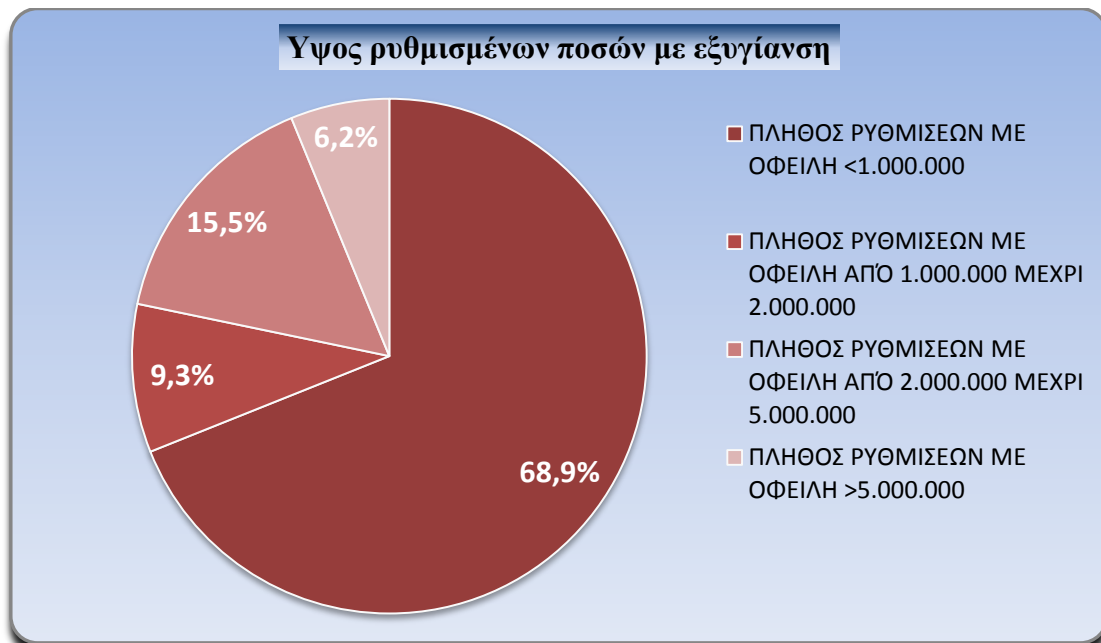
Από τις συνολικές επικυρωμένες αποφάσεις, οι περισσότερες, ποσοστό 76,9 %, έχουν εκδοθεί στην περιοχή της Καβάλας (ΚΕΑΟ Καβάλας) και ακολουθεί με 53,8 % το ΚΕΑΟ Τρίπολης, με 50% ο Βόλος και η Μυτιλήνη, ενώ χαμηλά ποσοστά συγκριτικά με το αριθμό των αιτήσεων που υποβλήθηκαν είναι τα ποσοστά 37 % ,αθροιστικά (19 % και 18%) σε Α' ΚΕΑΟ Αθηνών και Β' ΚΕΑΟ Αθηνών. Μηδενικά ποσοστά επικυρωμένων αποφάσεων εξυγίανσης έχουν τα ΚΕΑΟ Χαλκίδας, Καλαμάτας και ΚΕΑΟ Κοζάνης και δεν απεικονίζονται στο γράφημα (βλ. γράφημα 7.1)

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Κεντρική Υπηρεσία ΚΕΑΟ

Γράφημα 7.1 Επικυρωμένες αποφάσεις εξυγίανσης ανά Περιφερειακό ΚΕΑΟ

Στο ακόλουθο γράφημα 7.2 αποτυπώνονται το ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία που εντάχθηκαν σε ρύθμιση εξυγίανσης (συνολικά 161 επιχειρήσεις με ρύθμιση εξυγίανσης, βλ. παράρτημα). Το 68,9 % αφορά ποσά οφειλών μικρότερα του 1.000.000 €, ποσοστό 9,3% έχει ρυθμίσει ποσά οφειλών από 1.000.000 € – 2.000.000 €, ποσοστό 15,5 % έχει ρυθμίσει ποσά από 2.000.000 € έως και 5.000.000 €, ενώ ποσοστό 6,2% καταλαμβάνουν τα ποσά πάνω από 5.000.000 €.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Κεντρική Υπηρεσία ΚΕΑΟ

Γράφημα 7.2 Ύψος ρυθμισμένων ποσών σε εξυγίανση

Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων από Κεντρική Υπηρεσία ΚΕΑΟ

Γράφημα 7.3 Ποσοστά ρυθμίσεων με πλήθος δόσεων

7.2 Σημαντικές υποθέσεις συμφωνιών εξυγίανσης ελληνικών επιχειρήσεων

Η Ελλάδα αριθμεί πλήθος υποθέσεων επιχειρήσεων που εισήλθαν σε κατάσταση οικονομικής αφερεγγυότητας, η πορεία δύο εκ των σημαντικότερων αναλύεται στο παρόν κεφάλαιο.

Υπόθεση 1: Εταιρία Μ.Ι

Απόφαση επικυρωτική 109/31-1-2018 Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών

Δραστηριότητα: Εταιρία διακίνησης και εμπορίας πετρελαιοειδών

Αριθμός εργαζομένων που απασχολούσε:

Σύνολο υποχρεώσεων την 31-2-2017 : 390.043.566 €

Τράπεζες : 262.936.776 €

Leasing: 13.125.834 €

Ασφαλιστικά Ταμεία: 7.769.342 €

Δημόσιο: 17.343.341 €

Τελωνεία: 20.511.463 €

Εργαζόμενοι: 3.243.682 € .

Προμηθευτές και λοιποί πιστωτές: 68.894.728 €

Δημοτικά τέλη και ΤΑΠ : 218.399 €

Σενάριο βίαιης ρευστοποίησης- αξία περιουσίας: 254.300.000

Συμβαλλόμενοι πιστωτές- Ποσοστό συμβεβλημένων πιστωτών: 66 %

Ιστορικό εξυγίανσης:

Υποβολή την 9-6-2016 αίτησης για άνοιγμα διαδικασίας και αίτηση για χορήγηση προληπτικών μέτρων στο ΠΠΑ με ημερομηνία εκδίκασης την 1-11-2016. Προσωρινή μέχρι 14-2-2017 – παραίτηση από δικόγραφο και νέα αίτηση προληπτικών 14-2-2017 με προσωρινή μέχρι 24-3-2017 – παράταση μέχρι 20-6-2017 και μέχρι την 20-8-2017.

Υποβολή αίτησης 28-6-2017 αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης

Εκδίκαση αίτησης- δικάσιμος: 27-9-2017

Έκδοση απόφασης: Απόφαση ΠΠΑ 109/2018 επικυρωτική της συμφωνίας εξυγίανσης

Προβλέψεις επιχειρηματικού σχεδίου

Προτεινόμενη συμφωνία εξυγίανσης : το προτεινόμενο σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει τη μεταφορά του μεγαλύτερου μέρους των περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας (πάγιο και κυκλοφορούν ενεργητικό) και μέρος των υποχρεώσεων της Μ. Ι σε Νέα Εταιρεία (C. E) με αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση ποσό 98,4 εκ

(μεταβιβαζόμενο παθητικό) και την καταβολή ποσού 2,3 εκ. από τη Νέα Εταιρία στην M.J για την αποπληρωμή των υποχρεώσεων και ενδιάμεση χρηματοδότηση από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης μέχρι την έκδοση απόφασης εξυγίανσης, από το οποίο αναμένεται να εξοφληθούν εν μέρει οι τράπεζες (65%), το Δημόσιο (25%) και οι προμηθευτές (10%). Το υπόλοιπο παθητικό παραμένει στην εταιρία και διαγράφεται.

Συνολική διάρκεια συμφωνίας με συμβαλλόμενους πιστωτές – τρόπος αποπληρωμής: Απομειώσεις ποσών και αποπληρωμή μέρους αυτών και μεταβίβαση ακινήτων σε τράπεζες.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής προς Ασφαλιστικούς Φορείς: 240 δόσεις με διαγραφή προσαυξήσεων, προστίμων και λοιπών επιβαρύνσεων. Η νέα εταιρία δεν αναλαμβάνει οφειλές που θα τυχόν προκύψουν από μελλοντικούς ελέγχους.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής για Δημόσιο: 240 δόσεις με διαγραφή προσαυξήσεων, προστίμων και λοιπών επιβαρύνσεων. Η νέα εταιρία δεν αναλαμβάνει οφειλές που θα τυχόν προκύψουν από μελλοντικούς ελέγχους.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής προς εργαζόμενους: ποσό 479.981 αποπληρώνεται εφάπαξ χωρίς προσαυξήσεις από την αιτούσα εντός 20 εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση της μεταβίβασης ,ενώ ποσό 2.763.701 αναλαμβάνεται από τη Νέα εταιρία και αποπληρώνεται εφάπαξ εντός 20 εργάσιμων ημερών από την ολοκλήρωση της μεταβίβασης

Υπόθεση 2:Εταιρία «B.Y. Δ.Φ ΑΕ»

Απόφαση επικυρωτική 177/2018 Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών

Δραστηριότητα: Παραγωγή και εμπορία υποδημάτων και δερμάτινων ειδών

Αριθμός εργαζομένων που απασχολούσε: 121 άτομα

Σύνολο υποχρεώσεων την 30-4-2017: 33.115.981,40 €

Τράπεζες : 16.615.544,10

Ασφαλιστικά Ταμεία: 707.569,64

Δημόσιο: 3.357.155,71

Εργαζόμενοι: 447.234,54

Προμηθευτές και λοιποί πιστωτές: 3.318.155,71

Αξία περιουσίας: 22.327.128,79

Σενάριο ρευστοποίησης: 10.024.000

Συμβαλλόμενοι πιστωτές- Ποσοστό συμβεβλημένων πιστωτών: Τράπεζες 75,09%

Ιστορικό εξυγίανσης:

Αίτηση προληπτικών μέτρων την 9-10-2017 για προστασία της εταιρίας μέχρι τη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης. Συζήτηση προληπτικών : 25-10-2017

Υποβολή αίτησης για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης: 31-7-2017

Εκδίκαση αίτησης- δικάσιμος: 25-10-2017

Έκδοση απόφασης: 177/5-3-2018

Προβλέψεις επιχειρηματικού σχεδίου

Τρόπος εξυγίανσης : Επιμήκυνση χρόνου αποπληρωμής υποχρεώσεων και διαγραφή υποχρεώσεων - ενδιάμεση χρηματοδότηση 1.700.000 με εξόφλησή της σε 7 έτη.

Συνολική διάρκεια συμφωνίας με συμβαλλόμενους πιστωτές – τρόπος αποπληρωμής: 12 έτη , με περίοδο χάριτος 2 έτη και επιτόκιο δανεισμού 2,1% έως 3,1%.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής προς Ασφαλιστικούς Φορείς: 180 δόσεις με διαγραφή προσαυξήσεων και τόκων – 90 δόσεις για οφειλές από υποβολή αίτησης μέχρι επικύρωση και διαγραφή τυχόν υποχρεώσεων που θα προκύψουν από μελλοντικούς ελέγχους.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής για Δημόσιο: 180 δόσεις με διαγραφή προσαυξήσεων και τόκων-90 δόσεις για οφειλές από υποβολή αίτησης μέχρι επικύρωση και διαγραφή τυχόν υποχρεώσεων που θα προκύψουν από μελλοντικούς ελέγχους.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής προς προμηθευτές: Διαγραφή του 50% των οφειλών και αποπληρωμή σε 24 ή 48 δόσεις αναλόγως του ποσού.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής προς αφανείς πιστωτές: διαγραφή του 90% της οφειλής –αποπληρωμή του 10%.

Τρόπος και διάρκεια αποπληρωμής προς εργαζόμενους: 24 ισόποσες μηνιαίες δόσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το πτωχευτικό δίκαιο και ιδιαίτερα η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης από την θεσμοθέτησή της το 2007 ως διαδικασία συνδιαλλαγής και της μετεξέλιξής της και μετονομασίας της σε εξυγίανση το 2011, έχει υποστεί ως θεσμός δραματικές αλλαγές τις τελευταίες δεκαετίες και σε σύντομα χρονικά διαστήματα. Αρχικά, απώτερος σκοπός των διαδικασιών που εντάσσονταν στο πτωχευτικό δίκαιο ήταν η τελειοποίηση της ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη προκειμένου να ικανοποιηθούν οι πιστωτές του, ενώ τα τελευταία χρόνια προσανατολισμός τους είναι η διάσωση του οφειλέτη και η επιστροφή του στην επιχειρηματική δραστηριότητα, ως η μόνη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή για τους πιστωτές του οφειλέτη.

Η αλλαγή αυτή δεν οφείλεται στα «ανθρωπιστικά» κίνητρα των πιστωτών να διασώσουν τον οφειλέτη αλλά κατά κύριο λόγο γιατί εμφανίζεται ως η μόνη επιλογή που είναι προσαρμοσμένη στη μεταστροφή της διεθνούς οικονομίας από την απόλυτη επικράτηση της παραγωγής αγαθών (δευτερογενής -βιομηχανικός τομέας) στην παροχή υπηρεσιών, του τριτογενούς οικονομικού τομέα δηλαδή.

Και ενώ στο δευτερογενή τομέα τα κυρίαρχα περιουσιακά στοιχεία είναι τα κινητά, τα ακίνητα και οι απαιτήσεις, τα οποία είναι εμπορεύσιμα και ουσιαστικά τα εν δυνάμει ρευστοποιήσιμα από τους πιστωτές, σε περίπτωση αφερεγγυότητας του οφειλέτη, στον τριτογενή τομέα, της παροχής υπηρεσιών, κυρίαρχα στοιχεία είναι η τεχνογνωσία (know-how), η φήμη, οι ικανότητες και η πελατεία. Τα στοιχεία αυτά είναι στενά συνδεδεμένα και αλληλοεξαρτώμενα με τον ιδιοκτήτη. Πιο συγκεκριμένα η τεχνογνωσία έχει σχέση περισσότερο με το πρόσωπο που τη διαθέτει όπως επίσης και η σχέση με τους πελάτες, συγκριτικά με τη σχέση που διέπει τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία και τη σύνδεσή τους με τον επιχειρηματία.

Στις νέες αυτές οικονομικές συγκυρίες θα έπρεπε να αναπροσαρμοστεί και το πτωχευτικό δίκαιο και ειδικότερα η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και να παρέχει ασφαλή εργαλεία στους πιστωτές προκειμένου να ικανοποιηθούν έστω και μερικώς. Αυτό πραγματοποιείται με μέσα διάσωσης που θα βοηθήσουν τον οφειλέτη να παράγει νέο εισόδημα με την επαναδραστηριοποίησή του η οποία και θα οδηγήσει και στην ικανοποίηση των δανειστών. Καθίσταται σαφές με βάση τα παραπάνω ότι η πρόληψη αφερεγγυότητας είναι προτιμότερη έναντι της πτώχευσης και της

ρευστοποίησης και ενσωματώνει με έμφαση την προσπάθεια του οφειλέτη να επανέλθει στην αγορά και την εργασία του.⁸⁰

Η ύφεση σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο οδήγησε ακόμα και επικερδείς επιχειρήσεις να αντιμετωπίσουν οικονομικές δυσχέρειες και δεν είναι ένα πρόβλημα που εντοπίζεται μόνο στον ελληνικό χώρο. Το ενδιαφέρον των κρατών επικεντρώθηκε σε αναζήτηση μέτρων αναβίωσης και εξυγίανσης των επιχειρήσεων, δεδομένου του ρόλου τους ως βασικός μοχλός προαγωγής της οικονομικής ανάκαμψης και ανάπτυξης της απασχόλησης.⁸¹

Η αυξανόμενη τάση του σύγχρονου δικαίου περί αφερεγγυότητας είναι οι προληπτικές λύσεις. Η τάση διαφοροποιείται από την παραδοσιακή προσέγγιση της εκκαθάρισης της επιχείρησης και της ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη και μέσω αυτής της ικανοποίησης των δανειστών. Πλέον ευνοούνται οι προσεγγίσεις που έχουν ως στόχο την ανάκαμψη ή τουλάχιστον τη διάσωση τμημάτων που είναι ακόμη βιώσιμα. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η διατήρηση των θέσεων εργασίας ή τουλάχιστον η δραματική μείωση αυτών.

Η διαδικασία εξυγίανσης κινείται προς αυτή την κατεύθυνση. Η μακροοικονομική στόχευση της προπρωχευτικής διαδικασίας της εξυγίανσης είναι η επαναφορά των επιχειρήσεων σε παραγωγικές χρήσεις η οποία είναι σύγχρονη τάση και προτιμότερη από την εκκαθάριση αυτών.

Η οικονομική κρίση που επιδεινώθηκε δραματικά με αποτέλεσμα να μειωθεί η καταναλωτική ζήτηση και η τραπεζική χρηματοδότηση έχει ως αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν πρόβλημα ρευστότητας και μόνιμη και γενική αδυναμία πληρωμών. Η υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης αποτελούσε μονόδρομο για πολλές από αυτές ως μία τελευταία προσπάθεια να διασωθούν και να επιβιώσουν, ανεξαρτήτως μεγέθους και κλάδου δραστηριότητας. Η εξυγίανση επιλέγεται ως η λιγότερο ανώδυνη διαδικασία συγκριτικά με άλλες διαδικασίες του πτωχευτικού κώδικα και εναποτίθενται σε αυτή οι ελπίδες των επιχειρήσεων για αναδιάρθρωση, οι

⁸⁰ Christoph G.Paulous, Στάθης Ποταμίτης, Αλέξανδρος Ρόκας, Ignacio Tirado Το Πτωχευτικό Δίκαιο ως ένας από τους βασικούς πυλώνες της οικονομίας της αγοράς- Κριτική επισκόπηση του ελληνικού Πτωχευτικού Δικαίου- ΔΕΕ 11/2015 (Έτος 21^ο)

⁸¹ https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/To_πλαίσιο_της_πτώχευσης_στην_Ελλάδα_Δεύτερη_ευκαιρία_ή_αργός_θάνατος;

οποίες δεν σχετίζονται απαραίτητα με τη διάσωση της επιχείρησης αλλά με τη αισιόδοξη φημολογία για γενναίο κούρεμα των οφειλών τους.⁸²

Στα πρώτα έτη ισχύος και εφαρμογής του θεσμού ως διαδικασία εξυγίανσης (από το 2011) τα αποτελέσματα ήταν αποκαρδιωτικά. Οι αιτήσεις για υπαγωγή στη διαδικασία είτε υποβάλλονταν αργά, όταν είχε ήδη περιέλθει σε παύση πληρωμών η επιχείρηση - πρόβλεψη βέβαια που ίσχυε από το νόμο- οπότε και πολύ δύσκολα μπορούσε να ανακάμψει είτε – και αποτελεί την πλειοψηφία των αιτήσεων- οι οφειλέτες αντιμετώπιζαν τη διαδικασία καταχρηστικά και παρελκυστικά και ουσιαστικά καταστρατηγούσαν το σκοπό του θεσμού, καθώς τη χρησιμοποιούσαν ως ένα μέσο για να καθυστερήσουν τις προσπάθειες των πιστωτών να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους και όχι ως ένα μέσο για την ουσιαστική αναδιάρθρωση των επιχειρήσεών τους, εκμεταλλευόμενοι το νομικό πλαίσιο που τους παρέχει αυτοδίκαιη αναστολή με την υποβολή της αίτησης επικύρωσης αλλά και τα προληπτικά μέτρα που προβλέπονται είτε πριν τη συμφωνία είτε μέχρι και την έκδοση απόφασης επί της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης.⁸³

Καθώς λοιπόν, εύλογα παρεχόταν η δυνατότητα για αναστολή των διώξεων των πιστωτών για ορισμένο χρονικό διάστημα, παρατηρήθηκε η καταστρατήγηση των ευνοϊκών του αυτών διατάξεων από κακόπιστους και, επί της ουσίας, «πτώχευμένους» οφειλέτες, με αποτέλεσμα η διαδικασία να καταλήξει να είναι ένας μηχανισμός αναστολής πληρωμών, παρά σε ένα εργαλείο που θα βελτίωνε ουσιαστικά την οικονομική θέση των βιώσιμων επιχειρήσεων. Τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά: από τη θέση σε ισχύ της διαδικασίας συνδιαλλαγής μέχρι την αντικατάστασή της υποβλήθηκαν 374 αιτήσεις, εκ των οποίων, αν και έγιναν δεκτές 228, μόνον 48 προχώρησαν στη φάση της επικύρωσης και μόνον 26 από αυτές τις συμφωνίες επικυρώθηκαν.⁸⁴

Άλλωστε για αυτό το λόγο και κρίθηκε αναγκαίο να καταργηθεί η διαδικασία ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης. Συγκεκριμένα μέσω των διαδοχικών αναβολών και ματαιώσεων συζήτησης της αίτησης ανοίγματος, με ταυτόχρονη διατήρηση των προληπτικών μέτρων, πολλοί οφειλέτες διατηρούσαν τους πιστωτές τους σε ομηρία και

⁸² Δ. Αυγητίδης, Διαδικασία εξυγίανσης : μια προσωρινή αποτίμηση, Δίκαιο επιχειρήσεων και εταιριών, τεύχος 4/2014, σελ 291 επ.

⁸³ Αιτιολογική έκθεση Ν.4446/16

⁸⁴ https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/To_πλαίσιο_της_πτώχευσης_στην_Ελλάδα._Δεύτερη_ευκαιρία_ή_αργός_θάνατος;

την ίδια την επιχείρηση σε στασιμότητα. Και το ίδιο χρονικό διάστημα οι οφειλέτες αυτοί είχαν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε καταδολιευτικές ενέργειες και ελάχιστες φορές κατέληγαν σε επίτευξη συμφωνίας εξυγίανσης, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τα στατιστικά στοιχεία των Πρωτοδικείων.⁸⁵

Με τη θέσπιση νόμων που καταργούσαν το άνοιγμα της διαδικασίας και καθιερώνονταν η άμεση επικύρωση συμφωνιών εξυγίανσης με pre pack συμφωνίες (Ν.4446/16, άρ. 106β) η διαδικασία επιταχύνθηκε. Η εναλλακτική της «άμεσης εξυγίανσης» σχεδόν αμέσως αποδείχθηκε επιτυχής, καθώς από τα στατιστικά στοιχεία του Πρωτοδικείου Αθηνών για το έτος 2013 προκύπτει ότι από τις 32 αιτήσεις για άμεση εξυγίανση (έναντι 197 αιτήσεων με τη συνήθη διαδικασία), έγιναν δεκτές 12, απορρίφθηκαν 4 παραιτήθηκαν από το δικόγραφο.⁸⁶ Το ποσοστό επικύρωσης ανέρχεται στο 38%, έναντι του ποσοστού επικύρωσης των αιτήσεων που ακολούθησαν τη συνήθη οδό με στάδιο ανοίγματος. (0,5%).⁸⁷

Η διατήρηση της άμεσης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης(pre pack), ως ταχύτερης διαδικασίας, συνέβαλε σε ένα βαθμό να αποφευχθούν οι καταστρατηγήσεις από τους οφειλέτες. Η άμεση επικύρωση είναι σαφώς ταχύτερη ως διαδικασία, καθώς απαιτείται μία μόνο δικαστική απόφαση, αυτή της επικύρωσης. Βασικό της μειονέκτημα, το οποίο έχει διατηρηθεί και στο νέο πτωχευτικό, είναι ότι ο νόμος παρέχει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να υποβάλλουν χωρίς χρονικό περιορισμό όσες αιτήσεις επιθυμούν. Με βάση αυτήν την αιτία έχουν παρατηρηθεί φαινόμενα καταχρηστικότητας και καταστρατήγησης της διαδικασίας, με υποβολή περισσότερης της μίας αιτήσεως από πολλές επιχειρήσεις, χωρίς ουσιαστικό σκοπό τους αυτό της εξυγίανσης, της ανόρθωσης της επιχείρησης και της επιστροφής της στις παραγωγικές χρήσεις.

Ωστόσο, παρατηρούνται σημάδια βελτίωσης. Αρκετές από τις επιχειρήσεις(περίπου το 50 % αυτών) που έχουν ενταχθεί στη διαδικασία και επικυρώσουν τη συμφωνία, τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από αυτή προς τους ασφαλιστικούς φορείς. Η επίσπευση της διαδικασίας που συντελέστηκε με την κατάργηση του σταδίου

⁸⁵ Αιτιολογική έκθεση Ν.4446/16

⁸⁶ Δ. Αυγητίδης, Διαδικασία εξυγίανσης : μια προσωρινή αποτίμηση, Δίκαιο επιχειρήσεων και εταιριών, τεύχος 4/2014, σελ 291 επ.

⁸⁷ https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/To_πλαίσιο_της_πτώχευσης_στην_Ελλάδα._Δεύτερη_ευκαιρία_ή_αργός_θάνατος;

ανοίγματος φαίνεται πως ευνόησε τους οφειλέτες που αποσκοπούσαν στην ουσιαστική και πραγματική εξυγίανση της επιχείρησής τους. Δεν ελλείπουν βέβαια οι στρατηγικοί κακοπληρωτές που υπονομεύουν την αποτελεσματική λειτουργία και πειθαρχία της αγοράς, υποβάλλοντας συνεχώς αιτήσεις για εξυγίανση, με αυτοσκοπό να κερδίσουν την ασυλία που τους παράσχει η αυτοδίκαιη εκ του νόμου αναστολή μέτρων, ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης.

Η οικονομική κρίση έχει αυξήσει των αριθμό των υποθέσεων εξυγίανσης αλλά και οι μεγάλες καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην απονομή δικαιοσύνης ενισχύουν τη συμπεριφορά των στρατηγικών κακοπληρωτών που εκμεταλλεύονται τη συγκεκριμένη αδυναμία του δικαιοσύνη συστήματος. Υπονομεύεται με αυτόν τον τρόπο το κράτος δικαίου, επιδεινώνεται το επιχειρηματικό περιβάλλον, αποθαρρύνονται οι επενδύσεις και αποδυναμώνονται οι προσπάθειες για οικονομική ανάπτυξη και αύξηση της απασχόλησης.

Η σύγχρονη τάση είναι ο περιορισμός των προθεσμιών και η απλούστευση της διαδικασίας. Άλλωστε στόχος της Οδηγίας 1023/2019 της ΕΕ είναι να συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και να άρει τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων και την ελευθερία εγκατάστασης δημιουργώντας ένα ενιαίο πλαίσιο προληπτικής αναδιάρθρωσης.

Οι προληπτικές λύσεις είναι αυξανόμενη τάση του σύγχρονου δικαίου της αφερεγγυότητας, οι οποίες στοχεύουν στην ανάκαμψη ή τουλάχιστον να διασωθούν τμήματα της επιχείρησης που είναι βιώσιμα οικονομικά. Η διατήρηση μιας επιχείρησης βιώσιμης προσφέρει οφέλη στην οικονομία αλλά και συμβάλλει στη διατήρηση των θέσεων εργασίας ή τουλάχιστον στη μείωση της απώλειας των θέσεων εργασίας.

Η μέχρι τώρα εφαρμογή της διαδικασίας εξυγίανσης τουλάχιστον μέχρι και το 2015 δεν φαίνεται να το επιτύγχανε αυτό. Μεγάλες επιχειρήσεις παρά την προσπάθειά τους- είτε πραγματική είτε πλασματική, δηλαδή χωρίς να στοχεύουν στην πραγματική εξυγίανσή τους – οδηγήθηκαν σε κλείσιμο και πτώχευση, με αποτέλεσμα την απώλεια θέσεων εργασίας και τις αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία. Η κατάσταση φαίνεται να βελτιώνεται με τις διορθωτικές παρεμβάσεις στο νομοθετικό πλαίσιο και την καθιέρωση των pre- pack συμφωνιών, της άμεσης επικύρωσης. Η παροχή δεύτερης ευκαιρίας έλαβε χώρα κυρίως με την έκδοση πολλών επικυρωτικών αποφάσεων συμφωνιών εξυγίανσης από τα δικαστήρια.

Ωστόσο, η προπρωτευτική διαδικασία εξυγίανσης που σχετίζεται με την εξυγίανση των επιχειρήσεων δεν αποτελεί διαδικασία που εξυγιαίνει την αγορά. Δεν πρέπει να

συγγέεται με την εξυγίανση της αγοράς.⁸⁸ Για να επιλυθούν τα προβλήματα της οικονομίας δεν απαιτούνται παρεμβάσεις μόνο στο επίπεδο της εξυγίανσης των επιχειρήσεων, που σε περιόδους οικονομικής κρίσης επιτείνεται ο αριθμός τους που προσφεύγουν σε αυτή τη διαδικασία, αλλά απαιτούνται διαρθρωτικές και δομικές αλλαγές σε συνδυασμό με τις αλλαγές στο πτωχευτικό δίκαιο. Οι πραγματικές συνθήκες που επικρατούν στην οικονομία και στην οποία δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις, αποτελούν δυσεπίλυτο πρόβλημα και δεν απαιτούν μόνο την ανάπτυξη κουλτούρας αναδιοργάνωσης και νομοθετικές αλλαγές.⁸⁹

Άλλωστε, η καλλιέργεια της νοοτροπίας για διάσωση των επιχειρήσεων δεν επιτυγχάνεται μόνο με την αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου και δεν αποτελεί καταλυτικό παράγοντα, παρά το γεγονός ότι συντελεί σε μεγάλο βαθμό σε αυτό. Η επιτυχία του θεσμού αλλά και τα θετικά του αποτελέσματα στις επιχειρήσεις αλλά και στην εθνική οικονομία εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη βούληση των συμμετεχόντων στη διαδικασία, πιστωτών και επιχειρηματιών, από τη σοβαρότητα που θα επιδείξουν στην επίτευξη των εξυγιάνσεων και την εφαρμογή των ρυθμίσεων αυτών και όχι μόνο από τις προσπάθειες του νομοθέτη να καλύψει τις όποιες ελλείψεις και αδυναμίες του νομοθετικού πλαισίου, οι οποίες δεν επαρκούν για την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, λαμβανομένης υπόψη και της ελληνικής οικονομικής πραγματικότητας.⁹⁰ Η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί ένα χρησιμότερο εργαλείο με το οποίο δύναται να αντιμετωπιστεί η εμπορική αφερεγγυότητα. Εξαιτίας του σκοπού, της φύσεως και των χαρακτηριστικών που έχει η διαδικασία, η επίτευξη των στόχων της ευνοούνται σε ομαλές οικονομικές συνθήκες ή έστω ελεγχόμενης κρίσης. Σε γενικευμένη κρίση ίσως χρειάζεται να επαναπροσδιοριστούν οι κοινωνικοπολιτικοί της στόχοι.⁹¹ Η εκτίμηση ως προς την επίτευξη ή μη των στόχων της διαδικασίας είναι δύσκολο εγχείρημα. Και αυτό γιατί εκτός από την πληρότητα που πρέπει να έχουν οι σχετικές νομοτεχνικές ρυθμίσεις, σημαντικό ρόλο παίζει το

⁸⁸ Γ.Μιχαλόπουλος, (2013) ,Προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του ΠτΚ., Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ 163

⁸⁹ Αλ. Ρόκας, (2014) ,Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων ,Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 285

⁹⁰ Χριστίνα Χριστοπούλου-Καραφλού –Η σημερινή φυσιογνωμία της διαδικασίας εξυγίανσης– Η κυριαρχία του pre-pack, Σύνδεσμος Ελλήνων Εμπορικόλογων, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου, 27^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Καρπενήσι, 20,21 &22 Οκτωβρίου 2017, Νομική Βιβλιοθήκη σελ.248

⁹¹ Δ. Αυγητίδης, Διαδικασία εξυγίανσης : μια προσωρινή αποτίμηση, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών τεύχος 4/2014 , Απρίλιος , Ενότητα : Γνωμοδοτήσεις- Μελέτες , σελ. 291

οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο θα εφαρμοστεί η διαδικασία. Απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτύχει είναι η εμπιστοσύνη των πιστωτών της επιχείρησης προς τον οφειλέτη, εφόσον στόχος της εξυγίανσης είναι η αναδιοργάνωση της επιχείρησης με το μηχανισμό συνεργασίας οφειλέτη και πιστωτών.⁹²

Αιτήσεις που αποτελούν γνήσιες εξυγιαντικές προσπάθειες για να διασωθεί μια επιχείρηση δεν απουσιάζουν. Θα πρέπει να υπάρξει συνειδητή συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών, οφειλετών, πιστωτών και δικαστηρίων στην προσπάθεια για αντιμετώπιση και όχι απαραίτητα για παρέλκυση της αφερεγγυότητας.⁹³

8.1 Προτάσεις

Η διαδικασία της εξυγίανσης από την έναρξη ισχύος της έχει υποστεί πολλές νομοθετικές αλλαγές και παρεμβάσεις με στόχο τη συνεχή βελτίωσή της και προσαρμογή της στις οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν. Υιοθετήθηκαν πολλές προτάσεις που ενίοτε υπέβαλαν εμπλεκόμενοι φορείς.

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται μια αναφορά προτάσεων που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη βελτίωση της διαδικασίας της εξυγίανσης και την αποτελεσματικότερη χρησιμοποίησή της από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη προς όφελος και των οφειλετών και των πιστωτών, τη διάσωση των βιώσιμων επιχειρήσεων, τη διατήρηση των θέσεων εργασίας και την αποφυγή των καταστρατηγήσεων από μη βιώσιμες επιχειρήσεις.⁹⁴

Βελτίωση της ταχύτητας των δικαστικών διαδικασιών

Η ασφάλεια δικαίου με απλούς και δίκαιους κανόνες, θα εξασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία του ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό αποτελεί σημαντικό ζήτημα για την οικονομία η διαχείριση της επιχειρηματικής αποτυχίας και θα πρέπει να εγγυάται ότι η «δεύτερη ευκαιρία» παρέχεται σε όσους τη δικαιούνται και σε έντιμους επιχειρηματίες και όχι σε όσους την καταστρατηγούν, ώστε να αποφεύγεται ο «ηθικός κίνδυνος» μέσω της στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Η αποτελεσματικότητα και η ταχύτητα με την οποία ολοκληρώνονται οι πτωχευτικές και προπτωχευτικές διαδικασίες αποτελούν

⁹²Χ.Σκαλίδη, Η αναμόρφωση της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης με το Ν.4446/16, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών (ΔΕΕ), τεύχος 6/2017, Ιούνιος 2017, Ενότητα: Γνωμοδοτήσεις - Μελέτες, σελ.755επ.

⁹³Δ.Αυγητίδης, ο.π. σελ 291 επ.

⁹⁴Αιτιολογική Έκθεση Ν.4335/2015

απαραίτητες προϋποθέσεις για να σταθεροποιηθεί η οικονομία και να επέλθει σταδιακά η ανάπτυξη.⁹⁵

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο επισημαίνει ότι σχετίζεται η οικονομική ανάπτυξη με την αποδοτικότητα του δικαστικού συστήματος και προκειμένου να βελτιωθεί χρειάζεται να ενισχυθεί ο θεσμός της διαμεσολάβησης, η δικαστική διοίκηση και αναμορφωθεί το σύστημα των ένδικων μέσων και βοηθημάτων.⁹⁶

Η μείωση της υπερβολικά μεγάλης διάρκειας των διαδικασιών αφερεγγυότητας με την εντατικοποίηση των προσπαθειών για υιοθέτηση λύσεων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη δικαιοσύνη, θα συμβάλλει τα μέγιστα προς αυτή την κατεύθυνση, προσπάθεια που επιχειρείται με τη σύσταση του Μητρώου Φερεγγυότητας του νέου Πτωχευτικού. Σε αυτή την προσπάθεια θα συμβάλλει και η συνεχής εκπαίδευση και εξοικείωση του δικαστικού προσωπικού με τις νέες τεχνολογίες, ο εντοπισμός των αδυναμιών της νομοθεσίας και η εξάλειψή τους και βελτίωσή τους και ο περιορισμός της κατάχρησης των ενδίκων μέσων από το ίδιο το κράτος με νομοθετικές παρεμβάσεις.⁹⁷

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι, τα μέλη των δικαστικών και διοικητικών αρχών που εμπλέκονται στις διαδικασίες αναδιάρθρωσης και αφερεγγυότητας θα πρέπει να είναι καταρτισμένα και να διαθέτουν και την απαραίτητη εμπειρία. Σύμφωνα με τις υπαγορεύσεις της Οδηγίας τα κράτη-μέλη θα πρέπει να το εξασφαλίζουν αυτό. Η κατάρτιση και η εμπειρογνώση θα πρέπει να κάνουν δυνατή την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων και την επιτάχυνση των διαδικασιών αναδιάρθρωσης και αφερεγγυότητας. Η δημιουργία ειδικών δικαστηρίων ή τμημάτων αυτών ή ειδικών δικαστών και η συγκέντρωση αρμοδιότητας σε ορισμένες δικαστικές ή διοικητικές αρχές θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα των διαδικασιών και την επίτευξη ασφάλειας δικαίου.⁹⁸

Η διαμόρφωση κουλτούρας διάσωσης

Η παροχή δεύτερης ευκαιρίας στην οποία αποσκοπεί η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης θα πρέπει να υποκατασταθεί ως μία προσπάθεια να αντιμετωπιστεί από όλα

⁹⁵ <https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/> Το πλαίσιο της πτώχευσης στην Ελλάδα. Δεύτερη ευκαιρία ή αργός θάνατος;

⁹⁶ IMF (2013), Country Report No. 13/299, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2013/cr13299.pdf>

⁹⁷ <https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/> Το πλαίσιο της πτώχευσης στην Ελλάδα. Δεύτερη ευκαιρία ή αργός θάνατος;

⁹⁸ Οδηγία 1023/2019 ΕΕ

τα εμπλεκόμενα μέρη που συμμετέχουν στη διαδικασία (οφειλέτες, πιστωτές, δικαστήρια) η αφερεγγυότητα και όχι για να αποσοβηθεί η πτώχευση.

Σε αυτό θα συμβάλλει η αλλαγή στάσης όλων των εμπλεκομένων μερών. Από τον οφειλέτη ο οποίος θα πρέπει να εκκινεί τη διαδικασία έχοντας αληθινές προθέσεις για εξυγίανση της επιχείρησής του και από τους πιστωτές που θα πρέπει να έχουν κουλτούρα συνεννόησης με τον οφειλέτη προκειμένου να συνδράμουν στην προσπάθειά του να διασώσει την επιχείρηση.

Βέβαια η διαμόρφωση κουλτούρας διάσωσης δεν αποκλείει τυχόν καταχρηστικές πρακτικές που ενδεχομένως να εμφανιστούν με άλλη μορφή και με το νέο νομοθετικό πλαίσιο. Τάσεις για καταχρηστική εφαρμογή του θεσμού παρουσιάζονταν διαχρονικά, ακόμα και στην περίπτωση που έχουν γίνει νομοτεχνικές βελτιώσεις.⁹⁹

Η προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης είναι ένα νομικό εργαλείο που εφόσον συνοδευτεί από ένα σωστό ρυθμιστικό πλαίσιο και χρησιμοποιηθεί ορθολογικά έχει τη δυνατότητα να συμβάλλει στη διάσωση και ανάκαμψη των επιχειρήσεων, να ενισχύσει την επιχειρηματική δραστηριότητα αλλά και την εθνική οικονομία. Μπορεί όμως εύκολα να μετατραπεί σε ένα μηχανισμό επιβράδυνσης της οικονομικής ανάπτυξης και στρέβλωσης της αγοράς ,εάν γίνονται ανεκτές καταχρήσεις της διαδικασίας και δεν προσεχτούν οι λεπτομέρειες.¹⁰⁰ Η διαχείριση της επιχειρηματικής αποτυχίας είναι ένα ζήτημα ζωτικής σημασίας για την οικονομία και πρέπει να παρέχει τη δεύτερη ευκαιρία σε όσους τη δικαιούνται και να αποφεύγει να διαστρεβλώνεται ο ανταγωνισμός με την αποφυγή του «ηθικού κινδύνου». Εφόσον οι προπρωχευτικές και πτωχευτικές διαδικασίες ολοκληρώνονται με γρήγορους ρυθμούς και είναι αποτελεσματικές θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη και σταθεροποίηση της οικονομίας.¹⁰¹

Η εξεύρεση δίκαιων λύσεων, οι οποίες θα μπορέσουν να κρατήσουν ισορροπίες ανάμεσα στα αντικρουόμενα συμφέροντα επιχειρήσεων –οφειλετών που επιδιώκουν τη διατήρηση της αξίας της επιχείρησής τους και τη συνέχιση της δραστηριότητάς τους και των πιστωτών που επιθυμούν την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους για να επιβιώσουν και οι δικές τους επιχειρήσεις, είναι δύσκολη.

⁹⁹ Αλ. Ρόκας, (2014) ,Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ 53

¹⁰⁰ Στ.Φράστανλης, Χρ.ΙΔΙΒ (2012) ,Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης –Βασικές αρχές και έναρξη της διαδικασίας, σελ.407 επ.

¹⁰¹ https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/To_πλαίσιο_της_πτώχευσης_στην_Ελλάδα_Δεύτερη_ευκαιρία_ή_αργός_θάνατος;

Η αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων που δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στην αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους και η δυνατότητα να δοθεί μία δεύτερη ευκαιρία σε αυτές αλλά και στις πτωχευμένες επιχειρήσεις συνεπάγεται ότι θα πρέπει να προστατευτούν τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντά τους καθώς ο νομοθέτης καλείται να σταθμίσει με δίκαιο τρόπο τα δικαιώματα του οφειλέτη και των πιστωτών.¹⁰²

¹⁰² <https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/> Το πλαίσιο της πτώχευσης στην Ελλάδα. Δεύτερη ευκαιρία ή αργός θάνατος;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΡΥΘΜΙΣΗ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΣΕ Ε- ΕΦΚΑ
ΠΟΣΑ ΟΦΕΙΛΩΝ- ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΣΕΩΝ

A/A	ΑΡ ΔΟΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
1	180	201.917
2	180	403.588
3	180	64.195
4	180	3.930.846
5	241	5.790.311
6	241	41.065
7	80	599.202
8	120	284.933
9	180	460.796
10	120	430.625
11	180	7.378.843
12	240	92.067
13	180	506.914
14	180	783.964
15	120	160.438
16	180	487.419
17	60	110.441
18	72	323.175
19	150	2.656.994
20	120	486.398
21	60	14.123
22	180	2.229.220
23	180	1.505.962
24	236	10.442.400
25	180	2.198.397
26	120	2.889.128
27	180	2.833.249
28	180	130.392
29	180	881.009
30	120	1.143.326
31	120	290.487
32	240	434.498
33	180	650.486
34	180	4.631.635
35	90	470.548
36	90	2.813.106
37	180	746.071

38	180	558.516
39	180	334.648
40	120	1.445.869
41	180	355.719
42	180	11.817.138
43	180	197.118
44	180	614.229
45	180	1.281.889
46	236	3.765.948
47	180	596.853
48	200	713.781
49	96	978.527
50	144	1.247.311
51	180	13.893.021
52	120	202.097
53	180	1.009.017
54	120	1.438.449
55	180	1.078.234
56	180	4.229.816
57	120	2.091.653
58	200	4.634.871
59	180	221.076
60	60	309.096
61	180	495.034
62	180	406.902
63	60	76.857
64	180	1.388.122
65	180	279.611
66	180	836.579
67	180	1.312.412
68	240	127.618
69	180	154.474
70	180	2.459.764
71	120	453.362
72	180	14.704.499
73	180	2.074.695
74	180	656.173
75	180	613.995
76	144	11.066.768
77	90	16.158
78	120	219.143
79	180	77.962
80	180	777.575
81	180	378.875
82	180	3.160.405

83	180	730.547
84	36	59.712
85	180	4.613.651
86	180	612.064
87	120	697.469
88	180	65.018
89	180	3.248.056
90	180	5.282.949
91	180	1.056.849
92	186	4.244.687
93	8	76.958
94	120	298.701
95	180	2.991.315
96	180	2.045.497
97	180	2.286.802
98	180	1.131.179
99	180	535.668
100	90	91.878
101	180	79.651
102	180	107.665
103	120	96.243
104	120	306.923
105	16	1.220.970
106	120	84.479
107	180	404.861
108	180	174.481
109	96	411.374
110	180	25.773
111	120	115.388
112	12	822.705
113	180	2.915.821
114	180	30.324
115	120	43.626
116	200	334.201
117	120	105.953
118	180	308.560
119	180	912.196
120	120	27.046
121	120	15.987
122	24	56.665
123	180	1.107.557
124	120	27.309
125	180	579.963
126	180	678.057
127	120	43.282

128	180	427.593
129	120	713
130	120	49.299
131	180	608.595
132	180	168.541
133	180	5.656
134	180	3.214.892
135	280	565.323
136	241	113.043
137	180	74.271
138	120	436.466
139	250	1.143.965
140	250	79.959.216
141	250	4.471.269
142	250	141.687
143	144	72.844
144	180	42.065
145	180	87
146	180	12.836
147	1	1.538
148	180	160.805
149	241	27.041
150	240	7.437
151	96	181.488
152	240	4.247.926
153	25	243.899
154	180	7.089
155	180	217.767
156	180	31.204
157	280	18.915.986
158	280	291.596
159	280	10.919
160	280	5.834
161	120	9.833

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Αυγητίδης, Δ. (2011), Εξυγίανση επιχειρήσεων μέσω προπρωχευτικών συμφωνιών, 1^η έκδοση Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Αυγητίδης, Δ. (2014), Διαδικασία εξυγίανσης : μια προσωρινή αποτίμηση, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών (ΔΕΕ), τεύχος 4/2014

Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων (2012), 36^ο Πανελλήνιο Συνέδριο 15-18 Σεπτεμβρίου 2011, Λάρισα, Πρακτικά Συνεδρίου, Δικονομικά ζητήματα του Πτωχευτικού Δικαίου

Σύνδεσμος Ελλήνων Εμπορικών, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου, 27^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Καρπενήσι, 20, 21 & 22 Οκτωβρίου 2017

Μιχαλόπουλος Γ. (2013), Προπρωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του ΠτΚ, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Κοτσίρη Α. (2010), Η διαδικασία συνδιαλλαγής κατά τον ΠτΚ, 2^η έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη

Λιακόπουλος, Αθ. (1994), Δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης των επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη

Παϊζής Α. (2016), Η «πιθανότητα αφερεγγυότητας» ως προϋπόθεση υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης- Μια πρώτη ερμηνευτική προσέγγιση, ΔΕΕ 2016

Paulus, C., Ποταμίτης, Σ., Ρόκας, Α., Tirado I, (2015), Το Πτωχευτικό Δίκαιο ως ένας από τους βασικούς πυλώνες της οικονομίας της αγοράς. Κριτική Επισκόπηση του Ελληνικού Πτωχευτικού Δικαίου, ΔΕΕ 11/2015, Νομική Βιβλιοθήκη

Περάκης Ευ. Πτωχευτικό Δίκαιο (2012), 2^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Περάκης Ευ. (2017), Πτωχευτικό Δίκαιο, 3^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Ρόκας Αλ. (2011), Προπρωχευτική Διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων, Διεθνείς τάσεις και συγκριτικές παρατηρήσεις , η προτεινόμενη μεταρρύθμιση της διαδικασίας συνδιαλλαγής (άρ. 99 επ. Πτωχευτικού Κώδικα) , Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Θεσσαλονίκη

Ρόκας Αλ.(2014), Προπρωχευτική Διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη

Σκαλίδη Χ. (2017), Η αναμόρφωση της προπρωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης με το Ν.4446/16, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών (ΔΕΕ), τεύχος 6/2017, Ιούνιος 2017

ΦράστανληςΣτ. Χρ.ΙΔΙΒ (2012), Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης –Βασικές αρχές και έναρξη της διαδικασίας

Χρ. Χριστοπούλου –Καραφλού (2017), Η σημερινή φυσιογνωμία της διαδικασίας εξυγίανσης- Η κυριαρχία του “pre-pack”, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου, 27^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Καρπενήσι 20,21,22 Δεκεμβρίου 2017

Χριστοπούλου, Χ. (2016), Η διαδικασία εξυγίανσης ως διαχρονικός θεσμός του ελληνικού δικαίου., Μελέτες Δικαίου Επιχειρήσεων και Εταιριών, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Ψυχομάνης, Σπ. (2016), Πτωχευτικό Δίκαιο, ΣΤ΄ έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη

Ψυχομάνης, Σπ. (2019), Πτωχευτικό Δίκαιο και Δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων , Η΄ έκδοση Αναθεωρημένη με βάση νεότερους νόμους , μέχρι και το ν.4605/2019 , Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα –Θεσσαλονίκη

Ψυχομάνης (2021), Πτωχευτικό Δίκαιο (Με βάση το Ν.4738/2020), 9^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη

Αιτιολογική Έκθεση Ν.3588/07 στο σχέδιο νόμου «Πτωχευτικός Κώδικας»

Αιτιολογική Έκθεση Ν.4013/2011 στο σχέδιο νόμου «Σύσταση ενιαίας ανεξάρτητης αρχής δημοσίωνσυμβάσεων και κεντρικού ηλεκτρονικού μητρώουδημοσίωνσυμβάσεων – αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός κώδικας) – Προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις»

Αιτιολογική Έκθεση Ν.4072/12, σχέδιο νόμου «Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης επιχειρήσεων, άρση κανονιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό και λοιπές διατάξεις»

Σύσταση της Επιτροπής της 12^{ης} Μαρτίου 2014 για μια νέα προσέγγιση για την επιχειρηματική αποτυχία και την αφερεγγυότητα (2014/135/ΕΕ)

Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4336/2015 στο σχέδιο νόμου «Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης»

Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4446/16 στο σχέδιο νόμου «Πτωχευτικός Κώδικας, Διοικητική Δικαιοσύνη, Τέλη-Παράβολα, Οικειοθελής αποκάλυψη αδήλωτων εισοδημάτων, Ηλεκτρονικές συναλλαγές, Τροποποιήσεις του ν. 4270/2014 και λοιπές διατάξεις»

Αιτιολογική Έκθεση στο σχέδιο νόμου Ν. 4738/20 «Ρύθμιση οφειλών και Παροχής δεύτερης ευκαιρίας»

Ν.4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27-10-2020) Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις.

Οδηγία (ΕΕ) 2019/1023 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και περί μέτρων βελτίωσης των διαδικασιών αυτών, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (Οδηγία για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα)

ΠΟΛ 1049/8-3-2018 Οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του έκτου κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα « Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 6 του Μέρους Πρώτου του ν. 4446/2016 (Α' 240/22-12-2016) και το άρθρο 14 του ν.4491/2017(Α'152/13-10-2017).

Υπουργική Απόφαση Αριθ.26400 ΕΞ2021 ΦΕΚ 865/Β/5-3-2021 Καθορισμός του ελάχιστου περιεχομένου της προβλεπόμενης στο άρθρο 48 του ν. 4738/2020 (Α' 207) έκθεσης του εμπειρογνώμονα καθώς και των διαδικασιών που πρέπει να τηρήσει για την κατάρτιση της έκθεσής του.

Διαδικτυακές Πηγές

<http://www.capital.gr/epikaitotita/3100588/stoixeia-apo-ta-protodikeia-gia-tis-aitiseis-upagogis-etaireion-sto-arthro-99>Εφημερίδα capital 2-2-2016

<http://www.kathimerini.gr/923183/article/oikonomia/forodo3ies-gnwrizete-oti> Ουρές για το άρθρο 99. Τι κερδίζουν και τι χάνουν οι επιχειρήσεις. Βωβός και Οη οι τελευταίοι. 31-5-2015

<https://www.sev.org.gr/to-plaisio-tis-ptochefsis-stin-ellada-defteri-efkairia-i-argos-thanatos/>Το πλαίσιο της πτώχευσης στην Ελλάδα. Δεύτερη ευκαιρία ή αργός θάνατος;

<https://www.efka.gov.gr/el/epicheiresiaka-schedia-keao>

http://www.keyd.gov.gr/ryumish_ofeilvn_yliko/

https://www.ministryofjustice.gr/?page_id=1603

<https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-tyroy/anazthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=fc915812-ab24-47ab-9e60-a566653a1f42> -24-2-2020

epository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/3202/LOG%20ΜΑΓΚΟΥΡΙΑΟΣ%20-%20ΜΟΣΧΟΝΑΣ%20-%20ΤΣΑΡΟΥΧΑ.pdf?sequence=1&isAllowed=y

